

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A kalandok ellen.

Budapest, január 2.

(3.) A gyarmatpolitika agyréme kísértett ma ismét a magyar delegáció tengerészeti albizottságában. Az albizottság egy kicsit megcibálta a kellemetlen kísértetet, de nem bánt el vele radikálisan. Csak jelezte, hogy szívesen kitenné a szűrét, de nem tette. Egy-két bátrabb szó felhangzott a külügyminiszter kalandos tervei ellen, de az albizottság többsége diplomatikus félénkségében nemcsak ítéletet mondani, hanem még csak felvilágosítást kérni sem mert.

A delegátus urak mégis csak tulságosan circumspektusok voltak. Elannyira, hogy ez a nagy circumspektusság beválk köteleesség-mulasztásnak is. Rosenberg Gyula, gróf Thorotkay Miklós és Bolgár Ferenc elég erélyesen kimondták a maguk véleményét gróf Goluchovszki kolonizációs ábrándjairól, amelyek ismét másfél milliónyi áldozatot követelnek a tengeri haderő fejlesztése címén. Aki ezeket az ábrándokat védelmébe vette volna, olyan magyar delegátus nem akadt. És mégis, nemcsak megszavazták mindent, hanem elvetették Rosenberg indítványát is, amely pedig igazán nagyon szerény kívánalmat foglalt magában. Nem kívánt többet, csak annyit, mondja meg a közös kormány, hogy lesz-e még szükség a jövőben is új milliókra és hogy mennyivel kell megmájdíbbol költenünk a haditengerészetre? Még azzal is megelégedett volna Rosenberg, ha a bizottsági jelentés általános részében kifejezik volna azt a kívánalmat, hogy ezentul olyan költségvetést terjeszzenek elő, amely magában foglalja a szükséges felvilágosításokat. Az óvalos albizottság úgy látta, hogy még ez is sok. Pedig mi úgy véljük, hogy ez is kevés lett volna.

Mi elvártuk volna a magyar delegáció albizottságától, hogy határozottan tiltakozzék

az olyan kiadások ellen, amelyek egy kalandos, sőt Magyarországra nézve egyenesen káros közgazdasági politikát szolgálnak. Mert hiába emlegette ma a külügyminiszter, hogy a flottaszaporításnál a partvédelemre helyezik a főszűrt; mi nemcsak főszűrt, de semmiféle szűrt nem akarunk vetni a Goluchowski gazdasági terveire. Még csak mellékesen sem vagyunk hajlandók áldozatot hozni olyan kalandokért, amelyek vagy egészen haszontalanok, vagy csak osztrák érdekeknek válhatnak javára.

Arról most nem szólnuk, ami a külügyminiszter ideájában hóbot és képtelenség. Azt most nem feszegetjük, hogy ennek a monarkianak, amely természeti viszonyainál fogva szárazföldi hatalom, lehet-e józanul tengerentúli gyarmatpolitikára gondolnia. De elfogadva azt a lehetőséget, hogy ez a képtelenség valamikor reális politika lehet: konstatáljuk, hogy ebben az esetben még inkább kell tiltakoznia ellene Magyarországnak. Ha egyszer a monarkia gyarmatpolitikája az agyrémek sorából a reális politikai célok eszmekörébe kerülne, akkor ez csak Ausztria érdekét szolgálná, még pedig egyenesen Magyarország érdekeinek rovására. Magyarország iparának nincs szüksége tengerentúli piacra, hiszen egyelőre nehéz küzdelmet folytat azért, hogy a magyar piacot hódítsa meg magának. Az osztrák iparnak pedig csak azért lehet szüksége a tengerentúli gyarmatok fogyasztására, hogy a magyar fogyasztástól függetlenítse a maga iparát és a magyar mezőgazdaságtól a maga fogyasztását. A gyarmatpolitika tehát azt jelentené, hogy Magyarországnak Ausztriával szemben való gazdasági inferioritása még teljesebb legyen, mint amilyen most. Ezért követelnék tőlünk újabb áldozatokat. És ez ellen a magyarellenes osztrák politika ellen nem mertek tiltakozni a magyar delegátusok. Nem mertek ellene szólni még a figyelmeztetésnek olyan szerény formájában sem, amint azt Rosenberg Gyula javasolta.

Sajnálattal és megütközéssel látjuk delegátusainknak ezt a meghunyászkodását, amely egyenesen felbátorítja a közös kormány kalandos politikáját. És már előre is aggodalommal gondolunk a legközelebbi közös költségvetésre, amelyben, meglehet, hogy ez a felbátorítás súlyos numerusokban fogja éreztetni a következményeit. Hiszen ha még kérdeznünk sem mer a magyar delegáció, hogyan volna bátorsága megtagadni valamit? Mi oka lesz a közös kormánynak arra, hogy jövőre ne merjen nyíltan előállani a maga gyarmatosító terveivel, amelyekre ma még csak célozgatott, hogyha a magyar delegáció még csak felvilágosításokat sem mert tőle követelni?

És miféle suta módon okolta meg az egyik szónok az albizottság többségének álláspontját? Politikai szempontokkal ellenezte ezeknek a közgazdasági érdekeinknek szerény és óvatossággal megfogalmazott politikai szempontokkal! Hogy, azt mondja, a jövő delegációnak szabad kezet kell engedni. Vagyis nem szabad most elébe vágni annak a lehetőségnek, hogy jövőre a delegáció akár olvasatlan milliókat dobjon oda a haditengerészeti céljaira. Hogy ez a szabadsága a delegációnak meg ne csorbuljon, ezért mond le az albizottság többsége arról a szabadságról, hogy hivatalos formában, egy kis enyhe kritikában, egy kis szeleid figyelemzésben részesítse a közös kormány gazdálkodását! Inkább kritika nélkül szavaznak meg másfél millió költségemelkedést, kritika nélkül adják meg a közös kormánynak azt a batoritást, hogy csak jöjjön jövőre is a magyar delegáció elé újabb költségemeléssel; hiszen a delegációnak szabad a keze; és a delegáció udvarias, szelid és gavallér.

Az albizottság többsége ma leszavazta a felhangzott aggodalmakat. De a magyar közvéleményt nem lehet leszavazni. A magyar közvélemény súlyos, elítélő kritikájától nem

TÁRCA.

Naplemente.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Svántó Kálmán.

Gyere, édes, ülj le mellém, jó szorosan simulj hozzám, hogy ráhajthassam válladra fejemet. Nézd, a nap már lemenőben, tűzben ég nagy korongja a bibortenger ragyogó habjaiban már-már alármerül. Told közelébb hozzám a poharat, pirosan gyöngyöző nedve hadd villogjon a szemembe.

Evoe, drágám! im, rád emelem ezt a pirosan gyöngyöző, talán utolsó poharat.

Emlékszel-e még rá? Napkölte volt s a haloványzöld virradatban rózsaszínű fényben ébredt a nap. Körülötte még villogtak apró csillagok s a nyugati eget — mint valami titokzatos, balsejtelmes fátyol — komor feketeség vonta be. Hejnai hús reszketett végig ifju tagjainkon, amint egymáshoz simulunk, átfontuk szorosan egymást s megindultunk egymás mellett az uton, mely mindkettőnknek ismeretlen, bizonytalan, járhatatlan is volt.

Evoe, édes! ifju karral, duzzadó erővel rád köszöntöttem akkor is a pirosan gyöngyöző poharat s te koblemre hajítad piruló arcodat s jöttél velem. Bizony, ez a sima, fehér haj göndör volt és sötét, finom, halvány arcod piros és kemény; de a szemed, édes, szebben akkor se ragyogott, mint ma.

Mentünk. Ej bizony, az ut nem volt sima és egyenes. Ej, bizony, egyszer-egyszer bukdá-

csoltunk is. Göröngyekben, drágám, meg is botlottál volna, ha erős karral föl nem foglak. S szédültem én is. Jártam örvények fölött, melyeken megcsuszni kész halál; kitarítottál mellettem igaz hűséggel s támaszkodhattam biztosan rád. De jártunk, ugy-e, virágos part mentén is, hol rigó fűtyült a berkeken s játszava-hizelkedve illatos lomb hajlott rájuk? Virágot téptünk s versenyt szökdelőztünk az ágakon ugrádozó evetel. Én a virágból koszorút fontam barna fürtreidre, hosszan aláfoló nászkoszorút s te zöld levéllel koronáztad fejemet. Könnyű szél kelésén megzendült az erdő s amint egymásra esapzott száz-ezer levél, hymenaea esendült ki belőle a mi szerelmünkre. Tavasz volt: fehér fürtös akácok tartottak sorjában illatos fáklját, hosszú selyem-szálak a levegőben vitték a nászfátyolt előtünk. Sokáig tartott az ut, mert közben meg-megállottunk csókot váltani. Ej, sohse takard el az arcodat, édes! esőkolóztunk bizony! Csókjainkra megállott a patak, elesondésedet az erdő, az őzgidő szerelmesen hozzánk simult s szerelmünk első édes mámorát reszkető sóhajokban nyíló virágok kelyhe fogta fel.

Evoe, édes! fónn vagyunk a delelőn! emeld föl büszkén fejedet, énértőtesen most üríthetjük a pirosan gyöngyöző pohárt!

Tekints csak vissza megtett utunkra, nézd, hogy kanyarog! Nézd csak, milyen örvények mellett vezetted el békén, biztosan, veszedelem nélkül! Egyedül dehogytudtam volna épségben áthaladni rajtok!

S most fenn vagyunk a delelőn. Éget a nap, nemesak érlel, perzsel is néha.

Körülöztünk gyermekek apró serege futkároz. Milyen szépek, milyen virulók! A teid édes: rózsafának rózsza a hajtása. S az enyéim is: kar-

juk duzzad az erőtlől, mellük feszül az egészség-től. Mennyi kinnal dajkáltad, mennyi aggodás közt neveltem fel őket. Nem tettünk közöttünk válogatást: szőke fürtös leány, barna haju gyerekek nem tett különbséget. Mind nagyra, deréknek növeltük s szívünkben emléke annak is él még, kinek kora sirját könnyeinkkel öntözzük annyi évek óta.

Bizony, fölkeresett bennünket a halál ólom-szárnnyu anygala is s gyászba borította fájdalomtól elkínzott lelkeinket. Kettén állottunk a koporsó felett s könnyeink árja egybe szakadt. A bánatos harangszó szívembe rezdül még most is s a lelke-men átsajog a fájdalom, mint ahogy sirva pendül a megernyedt hur elfelejtett, porlepte hangszere.

Tompa reszketését még akkor se tudtam elnyomni egészen, mikor az első nagy öröm ért bennünket gyermekeinkben. Tudod-e még édes, az volt ám az öröm, mikor első leányunkat kísértük párjával az oltár elé. Az volt ám az öröm! Kézbe kéz haladtunk utánok mi is az öreg templom felé, mely sok esztendővel azelőtt a mi eskünkét is befogadta. Óregesen haladtunk, én meggörnyedt háttal, te nehékes léptekkel, de lelkünkben fiatal szerelem tüze égett még akkor is s nagyobb áldást nem tudunk volna lekönnyörögni a gyermekekre, mint hogy az ő szívükben is éppen olyan állhatatosan égjen, mint a miénkben.

Az első örömnapot a többi követte. Milyen kár, hogy mindegyikbe egy-egy kis szomorúság is vegyült. Minden egyes örömnaponk meg is fogyasztott egygyel bennünket. Már csak fogytunk, édes. A gyerekek elszédledek: a fiuk mentek új tűzhelyet alapítani, a lányok új tűzhelyek mellett mécseskedni. Ez is a soruk! De nekünk mégis fáj. Üresen maradt utánuk mindig egy-egy hely, a házban is, a szívünkben jobban.

menekül meg az a kritikátlan eljárás, amelyvel a tengerészeti albizottság tultette magát a szigorú ellenőrzés kötelességén. A közvélemény ítélőszéke előtt bajos lesz megvédelmezni azt a politikát, amely minden skrupulus nélkül támogatja a kezdetét egy olyan kalandos vállalkozásnak, amelynek ma még csak az a hibája, hogy senkinek sem lehet hasznára, de amely — úgy lehet — holnap már veszedelme lehet Magyarországnak.

Ipari fejlődésünk.

Írta: Weisz Berthold.

Budapest, január 2.

A Budapesti Naplóban december 9-ikén megjelent cikkem következtében a legkülönbözőbb oldalról fordultak hozzám azzal a kérdéssel, vajjon milyen módon volna lehetséges érvényesíteni azt az eszmét, hogy: „iparunk védője a nemzeti akarat legyen“.

Majdnem mindannyian elismerték, hogy a mi fogyasztó közönségünk által képesek lennénk az önálló vámterület előnyeit megvalósítani, ha a vételnél súlyt fektetnénk a cikkekre magyar eredetűre.

A közhangulat szerint, kétséget nem szenved, megvan a hazafias elszántságunk ennek a célnak az elérésére. Másrészt azonban annak a komoly aggodalomnak adtak kifejezést, hogy a vevő legjobb akaratát mellett sem képes a legtöbb esetben meggyőződni, vajjon belföldi eredetű-e a kívánt iparcikk?

A kérdések veleje tehát az: milyen módon és milyen eszközökkel mozdíttassék elő az a hazafiai törekvés, hogy minden magyar ember hozzájáruljon a maga filléréivel a hazai ipar fejlesztéséhez?

A magánfogyasztás fedezésénél mindenekelőtt az a fontos, hogy a vevő határozottan és félreérthetetlenül fejezze ki a vétel alkalmát és akaratát. Mert ha belépünk egy üzletbe és nem mondjuk meg, hogy mily eredetű és nemű cikket szándékozunk venni, akkor az eladó kereskedőtől nem is kívánhatjuk meg, hogy ily cikkeket tartson. És mert nálunk az a szokás, hogy az üzletember a legjobb szándék mellett sem tudja, mihez tartsa magát. A közönségnek van tehát a legfontosabb szerepe abban a tekintetben, hogy hozzászokják ahhoz, hogy a vásárlásnál közvetlenül magyar árut kérjen. Meg vagyok győ-

Bezzeg nincs már zsvaj, gyerekhadnak sok száz gondja, még több száz öröme! Üres és csöndes lett a fészek: fiókái el-kiröpültek. Szinte szükecske volt olykor-olykor, bezzeg hangos most a nagy ürességtől! Eltávolodtunk-e az esztendő-kön által egymástól, hogy így rá tudtunk egymásra találni ismét! Dehogy, csak még szorosabbra húzódtunk egymáshoz! Mind a ketten megértettük, hogy minden fogó szeretetért csak egymás szívében találhatunk kárpótlást. Hogy tudtál szeretni, édes! és én hogy szerettelek!...

Alkonyodik, édes! nézd a napot, biboros korongja már-már alámerül a pirosító habokban.

Magunkra maradtunk egészen. Kettőn vagyunk, mint egykor, szerelmünk rózsaszínű hajnalán. Hajad megöszült, piros arcod elfehéredett, teli ajkadból a vért kiszitta az idő. Csak a szemed, édes, a szemed tündöklök és ragyog, nem kevésbé mint akkor, mikor először rám emeléd. A szemeidért volt, hogy megszerettelek. És lám, hogy megtartottad esküdet, e hűséges, áldott szép szemek kitarítottak mellettem végig.

Nem is volt több ilyen hűség, nem is volt több ilyen szerelm! S vajjon lesz-e még valaha! Mivelünk kihamvad a láng, kialszik a szerelem. Kialszik!...

Este van, édes!

Lehanyatlak a fejem, simulj hozzám szorosabban, fogd által a derekam! Még egy percig akarok csak melletted maradni. Nézd a napot, már végrepp alámerült, nem maradt utána, csak nagy feketeség.

Add idő a kezdetet, hadd szorítom meg! A szemedet is szeretném még látni! Ég veled! Ne soká maradj!

Fogd te is velem együtt a reszkető kelyhet! Evoe, édes! evoe, drágám! Te rád köszöntöm a legutolsó poharat!

zödvé, hogy ha ily módon a kereslet a belföldi cikkek után pregnánsan kifejezésre jut, akkor az üzletember is szívesen fogja azt kielégíteni.

Másrészt a vevő közönség közreműködését a belföldi iparcikkek kelendőségénél elő kell mozdítani és megkönnyíteni az üzletembernek is. Tájékoztatni kell a közönséget már a címtáblákon és kirakatokban, hogy: *itt belföldi cikkek kaphatók.* Bent az üzlethelyiségben ki kell tenni, hogy mily belföldi cikkek azok, amelyek ott megszerezhetők. Kereskedőink tisztessége elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a belföldinek kijelentett cikk tényleg az.

Ha mégis akadna valaki, aki a kereskedői tisztességet nem őrzi meg úgy, mint az üzleti köreinkben szokás, akkor a vevőnek joga van a visszaélést megtorolni.

Az a címtáblán nyilvánosan közzétett kijelentés, hogy belföldi és mily nemű cikkek kaphatók az üzletben, jogot ad az iparhatóságnak szükség esetén ellenőrizni a kiírás valóságát. Az ipartörvény 157. §-a d) pontja szerint: „20 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki cégén, nyomtatványain, vagy hirdetéseiben oly jelzőket, jelvényeket vagy adatokat használ, melyek a tényleges üzleti viszonynak, vagy a valóságnak meg nem felelnek.“

Ez az intézkedés, eltekintve a magánjogi következményektől elégséges arra, hogy a vevő fél az iparhatóság útján védekezhessen és az iparhatóságnak megadja a módot az ily iparrendészeti kihágások megtorlására.

Ugy az eladó, mint a vevő leggyakoribb esetben, — és ez főképp a nálunk oly fontos textil árukra áll — megállapíthatja az áruvédőjegy segítségével a cikk eredetét. Vannak oly áruk, amelyeket iparosok készítenek gyártmányból, például ruhák, fehérneműk, cipők stb. Ezeknél a fogyasztó legtrikább esetben tekintheti meg közvetlenül a földolgozás alá kerülő posztót, szövettet stb. és rábizza a dolgot az iparosra. A vevő biztosítékot nyerhetne az áru magyar eredetére nézve, ha az *elkészült iparcikkek megfelelő helyen jelezve lenne, hogy anyaga magyar gyártmány.* A visszaélések itt is a fent idézett határozomány alapján torolhatók meg.

Ily módon tehát a vásárlók nagy száma, valamint a közvetítő kereskedő és iparos bevonatik az iparfejlesztési akcióba. Kétséget nem szenved, hogy a jelzett eljárás hathatós lesz. Annak teljes érvényesítéséhez az iparosok és gyárosoknak is hozzá kell járulniok és a belföldi eredetű cikkek fölismerését lehetőleg megkönnyíteni. A védőjegyen megvan ennek az eszköze. Minden belföldi gyártmányra rá legyen vezetve a védőjegy és hozzátéve: *Magyar gyártmány.* Nem létezik tudomásom szerint egyetlen egy cikk sem, amelyen ez nem volna alkalmazható. Mindenké, aki cikkeivel versenyezni és tért hódítani akar, lajstromoztassa tehát védőjegyét a „magyar gyártmány“ hozzátételével s ezáltal meg fogja különböztetni gyártmányát a külfölditől, az utánzások pedig a védőjegy-törvény alapján lesznek megbüntethetők. Kívánatos továbbá, hogy az összes magyar védőjegyek minden évben összeállíttassanak és gondoskodás történjék azoknak kellő megismertetéséről. A kormánynál meglesz az erő és erély arra nézve, hogy az ipar védelmére szolgáló törvényeket is kérlelhetlen szigorral végrehajtsa.

Ezek nézetem szerint az áruforgalomban közreműködő elemeknek (fogyasztó, kereskedő, iparos, gyáros) feladatai, melyek betöltése által a belföldi cikkek kelendősége nem várt föllendülést nyerhet és amelyek elég biztos védelmet adnak iparunknak a mostani helyzetben is.

Kötelességemnek tartom hangsúlyozni, hogy az egész mozgalomnak csak akkor lesz eredménye, ha iparosaink az új helyzetben *megfelelő árakat szabnak* az azon lesznek,

hogy jó minőségű és a közönség izlését kielégítő cikkeket állítsanak elő.

Az ipari szaktestületek és közművelődési egyleteknek érdeklődése hivatásukból folyik. Nagy szolgálatot tehetnek, ha rövid időközben egyes vidékekre és városokra vonatkozólag összeállításokat terjesztenének a közönség között a felől, hogy mely helyeken, mily cikkek mely cégeknél kaphatók. Az iparhatóságok mellett ily módon oly mindent átható társadalmi ellenőrző szervezetet nyerünk, amely jobb minden új szervekedésnél.

Az eszközök a nemzeti ipar védelmére és fejlesztésére megvannak, csak élni kell velők és *akarni* kell.

BELFÖLD.

Válsághírek. Azon a bizonyos *közséjén*, amelyre a politikai szenzációk gyártói szoktak hivatkozni, mostanában sürűbben forog a Wlassics Gyula lemondásának híre. Ma este is két könyvatos találja fel ezt a hírt. Az egyik bizonyosra veszi a hírt, mivel „a kabinet egy tagja, akit erre nézve megkérdeztek, nem cáfolta meg a hírt, hanem azt felelte, hogy neki nincs róla tudomása.“ A másiknak még plauzibilisebb a megokolása. Ez ugyanis azt mondja, hogy a brassói román iskolák segélyezésén különbözött össze Wlassics Gyula Széll Kálmánal s ezért készül tárcájától megválni. Ezzel szemben kijelenthetjük, hogy a brassói iskolaügyben Széll és Wlassics közt a *legtöbbször* összhang uralkodik és a miniszterelnök által elhatározott megoldás tökéletesen megegyezik a Wlassics miniszter véleményével s javaslatával.

Az erdélyi magyarság sorsa. Megigértük, hogy frázisok helyett adatokkal fogjuk igazolni, milyen felemás nemzetiségi politika okozza az erdélyi magyarság csöndes törvesztését. Egy kosárra való adattal már előhozakodtunk. Most megint szolgálhatunk adatokkal és pedig megdöbbentő adatokkal. Tessék átolvasni az alábbi tabellát, amelyben pontosan fel van sorolva tizenkilenc erdélyi községnek eloláhosodott magyar lakossága, reformátusok és római katolikusok.

Kis-Barcsán . . .	140	ref.
Alpestesen . . .	300	„
Cs.-Keresztúron . . .	100	„
Nagy-Barcsán . . .	40	„
Rákodson . . .	340	„
Hosdátton . . .	100	„
Piskitelepen . . .	400	800 r. kat.
Déván . . .	1000	2000 „
Bácsin . . .	250	„
Beregszón . . .	100	„
Harón . . .	280	„
Nagy-Rápolton . . .	300	„
Kéménden . . .	60	„
Tordason . . .	40	„
Lozsárdon . . .	500	„
Nagy-Ágon . . .	—	400 r. kat.
Vajda-Hunyadon . . .	400	1500 „
Kalánon . . .	30	100 „
Szászvároson . . .	1200	1000 „
Összesen:	5580	ref. 5800 r. kat.

Tehát közel hátezer református és körülbelül ugyanannyi római katolikus lélek, aki mind magyar volt és eloláhosodott, pedig a nemzetiségi politika házi gyógyszerárából megadták nekik a konvencionális segítséget: az állami iskolát és a templomot. De ez a segítség nem vált be s mindössze annyit tudott eredményezni, hogy az a sok ezer magyar megőrizte ugyan a magyar nevét, de már a magyar nyelvből egy szót sem tud. A szívük még magyar, de ha tiltakozni akarnak ellene, hogy ők oláhok volnának, azt mégis csak oláhlul tudják megtenni. S mégis tiltakoznak. Azt mondják, hogy ők nemesek, nemes magyarok, de ezt oláhlul mondják. És sem a kormány, sem az Emke nem tud róla tenni, hogy ezeket a magyarokat visszahódítsa. Az állam ugyan a házi szereken kívül meghozta nekik a kisdödvásról szóló törvényt, amivel legalább a következő generációt,

lehetett volna visszamagyarosítani, de ez a törvény viszont nincsen végrehajtva, írott malaszt maradt. Az Emke még ennyit sem próbált. Sőt a piskitelepi vasuti tanműhelye és az algyógyi földműves iskolába, amelyeket ő tart fenn, nem is vesz fel növendékeket internátusaiba az eloláhosodott magyarok közül, hanem valamennyi helyet három székely megyének tartja fenn. Hát ez a legsudálatosabb rendszabály. A székelyeknek fenntartja az internátusok minden helyét, holott a székelyek nem oláhosodnak el és légmentesen elzárkózni a nyelvben már eloláhosodott, de érzésben még mindig magyar lakosságól, amely pedig szinte sir a visszamagyarosításán! Nem megdöbbentő adatok ezek? Tizenkét ember érzésű ember, akin az állam házierei nem tudtak segíteni, még a gyerekeit sem mentheti meg a magyarságnak, mert az első lépésnél nem talál magyar óvodát, később pedig újra találja az Emke internátusait. Hát itt gyökeres változásra van szükség az egész országon. A kormányának kötelessége gondoskodni a kisdödvásról szóló törvény végrehajtásáról, az Emke pedig szakítsa fel a megévt internátusok ajtóit, sőt csináljon újabb internátusokat, amelyek mind nyitva álljanak a negyemagyarosítható emberanyagnak. Ha így a jövő generációt már visszahódítja a magyarságnak, akkor aztán a vasuti állomásokon és a bányákban a visszamagyarosodott emberanyagot kell felhasználni, mert csak ilyen nemzetiségi politika mentheti meg a züllő erdélyi magyarságot. Ma még csak a nyelvük oláh, de az érzésük magyar; ha a gyökeres változás sokáig késik, ez a magyar érzés is kivész belőlük s akkor már hiába akarná az Emke őket visszahódítani. Az érzésükkel még meg lehetne őket menteni, de az érzésük ellenére már nem. Hát ezt is fontolja meg az Emke.

Falk Miksa a helyzetéről. Falk Miksa dr., az I. kerületi orsz. képviselőjét a tegnapi évfordulón választásának egy nagyobb küldöttsége kereste föl, hogy kifejezze szerencsekívánatait. Garanosy Mihály osztálytanácsos a küldöttség nevében lelkes szavakkal üdvözölte a népszerű képviselőt, a magyar közélet kitűnőségét. Falk Miksa nagyszabású beszédében válaszolt, kiterjeszkedve a politika minden aktuális kérdésére.

Mindenekelőtt foglalkozott szokkal a változásokkal, melyek az elmúlt esztendőben a politika terén történtek. Akkor az ország érdekében, a nemzet szabadságának, alkotmányosságának érdekében mulhatatlanul szükséges volt, hogy olyan férfi állítsák a kormány élére, aki képes a parlament tanácskozásait ismét a rendes mederbe visszatartani. Ez Széll Kálmánnak sikerült. És ha ez az az egy dolog sikerült volna neki, akkor is bőven kiérdemelte volna a nemzet háláját, mert pótolhatatlan erkölcsi kincseket mentett meg ez által. De ő még többet is tett, ami nem kevésbé fontos: neki sikerült a volt nemzeti pártot átvezetni a szabadelvű párt táborába és az 1887-iki kiegyezés alapján álló ezt a két pártot egyesíteni.

És ha a nemzeti pártnak egyik vagy másik tagja még nem érzi magát teljesen otthonnak a szabadelvű párt soraiban, vagy a szabadelvű pártban egyik vagy másik tagja még nem felejtette el azokat a neves támadásokat, amelyeket nekünk éveken át azoknak az uraknak részéről tapasztalunk kellett, ez, ugymond, engem egyáltalában nem aggaszt; homines sumus, ez emberi dolog; és én azt hiszem, ez ellen csak egy gyógyszer van, de ez az azunaltsálatlan, tudniillik az idő, amelynek folyamán, meg vagyok győzőve, a most talán csak kélső egyesülés valóban bensővé fog válni.

Az osztrák eseményekről szólva, Falk annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy ott a reakció okvetlenül be fog következni. Eppen azért, ugymond, nem osztozik abban a nézetben, hogy a 67-es kiegyezést revizió alá kell venni. Igen jól tudjuk, hogy milyen hatalmas odaát a föderalisztikus irányzat; igen jól tudjuk, hogy nemzetiségi kérdések még minálunk is vannak. Ne bolygassuk tehát ezeket a dolgokat! Aldjuk Deák Ferencnek az emléket, hogy harminceket évvel ezelőtt megtalálta számunkra ezt a megoldást és maradjunk mellette. Végül azokról a nehézségekről szólt, melyekkel a kvóta megállapítása járt, alaptalannak mondta azt a vádat, mintha ő ígéretet tett volna arra, hogy a kvóta emelésébe soha sem fog beleegyezni.

A verseciek üdvözlése. Újév napján Versec város törvényhatósági bizottságának tagjai nagy számban megjelentek Seemayer János polgármesterrel, hogy a város polgársága nevében üdvözlőljék. Együttal felkérték, nehogy Herceg Ferencnek, a város országgyűlési képviselőjének, a szabadelvű pártból történt kilépése olybá tűnjék föl, mintha Ver-

sec város polgársága a jelenlegi kormányrendszerrel megelégedve nem volna, tolmácsolja Széll Kálmán miniszterelnöknek a verseciek bizalmát és ragaszkodását. Ennek folytán Seemayer polgármester a következő táviratban üdvözölte a miniszterelnököt:

Nagyméltóságú Széll Kálmán miniszterelnök urnak Budapestben. Versec város képviselői testülete és nagyszámú előkelő közönsége újví üdvözlét céljából előttem megjelenőv, megbízott, hogy Nagyméltóságod iránti őszinte ragaszkodásunk és ténortíthatlan bizalmunk kifejezése mellett az évforduló alkalmából üdvözlőitüket tolmácsoljam, Seemayer János királyi tanácsos, polgármester.

A képviselőház pénzügyi bizottsága január hó 3-án, délelőtt 11 órakor a képviselőházban, szokott helyiségében ülést tart. Tárgy: A vallás és közoktatási tárca 1900. évi költségvetése.

Uj divat.

— Monológ. —

Egy öreg képviselő — olvasván a mai lapokban, hogy tegnap vagy harminc szabadelvű párti képviselő a Széll Kálmánnal való tisztelgés után báró Bánffy Dezsőhöz is elment boldog új évet kívánni — így morfondírozott:

— Uj divat keletkezett megint. Az emberek most már a volt miniszterelnököket is meglátogatják újév napján. Könnyű nekik! Ők Bánffy alatt jutottak be a parlamentbe. Két tisztelgéssel ők tehát tulesnek az egész dolgon. De mi, akik vénebbek vagyunk! Például jómagam kényelmesen beleőrülhetek az uj divatba.

Ha elmegyek Bánffyhoz, el kell mennem Wekerléhez is, aki szintén pártvezérem volt. Váltak hát a vasuton jegyet s megyek ki Dánosra; ezt persze Szilveszter napján kell megcselekednem, hogy január elsején a mostani miniszterelnöknel lehessen.

Ám ha Wekerlénél tisztelgek, mi jögon hanyagolnám el gróf Szapáry Gyulát, akit szintén tiszteltem pártvezéremül? Elutazom tehát december 30-ikán Fegyverekre Szapáryhoz; így 31-ikén Dánoson lehetek Wekerlénél, s január elsején Budapestén Széll Kálmánnal.

De nini, hiszen akkor Tisza Kálmánt sem hagyhatom gratulálatlanul. Megyek tehát december 29-ikén Gesztre az öreg generálishoz; így Fegyverneken lehetek 30-ikán, Dánoson 31-ikén, január elsején pedig Budapestén Széll Kálmánnal.

Az ember vagy lojális, vagy nem lojális. Ha lojális, hát legyen egészen az. Ha tisztelgek Tisza Kálmánnal, nem mellőzhetem Szlávy Józsefet. Hol tartózkodik Szlávy József? Arcoban? Se baj. Rövid három nap alatt megteszi az ember az utat oda és vissza. Elutazom tehát 26-ikán Arcoba, 29-ikén Geszten termek, 30-ikán Fegyverneken vagyok, 31-ikén Dánoson, január elsején pedig Budapestén Széll Kálmánnal.

No, ami kijár Szlávyknak, az csak dukál Bittó Istvánnak is. Az a csekélység, hogy az öreg Bittó mostanában Nizzát élvezi, nem foszthatja meg szegény fejét az én tisztelgésem örömeitől. Hat nap alatt kényelmesen elintézhetem ezt a kis utazást. Elindulok tehát 20-ikán Nizzába; akkor Arcoban vagyok 26-ikán, Geszten 29-ikén, Fegyverneken 30-ikán, Dánoson 31-ikén, január elsején pedig Budapestén Széll Kálmánnal.

Ámde úgy érzem, hogy a holt pártvezérnek is tartozik az ember ugyanannyi kegyelettel, amennyivel az élőknek. Elzarándokolok tehát Lónyai Menyhért és Wenckheim Béla sírjához 18-ikán, hogy 17-ikén Töke-Teresre utazhassam gróf Andrássy Gyula kriptájához, ahol megérkezem 18-ikán, hogy 19-ikén ismét a fővárosban lehetvén, 20-ikán indulhassak Nizzába, ahonnan 26-ikán Arcoba érkezvén, Geszten teremtek 29-ikén, Fegyverneken 30-ikán, Dánoson 31-ikén, s így január elsején kényelmesen Budapestén vagyok s tisztelgethetek Széll Kálmánnal.

December 16-ikától január elsejéig tehát tisztelegni fogok ezentúl évente volt pártvezéreimnél... Üssön bele a menydörgés menykő ebbe az uj divatba!

A költségvetés a bizottságban.

Budapest, január 2.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta és befejezte a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását s azonfelül elintézte a lelkesi jóvődelem kiegészítéséről szóló törvény végrehajtásához szükséges póthitekre és az egyetemi építkezések további költségeire vonatkozó javaslatokat.

Az ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

(A honvédelmi tárca.)

Neményi Ambrus kéri a honvédelmi minisztertől, milyen stádiumban vannak azok a tárgyalások, melyeket a kormány a célból indított meg, hogy a közös hadügyminiszter a kezelesek és igazgatások alatt levő magyar alapítványokat a honvédelmi miniszter kezeleése és igazgatása alá bocsássa. Nevezetesen óhajtja, hogy a jövő évi költségvetéssel egyidejűleg a honvédelmi miniszter rovatos kimutatást terjesszen a Ház elé arról, mely magyar alapítványok lettek átadva és melyek maradtak és mily okból maradtak a közös hadügyminiszter kezeleése és igazgatása alatt. Kívánja továbbá, hogy a hadmenetességi díj-alapról szóló évi kimutatáshoz mindig megfelelő magyarázat csatoltassék. Kérdi, hogy az ez idő szerint több mint 18 millió forintnyi tőkéje a magyar alapsnak kizárólag magyar értékpapirokban van-e elhelyezve. Kérdést tesz továbbá a katonai igazságszolgáltatás reformja ügyében. Igaz, hogy a közös hadügyminiszter e tekintetben a delegáció egy bizottsága előtt már nyilatkozott, de mivel meggyőződése szerint ebben az ügyben haladás addig nem lesz, míg a két parlament erőlyesen nem veszi kézbe, kívánatosnak látja, hogy a honvédelmi miniszter nyilatkozzék arról, mikor várható végre, hogy a katonai igazságszolgágy terén uralkodó középkori állapotot megszüntető javaslat a törvényhozás elé kerül.

Komjáthy Béla indokoltaknak tartja az előtte szóló által felvetett kérdéseket. A maga részéről s pártjának álláspontjához képest az ország érdekében meddőnek s meg nem felelőnek tartja a honvédségre fordított nagy áldozatot, mert ez a testület önmagában akcióképtelen és ugy látszik, csak azért állítattott fel, hogy a nemzeti hiúságnak hizelegjen s a közös hadseregnek kiegészítő része legyen. Szólv és a párt, melyhez tartozik, a honvédségre egy krajcárt sem szavaz meg. Azt tartja, hogy a honvédséget — úgy, a hogy most van: csonka állapotában — egyáltalán nem lehet kiképezni. Konstatálta egy hadgyakorlaton maga ő felsője is, hogy a honvédség kiképzése egyáltalán nem felel meg a várakozásnak.

Kossuth Ferenc azt tartja, hogy kötelessége lenne a kormánynak a honvédséget minél harcoképesebbé tenni. Oly sereg pedig nem harcoképés, amelynek nincsenek műszaki csapatai. Ez az egyik oka annak, hogy szólv nem szavazza meg a költségvetést. A másik az, hogy tömegesen áthelyeznek a honvédséghez közös-hadseregbeli tisztakat, ami finánciális hátránnyal jár, és az előléptetési viszonyokra szintén hátrányos befolyást gyakorol s a honvédség szellemét is rontja.

Gajári Ödön annak, hogy előtte szólvok nem szavazzák meg a honvédség költségeit, csakis elvi álláspontjukban találja a magyarázatát. Szólv azért is megszavazza, mert azon eredmények, melyeket a honvédség kiképzése a mostani miniszter vezetése alatt fölmutat, biztosított és remény nyujtanak arra nézve, hogy a közös hadsereg fejlesztése is előbbutóbb oly irányban fog történni, hogy egyidejűleg a mai viszonyok közt elkerülhetetlen újonclétszám-emeléssel a szolgálati idő leszállítottassék. Módot fog ez nyujtani arra, hogy ellensúlyoztassék az az óriási teher, mely az újonclétszám felemeléséből a monarchia védképességének a véletlekg való kifejtéséből a monarchia két államára nehezédni fog.

Gyurkovics György nem járul ahhoz a felfogáshoz, melyet az ellenzék általában s Komjáthy itt a bizottságban és a „hier” és „jelen” kérdéseben kifejtett. Az az akció, amelyet e kérdésben kifejtettek, részint kicsinyes, részint a nemzetiségi dolgokra való tekintettel veszedelmes. A költségvetést különben megszavazza, egyelértvén egyébként azzal, amiket a katonai igazságszolgáltatás reformja kérdésében az előtte szólvok felhoztak.

Barta Ödön a Gajári beszédéből azt következteti, hogy még ő neki is aggodalmi vannak arra nézve, vajjon Magyarország a szolgálati idő leszállítása nélkül megbirja-e az újonclétszám emeléséből reá háruló költségeket. Ezt az aggodalmat Gajárinak a kvóta tárgyalásánál kellett volna érvényesítenie. Szólv szerint a honvédelmi budget tárgyalása el van siettetve, mert a jelenlegi létszám alapján alig lehet most költségeket megszavazni, minthogy az újonclétszámot megállapító törvény hatálya megszűnt s a törvényhozás annak meghozzászabítására nézve még nem intézkedett. Gyurkovicsal szemben megjegyzi, hogy a „hier” és „jelen” ügyében a magyar állam nyelvének jogosultsága forgott kérdésben, ezt pedig nem szabad kicsinyes dolgokat nevezni s még kevésbé helyes az államnyelvet minduntalan összezavarni a nemzetiségi nyelvekkel. A költségvetést különben a feanforgó körülmények közt nem szavazhatja meg.

Pulesky Ágost a katonai jelentések nyelvki kérdésére vonatkozólag igazat ad Gyurkovicsnak s e kérdésben a mostani eltérő megoldást maga is aggodalmasnak tartana. Az az argumentum, melylyel a kérdésben több felszólaló élt, egyenesen a nemzetiségi nyelvek malmára bajtana a vizot. Ami az újonclétszám felemelésének kérdését illeti, mi e teren mindig óvatos és az országos érdekeket szem előtt tartó politikát követünk, mindig. A

főlemelés kérdése most nem aktuális, mert a Ház előtt fekvő törvényjavaslat egyszerűen a jelenlegi állapotot hosszabbítja meg. A két éves szolgálati idő az európaszerinti szerzett tapasztalatok szerint nem csökkentése a hadi terheknek; ellenkezőleg mindenütt o terhek emelkedésével jár. A hadseregben tényleg ma is alkalmazva van a két éves szolgálati idő adminisztratív uton; rendes szervezése azonban a tisztii állományi oly mérvű megerősítését tenné mulhatatlanná szükségessé, amely tetemesen föllépné a létszám emeléséből egyébként származható előnyöket. Kétségtelenül ez volt az oka annak, hogy egyes államok mindeddig tartózkodtak a két évi szolgálati idő behozatalától.

Fejérvény Géza báró honvédelmi miniszter előrebocsátja, hogy miután a felmerült kérdések nagy része már ismételve teljesen tárgyalattat a Házban is, nem tartja szükségesnek azok mindenikével foglalkozni s csak a főbb kérdésekre és ellenvetésekre válaszol. A honvédség felállításánál az volt a fő szempont, hogy mozgósítás idején nagy erőt fejthessünk ki a nélkül, hogy béke idején túszóan megterheltségek az ország. Ami a honvédségi tisztiképzést illeti, abból, hogy itt megjegyzések történnek, nem következik, hogy a tisztiképzés általában hiányos. Előfordul, hogy többé meg nem felelő egyének, még ha jó egészséggel és öröndekkel is, éppen az említett körülményre való tekintettel elavulttatnak s éppen ez az egyik oka a nyugdíj-teher emelésének is, ami a szolgálat elkerülhetlen következménye. A közös hadseregből elenyésző csekély számmal történnek az áthelyezések s ezek a már tényleg szolgáló honvédtisztek érdekeit egyáltalán nem érintik. Az áthelyezett tisztek kivétel nélkül magyar állampolgárok, szellemükre nézve egyáltalán nem kifogásolhatók, bírják a magyar nyelvet s szóló csakis olyanokat vesz át, akik teljesen kifogástalanul vannak minősítve. Arra a kérdésre, vajon képes-e mozgósítás esetében a honvédség önálló akcióra, szó a határozottan igennel felel. Az ellenőrzési szemléknél használt nyelv kérdésében a miniszterelnök egy hozzája intézett interpellációra már kimerítően válaszolt. Neményinek válaszája szóló, hogy az alapítványok nagy része már is átvételt, azok a pénzügyminiszter kezelése alatt vannak s a zárszámadásokban ki is van mutatva, hogy minő papirokban vannak elhelyezve. A további alapítványok átvételére nézve is folyamatban vannak a tárgyalások. A katonai perrendtartás benyújtására nézve nem helyezhet szó fix terminust kiállításba. A kormány is belátja e tekintetben a mostani állapot tarthatatlanságát, foglalkozik is folyton az új perrendtartás előkészítésével, de a megoldás felelő sok nehézséggel jár, amelyeket szó már ismételve is tüzetesen kifejtett. A mi az újoncok utalás kérdését illeti, szó szó nem akar elébe vágni az előterjesztésnek s csak annyit jegyez meg, hogy ha netalán lesz ily előterjesztés, az alaposan meg lesz indokolva pénzügyi szempontból is. A két évi szolgálati idő némi megtakarítással mindenesetre jár, de törvényesen kimondani bajos lenne, mert igazságtalanság volna azó szolgálati nemekkel szemben, amelyeknél a három évi szolgálatot okvetlenül meg kell követelni. Kéri ezek után a költségvetés megszavazását.

A bizottság ezek után változatlanul megszavazta a honvédelmi tárcza költségvetéséről szóló tételét s tudomásul vette a miniszternek a honvédségi nevelő- és képző-intézetekre, a közös hadseregben lévő magyar állami alapítványi helyekre s hadmentességi díjalapra s a honvédménhára vonatkozó jelentéseit.

(A legénység vacsorája.)

A tárgyalás befejezése után báró **Fejérvény** honvédelmi miniszter a következő előterjesztést tette a bizottságnak. A jelen költségvetés a honvédségi tiszti fizetésekre és a legénység vacsorájára nézve az eddigi rendszeresített tételeket foglalja magában. Másiképp nem is lehetett volna eljárni, mert a delegációk még nem határozottak ezekben a kérdésekben. Meg kell tehát várni, amíg a közös hadsereg tiszti fizetésének javaslatba hozott emelését s a legénységi vacsorapénz kérdését a delegációkban elintézik. Mihelyt ez megtörténik, a törvényben gyökerező annál az elvnel fogva, mely szerint az illetményeknek a közös hadseregnél és a honvédségnél egyenlőknek kell lenniük, megfelelő pótvajaslattal fog a bizottság elé járulni.

Komjáthy Béla kijelentette erre, hogy ő elvileg perhorreszkálja ugyan a katonatiszti fizetések emelését, de nem zárkozik el az elől, hogy ha ez a közös hadsereg nézve keresztülmegy, természetesen meg kell történnie a honvédségnél is.

A bizottság egyelőre tudomásul vette a miniszter bejelentését.

(Kisebb javaslatok.)

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság s vita nélkül elfogadta a lelkeségi juttatás megfizetéséről szóló 1898. XIV. törvény cikk végrehajtásához az 1899 évi szükséges póthitel engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Neményi Ambrus előadó megokolása, **Berzevicsy Albert**nek a központi egyetemi épület körül fekvő telkek egyetemi építkezési célokra leendő kihasználása tárgyában való felszólalása s **Wlassion** Gyula miniszter felvilágosítása után elfogadta végül a bizottság az egyetemnek számára az 1897. XXIV. törvény cikkkel engedélyezett telekvásárlások és építkezések költségeinek fedezésére szükséges póthitelről szóló törvényjavaslatot.

A pénzügyi bizottság holnap délután fél 11 óra körül ülést tart, amelyben tárgyalás alá veszi a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1900. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslatot.

A delegációk.

— A magyar tengerészeti albizottságból. —

Bécs, január 2.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt tíz órakor **Pallavicini Ede** örgróf elnöklete alatt ülést tartott, melyen a haditengerészet költségvetését tárgyalták.

Jelen voltak a közös kormány részéről báró **Krieghammer Ödön** közös hadügyminiszter, **Kállay Béni** közös pénzügyminiszter és báró **Spaun** tenger-nagy, a tengerészeti osztály főnöke; továbbá **Budisavljevics** tengerészeti vezérbiztos, **Görz** sorhajókapitány, **Müller** korvetkapitány, **László**, **Hauser** és **Reményi** sorhajóhadnagyok és **Tafir** tengerészeti biztos.

A magyar kormány részéről megjelent **Széchenyi** Manó ő felsége személye körüli miniszter.

(A tengerészeti budget.)

Az ülés megkezdése előtt **Pallavicini Ede** örgróf elnök üdvözölte a tengerészet vezetőjét az új év alkalmából, kívánván, hogy a tengerészet megfeleljen az új században is azon fényes multnak, amelyet a múlt században magának kivívott.

Spaun báró tenger-nagy megköszöni és viszonzza az elnök jó kívánásait, s úgy saját, mint a tengerészet nevében kijelenti, hogy a tengerészet épp oly lelkesen fog a jövő században is jövő feladatainak megfelelni.

Az ülés megnyitása után **Teleki Sándor** gróf ismerteti a haditengerészet 1900. évi költségvetését.

Rosenberg Gyula perhorreszkál minden olyan flottaszaporítást, mely tengerparunk megfelelő védelmének szükségletét meghaladja és a tengerészeti költségvetésben szereplő oly kiadásokat, melyek esetleges tengerentuli vállalatok céljaira szolgálnak, oly kiadásoknak tekintene, melyeket a mi érdekeinkkel összeegyeztetni nem lehet. Sem irapunk, sem kereskedelmünk nincs annyira kifejldve, hogy termékeink elhelyezése végett tengerentuli új piacokat kellene keresnünk, vagy hogy túltengő erőink értékesíthetése végett tevékenységünk számára új területeket kellene szereznünk. Csakis ott, ahol ezen előfeltételek már megvannak, kezdődik valamely kifelé is elég erős tengerészetnek abbeli feladata, hogy ezen törekvéseket támogassa és védje, de ezen feltételek nélkül még a leghatalmasabb tengerészet sem tehet az országunk gazdaságilag produktív szolgálatot. Ha figyelembe vesszük még azt is, hogy nem vagyunk elég gazdagok ahhoz, hogy hadseregünknek folyton növekvő szükségleteivel járó kötelezettségeink mellett egyéb, belső és kulturális feladatainkra kellő anyagi eszközöket fordíthatnánk, azon eredményre kell jutni, hogy érdekeink károsítása nélkül hadi flottánkat a jelzett célok által feltétlenül követelt mértékben tud nem szaporíthatjuk. Sajnos, nem vagyunk tisztában az iránt, vajon hadihajó-építkezésünk ezen jelzett mérték keretén belül van-e vagy azt már meghaladta-e? Mert tiszta program és flottánk ténylegesen szükséges állagának teljes kimutatása még sohasem terjesztett a delegáció elé. Haditengerészetünk vezetőjéről szólóknak sokkal nagyobb a véleménye, sem hogy meg ne volna győződve arról, hogy neki megvan e tekintetben is a maga megállapított programja. Mi azonban ezt a programot nem ismerjük. Szólo nem tud okot találni arra, hogy miért ne kaphasson ebben a kérdésben a delegáció az összes közölhető adatokkal részletesen megokolt információt. Éppen tengerészetünk vezetőjének áll érdekeiben, hogy e kérdésben tisztán lássunk, mert ha a delegáció előtt be lesz bizonyítva, hogy amit tőle kérnek, az általa józonsnak elismert célok és feladatok számára tényleg feltétlenül szükséges, akkor a delegációnak mindig tanusított áldozatkészsége elég garanciát nyújt arra, hogy e téren sem fog a külüben is nár elég súlyos terhek elől elzárkózni. Ezen indokok alapján a következő kérdést intézi a tengerészet vezetőjéhez: Csakis partvidékünk megfelelő védelmét tartva szem előtt, lesz-e szükségünk a legközelebbi időben a már megszavazott és a jelen költségvetésben foglalt új hadihajókön kívül még további hadihajókra is? Ha igen, hány és minő hadihajóra lesz még szükség, a felszereléssel együtt mennyibe fognak e hajók kerülni és minő időszakokra voltaképpen e költségek felosztva? A flotta ilyen szervezése esetén mennyivel emelkednének a rendes költségvetésnek azon címei, melyek a flotta állagával állanak kapcsolatban? Ha a tengerészet f. vezetője nem volna még abban a helyzetben, hogy a szükséges felvilágosítást már most megadhassa, akkor azt indítványoznám, hogy jelentésünk általános részbe vétessek fel oly értelemű kijelentés, hogy a bizottság szükségesnek látja, miszerint a jövő évi költségvetésnek a delegáció elé való terjesztésekor nyújtassák be oly részletes jelentés, mely a jelzett értelemben szükséges felvilágosításokat magában foglalja.

Thozozsik Miklós gróf kijelenti, hogy az országos bizottság mindent szívesen elfogad, ami arra a célra szolgálhat, hogy a flotta rendelkezésének megfeleljen, de ez nem állhat egyébként, mint a partvédelemből. Az albizottság többsége már tavaly is ellene nyilatkozott annak, hogy a flotta expanzív célokból erősítség, mert az ily szaporítás nem felel meg a monarchia földrajzi, gazdasági és pénzügyi viszonyainak. Ausztria és Magyarország par excellence szárazföldi hatalom és így igen nyugtalanít az, hogy a külügyminiszter expozéjában az idén is célzást tett a flottának ily irányban való fejlesztésére. Kérdezi, vajon van-e valami összefüggés a külügyminiszter által pengetett eszme és az újonnan beállított két csatahajó első részlete közt? — A maga részéről a flotta kellő

nívójának megállapításánál kizártnak tart minden olyan összehasonlítást a külhatalmakkal. Csodálkozik azon, hogy az aranyérték-különbözözetek az idén a költségvetés emelésének egyik tényezőjeként szerepelnek, hiszen tavaly is voltak kiadások, amelyeket aranyban kellett fizetni: mért nem volt akkor kiütelve ez a különbség? A zárszámadásokban sehol sincs kitüntetve az, hogy honnan fedezték ezt. Nézte szerint gyanút ébreszt ez a körülmény arra nézve, hogy a költségvetés nem realis és hogy a valódi költségek nem lesznek-e nagyobbak, mint az előirányzottak. Kérdezi, hogy a differenciák a múlt évben miből fedeztettek, egyebekben pedig támogatja **Rosenberg Gyula** indítványát.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter szerint az ellentét a tavalyi és az idei költségvetés közt inkább csak látszólagos annál is inkább, mert az aranyban fizetendő összegeknél fölmerülő könnyvülönbözözet fedezetét találja azon különbözözetben, amelyet abb nyerünk, hogy a vámbevételek nekünk is aranyban fizetettek.

Bolgár Ferenc: Álláspontját az esetleges gyamatosítási politikára és az ezáltal igényelt flottaszaporításra nézve már a múlt delegáció ülészakába kifejtette. Ehhez az állásponthoz továbbra is ragaszkodik. Bármily érdekesnek találna is az ily politikát, de az Magyarország érdekeivel össze nem egyeztethető, mert a magyar ipar még nem fejlődött annyira, hogy tengerentuli piacokra volna szükség. Ha majd annyira fejlődik, hogy piacokat kell keresni, közelebb is fog ilyeneket találni. Az ily gyamatügyi politika tehát nem válnék Magyarország hasznára, de nagy költségeket igényelne, amelyeket előre meg nem mérhetünk. Mindenesetre figyelemmel kell lenni a külügyminiszter azon kijelentésére, hogy a kivándorlást a monarchia mindkét államából bizonyos centrumok felé kell irányítani, mert ez által a kivándorlók összekötésében maradnak házájukkal és a szükséges védelemben is könnyebben volnának részesíthetők. A kérdésnek része azonban inkább csak akadémikus természetű, mert a kormány törekvésének első sorban arra kell irányulnia, hogy a kivándorlást megfelelő intézkedésekkel megváltassa és ezeket az intézkedéseket teljes erővel végrehajtsa. A flotta kérdésére visszatérve nem kíván a kérdéssel bővebben foglalkozni, mert a közös kormány a múlt évben és most is kijelentette, hogy a flotta szaporítása nem vezethető vissza gyamatpolitikái vállalásokra, hanem hogy ez tisztán csak annak következménye, hogy az elavult hajók újakkal pótolassanak. A kivátság ellen nincsen mit elvételnie és e tekintetben már a múlt évben, amikor még az ellenzék soraiban állt, nemcsak támogatta a kormány magzatartását, hanem meg is szavazta a hajóépítésre előirányzott összeget, mert ha haditengerészetre szükség van és ez kérdés tárgya nem lehet, akkor annak használható állapotban is kell lennie, ami csak úgy történhetik meg, hogyha kellő gondozásban részesül. Ezt minden értelmes embernek annál is inkább be kell látnia, mert a tengerészeti vezetőség követeléseivel soha sem ment túlásba. A viszonyokat tartva szem előtt nem lehet csodálkozni azon, hogy a költségvetés bizonyos tételei emelkednek, hogy a tengerészet erősítetik, mert a hajótechnika fejlődik és a külföldi tengerészet olyanira gyarapszik, hogy bizonyos mértékben az azzal való lépéstartás elkerülhetetlen. A mi tengerészetünknek meg kell tartania azon tiszteltreméltó de mindenesetre szerény pozíciót, melyet néki megalkotásánál szántak. Kijelenti, hogy a tengerészeti költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elfogadja, még egyszer hangsúlyozva, hogy ezzel azonban semmiesetre sem akarja a gyamat politikát utján egyengetni. Egyébként a költségvetés megszavazásával a delegáció éppen nem köti meg kezét, mert az egyik delegáció határozata nem prejudikál a másiknak.

Gróf Gouhowski Agenor külügyminiszter fenntartja az expozéjában kifejtett közgazdasági véleményét s megjegyzi, hogy bármily fontosak is ezen közgazdasági szempontok haditengerészetünkkel illetőleg, mindenesetre a katonai, illetőleg a védelmi szempontokra helyezi a fősúlyt a haditengerészet budgetjének megítélésében. Ohajtja és reméli, hogy idővel külkereskedelmünk gyarapodván, annak hathatóbb védelemre is lesz szüksége, de most nem annyira külkereskedelmünk, hanem partjaink és esetleges vitális érdekeink megvédéséről van szó. S ezen irányban haditengerészetünk fejlődését abban az igen szerény keretben, amely az előirányzatban javasolva van, elkerülhetetlennek látja.

Spaun báró tenger-nagy a tengerészeti osztály vezetője a költségvetés összeállításánál, a tengerészet szükségleteinek megállapításánál csak azt az összeget irányozta elő, amelyet feltétlenül szükségesek a tengerészet részére azon keretben, amelyet a partvédelem kijelöl. Azokat a kereteket tehát, amelyeket a haditengerészetnek a partvédelem feladatai vonnak meg, semmi esetre sem lépték át. A haditengerészet feladata tisztán csak az Adria megvédelmezése, de konstatalnia kell, hogy a 60-as évek óta a haditengerészet hajóparkja némileg visszamaradt. E tekintetben talán a legjellemzőbb momentum az, hogy 1870-től 1884-ig csak egyetlen egy páncélos hajó: a Tegethoff épült. A tengerészeti kormány tehát tisztán csak arra szorítkozik, hogy az elavultság folytán használatlaná vált hajók újakkal pótolassanak. Ebből kiderül, hogy a haditengerészet semmi esetre sem akar versenyezni a külföldi tengerészetekkel és ez iránt nem is lehet kétség akkor, ha megmondjuk, hogy az angol tengerészet ma kereken húszszorta, a német ötszöröse és az olasz háromszorta nagyobb költségeket igényel, mint a mi költségvetési előirányzatunk és ha megmondjuk, hogy Németországban röviddel ezélt milliókra menő összegeket követeltek a haditengerészet fejlesztésére, hogy Franciaországban 500 millió frankot

kérnek parterősítési és tengerészeti célokra és hogy Olaszországban néhány nappal ezelőtt 40 millió lírá szavaztak meg közfelkialtással a tengerészet számára. Ami az aranyérték különbözőzetekről illeti, erre névbe nem terjeszkedik ki, mivel e tekintetben a közös pénzügyminiszter már nyilatkozott.

Gróf Zichy Agost ellenzi Rosenberg Gyula határozati javaslatát.

Báró Dániel Ernő helytelennek tartja a beadott határozati javaslatot. Először közjogi szempontból, mert az ilyen program okvetlenül a haditengerészet létszámának megállapításával áll kapcsolatban és e kérdés kizárólag a törvényhozás hatáskörébe tartozik; másodszor nem tartja helyesnek célserűségit szempontból sem az ily program felállítását, mert az bizonyos tekintetben megkötné a delegáció kezét. Már pedig kell, hogy minden évi delegációnak teljesen szabad keze legyen a költések megszavazása tekintetében. Ami pedig a költségvetést magát illeti, tekintettel arra, hogy az abban foglalt költségvetéssel nem azokra a közgazdasági célokra véteik igénybe, amelyekre a külügyminiszter exponzéjában előzött, hanem tisztán csak arra a célra állított be a költségvetésbe, hogy a tengerészet megtarthassa azon állását, amelyet a külföldi tengerészetekkel szemben elfoglalt és így a tengerészetnek semmi egyéb irányban való alkalmazásánál alapul nem szolgálhat, a maga részéről azt elfogadja.

Rosenberg Gyula nem kívánja a flotta tervezésének előterjesztését, hanem információ céljából óhajítja azt tudni, hogy mit tart a tengerészet vezetősége a hajóépítések tekintetében tisztán csak a partvédelmi célokat tartva szem előtt, melyeket egyedül ismerünk a tengerészet feladatának ol, szükségesnek, mert ezenkívül a delegáció feladata a költségek megszavazása és ellenőrzése tekintetében némileg illuzóriussá válik, minthogy a dolog természeténél fogva a megszavazott egyes építési részletek a jövő évek költségvetéseiben okvetlenül újabb nagyobb kiadásokat vonnak maguk után, amelyek elől azután a következő évek delegációi természetesen nem zárkozhatnak el. Ebből a célból, hogy megtudhassuk, hogy az ily módon felszaporodó költség nem fogja-e túlhaladni a finansziális teljesítési képességünket, nélkülözhetetlenül szükséges, hogy tiszta képet kapjunk annak, hogy miképpen tervezi a tengerészet vezetősége az általa szükségesnek tartott hajóépítéseket. Nem akar hatáskörébe nem tartozó kereteket megállapítani, de mert a tengerészet keretei a véderőtörvényben nincsenek megállapítva, mulhatatlanul szükséges, hogy itt szeressék teljes felvilágosítást az iránt, hogy minő keretben akarják haditengerészetüket fejleszteni? Ragaszkodik ahhoz, hogy az albizottság jelentésébe az erre vonatkozó passzus vételessé fel.

Gróf Thorotksai Miklós: Miután ugy látja, hogy elvileg nincs különbség az albizottság tagjai és a kormány közt, amennyiben a kormány is azt az álláspontot valija, hogy a partvédelmet kell tekintetbe venni, ennek folytán szükséges, hogy az albizottság tudja, hogy mit ért a kormány a jelzett keret alatt és hogy mindenki tisztán lássa, hogy mi az informatív tervezet. Ami pedig a szabaképz politikáját illeti, az most sincsen meg, mert az első részlet megszavazása folytán megkötötték az ország bizottság keze arra nézve, hogy a később követeendő részleteket megszavazza.

Bolgár Ferenc felszólalása után az albizottság a költségvetést általában szavazta meg. Rosenberg Gyula indítványát pedig szótöbbséggel elvetették.

A részletes tárgyalásnál a hatodik címnél Rosenberg Gyula kérdezi, hogy tekintetbe véve az angol közsén árának emelkedését, a tengerészeti vezetőség ki fog-e jönni a költségvetésbe fölvetéssel. Báró Spaun tengernagy erre azt válaszolja, hogy a költségvetés összeállításakor a szén ára nem volt olyan magas, mint ma és hogy emellett az akkori árak voltak a beállított összegek magasságára nézve mérvadóak. Remélhető azonban, hogy a mostani exorbitáns közsénárak rövid időn belül csökkenni fognak s a felvett összegek elegendők lesznek. Ezzel kapcsolatban fölméleti azt is, hogy kísérletek történtek a pécsi széntéglával (brikettel). 500 tonna széntéglát szereztek be és két egyforma gépezettel elatott hajót vettek használatba. A kísérletek eddig nincsenek még befejezve, de remélhető, hogy azok jó eredményre fognak vezetni és a pécsi széntéglá minőség tekintetében meg fogja közelíteni az angol szentet. Ha a pécsi széntéglá a hozzáköött reményeknek meg fog felelni, akkor nagyobb mértékben fog a haditengerészetnél használatba vétetni, habár ára az angol árához képest drágább is.

A hatodik címnél Bolgár Ferenc azt kérdezi, hogy miután nagy fontossággal bír az a tengerészet legénysége a céllovészetben jól ki legyen képezve, haditengerészetünk lépést tart-e ebben a tekintetben a többi haditengerészetekkel? Gróf Zichy Agost az ágyukra vonatkozólag arra nézve kér felvilágosítást, hogy a tengerészetnél az ágyuk a modern színvonalon állanak-e. Báró Spaun tengernagy az ágyukak illetőleg megjegyzi, hogy a nagy és a közepeméretű ágyukat Krupp-nál szerezüük be, de remélhető, hogy azokat rövid időn belül képesek leszünk a helyföldön is gyártani. A kisebb ágyuk kizárólag a helyföldön készülnek és ezek teljesen egyenértékűek a külföldiekkel. A mi pedig a céllovészeti gyakorlatokat illeti, azokra igen nagy súlyt helyeznek a tengerészetnél. Ennek jele az is, hogy a költségvetésben a gyakorlati löszer részére szükséges összegeket felemelték és hogy kilitátsba van véve, hogy a jövő évben még inkább fognak emeltetni. A kiképzési eredmények kielégítőeknek mondhatók.

A rendkívüli szükségletet és a négy előterjesztést póthitel észrevétel nélkül fogadták el.

Ezek után az albizottság tárgyalás alá vette a magyar termékek tekintetbevételétől tárgyában tavaly

hozott határozatot és a közös kormánynak erre vonatkozólag adott jelentését. Teleki Sándor gróf előző ismertetője a tengerészeti vezetőség kimutatásait, konstatalja, hogy a magyar termékek tekintetbevételé dolgában jelentékeny haladás mutatkozik és hogy a tengerészeti kormány a legnagyobb mértékben megfelelt a delegáció utasításainak.

Előző kérdezi, vajjon az albizottság kívánja-e a határozati javaslat megújítását, avagy hogy a kormány e nélkül is fog-e évről-évre ilyen jelentéseket beterjeszteni.

Báró Spaun tengernagy hangsúlyozza, hogy a magyar termékeket a haditengerészet részére való szállításoknál jelentékeny mértékben igénybe veszik és hogy a delegáció intenciójának jövőben is meg fognak felelni. Igéri, hogy az idejében hasonló jelentést jövőre is előterjeszt. Arra az esetre, hogyha Fiumében hajógyár épülne, a mi iránt röviddel ezelőtt tárgyalások folytak, kilitátsba helyezi a haditengerészet technikai közöcsének támogatását és ha a gyár gyártmányai megfelelőek lesznek, kellő számú rendelkezésekkel fogja azt ellátni.

Erre gróf Teleki Sándor előző indítványozza, hogy a tengerészeti vezetőségnek fejezze ki az albizottság bizalmát és elismerését, valamint, hogy ezt juttassák az albizottsági jelentésben is kifejezésre.

Az előző indítványát az albizottság egyhangúlag elfogadta, mire az ülés véget ért. Az albizottsági jelentés hitelesítése a holnap déli 12 órakor tartandó ülésben fog megtörténni.

Az utolsó ülések.

Holnapután, 4-én délelőtt 11 órakor a hadügyi albizottság kezdő meg a hadügyi költségvetés tárgyalását. Az albizottság ülésén jelen lesz már Széll Kálmán miniszterelnök is, aki szerdán Bécsbe érkezik.

A magyar delegációk plenáris üléseinek kezdete attól függ, hogy az albizottság mikor végeznek. A plenáris ülések előreláthatólag 8—9-én kezdődnek. Minthogy 3—4 plenáris ülésben előreláthatólag a delegáció munkáját elvégzi, a magyar delegáció az egyeztető s hitelesítő ülések után, valószínűleg január 15-én, működését be is fejezi.

(Az udvari bál.)

Január 9-én lesz a nagy udvari bál, melyről gróf Szápáry Gyula a következő átiratban értesült Lichtenstein főudvarmesteröl.

Ő cs. és kir. Apostoli Felsége Főudvarmesteri Hivatalától.

Legfelsőbb meghagyás folytán a nagy udvari bál Bécsben, 1900. évi január hó 9-én, kedden lesz megtartva.

Van szerenósem erről Nagyméltóságodat az udvari meghívó melléklésével azon kérésre értesíteni, hogy méltóztassék a magyar országos bizottság Bécsben időző tagjaival közölni, hogy legfelsőbb parancs folytán ezen udvari bála meg vannak biva.

Lichtenstein herceg,
főudvarmester.

A delegacionális királyi ebédek valószínűleg január hó 12-én és 13-án lesznek.

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-ügy folytatása. Ismét híre kél annak, hogy a Waldeck-Rousseau-kormány erőlyesen folytatja a köztársaság ellenségei ellen az akciót. A szenátus, mint állami legfőbb törvénysszék előtt lefolyt jelenetek arra mutatnak, hogy azt a hídrát, amely száz meg száz fejt újra meg újra fölemeli a köztársaság és intézményei ellen, a szelid elnézés fegyverével nem lehet legyőzni, s hogy a hosszas és botránys pörnek, amelynek a tárgyalását ma rekesztették be, nevetséges befejezése lenne az az általános amnesztia, amelyet bizonyos oldalról követeltek. A kormány, mint egy párisi táviratunk jelenti, nem fog a képviselőház elé amnesztia-javaslatot terjeszteni, sőt megkezdí az üldözést a Dreyfus-üggyel kapcsolatban. Öszszefügg ez a fordulat Mercier tábornoknak legújában kipattanott szenátor-jelöltségével. A nacionalista sajtó ijedelmet áru el s azt rebesgetik, hogy Mercier legközelebb le fogják tartóztatni.

Az állami törvénysszék ma, Guérin védőjének a beszéde után, berekesztette a tárgyalást és visszavonult tanácskozásra. A palota folyosóin azt híresztelték a tanácskozás alatt, hogy Buffete kimondták a vétkest, enyhítő körülmények figyelembevételé mellett, továbbá, hogy Sabrant és Godefroyt fölmentik.

A német császár védelme. A bécsi félhivatalos Fremdenblatt kommunikeje csodalkozását fejezi ki a felől, hogy egyes és szélső jellemük szerint itt elszigetelt szónokoknak a mi delegációinkban tett nyilatkozatai a külföldön aránytalan figyelemre találnak, mint Horonak a hármas szövetség ellen irányuló,

valamint Greg nyilatkozatai, melyekben, bár igen feltételes alakban, még a nyelvrendeletek megszüntetéséért is felelőssé tették a német császárt. A Fremdenblatt kiemei, hogy a dolgok ismeretével és belátással bíró minden ember előtt Gregr állítására nézve minden támpont, sőt még az okolságnak látszata is hiányzik. Sajnálatos tulkapásnak tartjuk, ugy mondja a bécsi félhivatalos, ha a parlamenti harcokba bele vonnak egy idegen uralkodót, nevezetesen a mi uralkodónknak egyik hü barátját és szövetségeseit; de elmentében áll nemcsak Vilmos császár általános an ismeret loyallitásával és loyalságával, hanem a köz tudomásu tényekkel is, ha ő felségéről a szövetséges birodalom belső ügyeibe való közvetlen vagy közvetett beavatkozás feltételeznek. Nemesak a német kormány, hanem az irányadó német sajtó is teljes tárgyilagosságra törekedett belső küzdelmeink kinöveseivel szemben és nevezetesen a legnyomatékosabban visszautasította némely tulzó németnek a fajrokonni segítséghez való folyamodását. Ez a tárgyilagosság annál inkább kétségen kívül áll a birodalom feje részéről, akinek magas politikai belátásához és szövetségü hü érületéhez az ilyen insznuáció hozzá sem fér.

A háboru.

Budapest, január 2.

Fokföld északkeleti részéből a tegnapi táviratok angol győzelmét hoztak híru. Az angol győzelmé hírekkel ugy vagunk, hogy az első benyomás, amit bennünk keltenek, a jogos kétkedés. Eddigél minden ugynevezett angol győzelem vereségnek bizonyult és Colesberg elfoglalása sem lesz olyan nevezetes mozzanat, amelyet a győzelem elnevezéssel lehetne illetni. De kétségtelenné látszik, jöllehet boer részről ez is tagadják, hogy ha az angolok French tábornok vezérlete alatt csakugyan sikert értek el, ezt a sikert a taktikának köszönhetik. Ezuttal történik először, hogy angol részről a harcban tervszerűséget, jól elgondolt és szorencsésen végrehozott hadi tetteit látunk. French lovassági tábornok ugyanis, ki november eleje óta nauuportni vasuti esomópontot tartotta megszállva, szombaton és vasárnap észak felé nyomult előre, hogy a boerokat a Bloemfonteinba vezető vasut mellett levő Arundelből, Rendsburgból és Colesbergből kiszorítsa. Komoly, nagy harcokról nem igen adtak hírt a táviratok s French tábornok csak lovasságának ügyes felhasználásával, a boerok visszavonulási vonalának a vesztélyeztetésével — jobb szárnyukat megkerülve — jutott el Colesbergbe. French tábornokot erre az előnyomulásra is készítette, hogy a boer cirkáló-csapatok már nagyon is szoritani kezdték az angolokat. Pár nappal ezelött két helyen is megkísérlették a fokváros-kimberleyi vasutvonal szétrombolását: Dellartól délre és Victória-Westnél; ez a vonal a Methuen-féle hadtest összeköttetési vonala és megszakítása nem jelentéktelen csapás lett volna e hadtestre és French tábornok csapataira nézve.

BuVer tábornokról az a hír érkezik, hogy újabb támadásra készül. Ezt a hírt mindenesetre kétkedésnél kell fogadni. Az angolok épp mostanában győződhettek meg arról, hogy egy ilyenmü vállalkozás a mostani körülmények közt még reménytelenebb, mint az első volt. A boeroknak elegendő idejük volt arra, hogy a Tugela folyó mentén olyan formidabilis hadállásokat foglaljanak el az Inhlave-hegyláncban, amelyek könnyen dacolnak a mostani angol haderővel, még sokkal hatalmasabbal is.

Mai távirataink a következők:

(A harcterről.)

London, január 2.

A Daily Mail rendsburgi levelezője megerősíti French tábornok colesbergi diadalát. Tegnapi hajnalban a tüzéség kezdte meg a harcot. A boerok erősen viszonozták a tüzelést. Két órai tüzelés után Hotschkiss-ágyukat és a boerok nehéz ágyúját elhallgatták. Az előbbieket az angolok elfoglalták. A többi ágyukat a boerok megmentették és azután észak felé visszavonultak. Az angolok számos élelmiszert tartalmazó kocsit vettek el az ellenségtől. Vesztességük egészen jelentéktelen. Colesberget most szállják meg.

London, január 2.

Előkészületeket tesznek, hogy e hó 11-ig az egész 7. hadosztályt hajóra szállítsák. Három szállítóhajó csütörtökön tengerre száll.

London, január 2.

A Times jelenti Fokvárosból december 31-éről: A fölkelők jelentéken haderővel megtámadták Dordrechtet, de vesztéssel visszaverették. A fölkelők 8 embert és 13 lovat vesztettek. Az angoloknak négy sebesültük volt.

Brüsszel, január 2.

Transvaal itteni követsége közli, hogy *French* tábornoknak Colesberg mellett állítólag kivívott diadala nagyon is jelentéktelen volt. Szerinte még az is kétséges, hogy Colesberg angol kézre jutott.

Frere, január 2.

Az ellenség, úgy látszik, minden nap bombázza *Ladysmithet* az Isim-Bulvána dombról.

Brüsszel, január 2.

Ideérkezett jelentések szerint a legközelebbi napokban *Ladysmith körül nagy ütközet készül. Buller újabb támadásra indul.*

London, január 2.

A *Standard* jelenti a frerei táborból tegnapi kelettel: A nehézségek, melyekkel Buller tábornok szemben áll, a legutóbbi ütközet óta az önkénytelen késedelem következtében igen szaporodtak. Most a körülfalazott és megerősített dombok láncolata áll előtte, melyek 16 mérföld hosszúságu területen a Tugela mentén sorakoznak. A dombokat sűrűn megszállva tartja az ellenség, mely nagyon erős állásokban van és sáncai sűrűn meg vannak rakva ágyukkal. A folyó most igen megdagadt. E körülmények közt a várható ütközet a legkeményebb és valószínűleg következményekben legjelentősebb lesz az egész háboruban. Az angol hajógyök folyton bombázzák az ellenség vonalait, míg a járőrök nyugtalanítják oldalait.

London, január 2.

Witte tábornoknak *Ladysmithből* december 31-ikéről heliográf útján tudatta, hogy dizentéria és láz egyre több áldozatot szed.

London, január 2.

A Reuter-ügynökség jelenti: A hadügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint *Pilche* ezredes tegnap *Belmont* mellett szétverte a *Sunnyside* boer zászlóalját és elfoglalta a táborát. Negyven boert elfogtak, nem számítva a halottakat és sebesülteket. Angol részről egy tiszt és két ember megsebesült.

(A Delagoa-öböl.)

London, január 2.

A Delagoa-öböl ügye mind nagyobb izgatottságot kezd kelteni. Mind általánosabbá válik a meggyőződés, hogy Anglia valami erőszakot tervez, mert másképp már nem tud magán segíteni.

Páris, január 2.

Az *Echo de Paris* határozottan állítja, hogy a francia kormány amaz annektóló vágyak következtében, melyeket Anglia a Delagoa öbölöt illetőleg tanúsít, parancsot adott a tengerészeti szakosztály vezetésének, hogy hadihajóival a madagaskári Tolia öbölbe induljon. Tolia három napi fávolságra van Lourenço Marquestól. Ezt az intézkedést hivatalosan azzal indokolják, hogy Mosambiqueből ottani munkások hadi dugárut szállítanak Lourenço Marquesbe.

London, január 2.

Angol diplomáciai és politikai körökben mindinkább meggyőződnek arról, hogy Transvaal a tengertől való teljes elzárás nélkül le nem győzhető.

Lord Salisbury Hatfieldből ide érkezett és egyenesen a hadügyminisztériumba ment, ahol az ő elnöke mellett a honvédelmi bizottság ülést tartott. A tanácskozásban Wolsley tábornagynagy, Landsdowne hadügyminiszter, Balfour és a devonshiri herceg is résztvett. Ugy hírlik, hogy a tárgyalás kizárólag a Delagoa öböl megszállása körül forgott.

Lisszabon, január 2.

A mai trónbeszéd hosszabb fejezetet tartalmaz a Delagoa-öböl kérdésében az Anglia és Portugália között létrejött egyezményre vonatkozólag.

London, január 2.

A Cape-Argus egy táviratot közöl, amely szerint a Delagoa-öbölön át 6 nagy Armstrong-ágyút és több löszerkocsit szállítottak Transvaalba, amely szállítmányok már Pretóriába is érkeztek. Minthogy Armstrong angol gyáros e lap szerint, bevárando még, mit fog Armstrong e kijelentéshez szólani.

Hamburg, január 2.

A *Hamburgischer Correspondent* jelenti: A H. D. I. Wagner itteni hajótulajdonos cég Hans Wagner nevű gőzcsót karácsony másodnapján a Delagoa-öböl környékén lefoglalták az angolok. A cég panaszával a berlini külügyi hivatalhoz fordult.

HIREK.

Ezüstkereszt a pusztán.

Ezüst érdemkeresztet kap legközelebb két öreg cseléd. A *Budapesti Közlöny* pár nap mulva már közölni fogja *Vida József* és *Vagdald József* kitüntetését. Az egyik hatvan éve szolgálja a gazdáját, a másik ötvenhét éve. Mind a ketten pusztán szereztek és ettek meg kenyerek legjavát. *Vida József Tetetlenben* lesz híres ember, *Vagdald József Ivánban*. Mert nagy dolog az, mikor valakinek a hűségéről a földművelésügyi miniszter beszámol a királynak. A két jó öreg meghatottságában talán még sirni is fog, mikor a sok ember szeme láttára az ünneplő dolmányukra ráüti valamelyik törvénytudó nagy ur az ezüst érdemkeresztet. Szép, megható ünnep lesz ez. Tanulságos is, csak hogy azt a tanulságot, amelyet az ünnep kínál, kevesen fogják megérteni. Azaz, hogy megfogják érteni, de keresni fognak más tanulságokat, kényelmesebbeket és hamisakat. Mert ha Tetetlenben és Ivánban szeretik is ezt a két becsületben megöszült öreg cselédet, és ha nem is irigyek az emberek, mégis akadnak közöttük, akik a maguk mellére pislogatnak és eldörmögik a bajuszok alatt: — „Talán nekem is dukálna már valami? Ha nem ezüst, hát réz.” Így a bajuszok alatt, hanem a söntés mellett a hangosabb beszédü viszi a szót:

— Kaptak ezüsből keresztet, vasárnap cífrálkódhatnak majd vele. Jó. Hanem az én gyermekeimre dehogyan is gondol a király, bezzeg, majd ha a császárnak katona kell. A kenyereink se valami uri étel, konkolyos buzából őrlettük a lisztjét, kék is, penészes is a béle. Adót vesznek a borról, a pálinkáról, meg a kéményemről is. A dézsámát elviszi az uraság, a feles buzából negyedes lesz. És könyvet kell iratnom a jegyzőnél, ha aratni akarok. Nagy sor ez...

Még tovább is mondja, közbe-közbe isznak. Ha a sarokban kaputos ember ül, rögtön tisztában van azzal, hogy ezek az emberek szocialisták. Pedig nem azok. Pedig ugyanazt mondta a hangos beszédü, amit valamelyik szocialista ujság akár az első lapján is megírhatna. Világos, hogy ők éppen olyan szocialisták, amilyenek például a pestiek. Váltig azt hajtogatják, hogy ők nem egyenként akarnak boldogulni, hanem együtt valamennyien. Amint aztán *Vida Józsefet* meg *Vagdald Józsefet* kitüntetik, rögtön a maguk nyomorúságát tolozzák, a szomszédba már el se látják. Azt hiszik, hogy a szocializmus a vallásuk, holott éppen az ellenkező véget, az individualizmus szorítja őket a kezüket. És kevesen hibáznak rá a középutra.

A földművelésügyi miniszter a köz és az egyén felé néz, mikor surlódások közepette az engesztelés nagy munkáját végzi. Ez a két ezüst érdemkereszt ugyanis a kitüntetéseknek nem a sablonzerű fajtájából való. Nem az veszi ki a sablon rengetegéből, hogy eddig magánember cselédjét a király hűségéért még nem tüntette ki, — ez csak az uttörő érdemét sugározza a miniszter felé. Minden ízében új a kitüntetések tendenciája: erkölcsi eszközökkel kielégíteni anyagi érdekeket. A cél nem kivihetetlen, mert az érdekeknek csak éppen a külső máza anyagi, ami azonban a lángot szítja, az nem csupán anyagi elégedetlenség. A munkás a kenyéren kívül egyébre is áhítozik. Milyen régen elköptatták már a népnevelés megannyi demokrata ígéjét s milyen későn vették észre, hogy a kocsis, az öregbérés, az intéző, a juhász a konvencióján kívül egyebet is vár. Szent György-napján, vagy Benedek-napján, mikor a tavaszi konvenciót

megkapja, olyasfélét gondol, hogy még néhány fölöntő elkelve a roszból. Pedig mást érez, csak hogy az érzéstől a gondolatig sok stáció van, amelyet a tanulatlan ember agya meg se tud járti. Tulajdonképpen azt mondja az elégedetlensége, hogy a munkáját mégis jobban meg kellene becsülnie a gazdának, meg mindenkinek, aki azt a kenyeret eszi, amelynek a buzáját ő vetette, ő aratta, ő csepelt. Megbecsülésre vágyakozik, csak hogy ez a vágyakozás deformálódik, mielőtt megalakulna. A földművelésügyi miniszter most rámutat egy természetes gyógymódra; meg kell becsülni a két két munkáját. Finom, gyöngéd idea ez. Talán, ha a Budapesti Közlöny helyett a templom szószéke vinné a nyilvánosságra, még szebb lenne.

(E—u.)

Budapest, január 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Szivák Imre* egészségi állapota az állandó javulás útján van. Már nagyobb sétákat is tesz.

— A király vadászaton. Bécsből jelentik nekünk, hogy ő felsége ma délután *Ferenc Szalvátor főherceggel* és vadászkiéretével a szarvasvadászatra Radmerbe utazott.

— A primási udvarból. *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás a legújabb megállapodások szerint a telet Budapesten tölti és csak husvét táján utazik Esztergomba. A hercegprimás a püspöki kart még ebben a hónapban tanácskozára hívja össze.

— József Ágost főherceg üdvözlöte. Az *Erdélyi Kárpát Egyesület* az évforduló alkalmából táviratilag üdvözölte *József Ágost* főherceget, aki mióta az E. K. E. élére állott páratlan jóindulattal, vezeti az egyesületet hazafias céljai felé. A főherceg a következő táviratban válaszolt:

„Fogadják legbensőbb őszinte köszönetemet szives üdvözlétekért. Kérem a Mindenhatót, hogy terjeszse áldólag kezét egyesületünk felé, hogy az új században, virulátnak indult működését teljes erejéből folytathassa édes hazánk javára. Üdvözölöm egyszersmind mindnyájukat s boldog új esztendőket kívánok az egyesületnek.

József Ágost főherceg.”

— Milán király Budapesten. *Milán* király ma délután egy órakor Belgrádból Budapestre érkezett. A keleti pályaudvaron fogadására megjelentek: *Barlovác* György szerb főkonzul, *Weisz* Samu és *Muschitzky* alkonzulok, *Lachnit* állomásfőnök, *Pavlik* rendőrfelügyelő és ifj. *Pekáry* József detektiv-felügyelő. A vonat 1 óra 5 perckor érkezett meg s egyik szalonkocsijából kiszállott *Milán* király *Konstantinovic* testőrezreces, hadsegéd társaságában. *Milán* király egyenesen *Barlovác* főkonzulkhoz lépett, akinek üdvözlőjét nagyon melegen és barátságosan fogadta, majd *Weisz* és *Muschitzky* alkonzulokkal fogott kezét. Ezután az udvari várótermen áthaladva, kocsira ült és a Royal-szállóba hajtatott. *Milán* király a mai napot Budapesten töltötte. Este egészen váratlanul megjelent a *Magyar Színházban*, ahol *Beöthy* László igazgató fogadta. *Milán* *Barlovác* főkonzul és *Konstantinovic* ezredes szárnysegéd társaságában nézte végig a *Sulamith* előadását, amely nagyon megnyerte tetszését, úgy hogy több ízben tapsolt is a szereplőknek. *Milán* a kíséretében levő urakkal csak az előadás legvégén távozott a színházból s közben *Beöthy* igazgatónak, akit páholyában fogadott, gratulált az előadáshoz. *Milán* holnap reggel fél 8-kor *Szent-Ivára*, illetőleg *Zichyfalvára* utazik, ahol gróf *Zichy* Jenő vendége lesz s körülbelül egy hétig fog vadászni.

— A német császári pár utazása. *Rómából* jelentik: Több lap azt írta, hogy a német császári pár a tavasszal Olaszországba utazik. Ez a hír ebben a formában még korai. A német császári pár utitervéről eddig csak annyit ismeretes, hogy márciusban *Alán* át a legnagyobb inkognitóban *Genúba* utazik, ahol az ott várakozó *Hohenzollern* yachtra száll, melyen be fogja járti a Földközi tenger partvidékeit. Lehetséges, hogy e közben meg-

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, financióz találmányokat és bejelölőket és bejelölőket és bejelölőket. Felvilágosítás díjtalan.

látogatja Szardiniát, a nápolyi és a salernói öböl, valamint Sziciliát.

— **Szél Kálmán, Mikszáth Kálmán és a huszadik század.** Mikszáth Kálmán nagyon meggyűlt a baja a szkeptikusokkal, akik éles ellentétben ő vele — sehogy sem akarták elhinni, hogy már benne vagyunk a huszadik században. Két nap óta egyebet se tesz a kifűző költő, csak kapacitálja a kétkedőket. Összegyűjtötte őket a szabadelvű pártkörnek egy-egy zugában s bőven pazarolja rájuk minden ékesszólását és minden matematikáját. Mikor kifogy az érvekből, papírost veszen elő és ceruzát, és kidemonstrálja előttük napnál világosabban a maga igazságát. Ne bolondozzatok, fiúk (mondogatja), szedjétek össze, ami kis eszetek van, hisz a dolog olyan egyszerű. Tegyük fel, hogy most született Krisztus: ime, huzok egy vonást. No már most, eltelt azóta egy év: meghuzom a második vonást. Ez ismétlődik még nyolcszor, még nyolc vonás. Két vonás meg nyolc vonás, az tíz vonás. Tízszor tíz vonás, az száz vonás. Hát itt kezdődik az új század. Most már csak elhiszitek? De nem hiszi el senki sem. És akkor a nagy palóc elkezd a magyarázást valamely más methodus szerint. Egyszerre megszólal egy hang mögötte: „Hát te mit eksplicálsz olyan szent hevülettel, Kálmán?” A kérdező maga is Kálmán. — *Szél Kálmán.* Mikszáth pedig feleli: „No te jobban tudsz a számokhoz mindnyájunknál, kegyelmes uram. Mondd meg hát te, igazam van-e vagy sem?” És Szél Kálmán, megértve a disputát, Mikszáthnak ad igazat. Meg is magyarázza tüstént, miért, „Figyeljétek ide. Krisztus milyen napon született? December 25-én, ugye bár? Az esztendő pedig milyen nappal kezdődik? Ugy-e bár, január elsejével? Időszámításunk pedig nem *Krisztus születésétől* fogva szól, hanem *Krisztus születése utántól*. Az 1. év tehát az, amelynek január elseje előtt hét nappal született Krisztus; vagyis Krisztus a 0. évben született. Már most vegye elő ki-ki az ujjait. A Krisztus születése után való 2. esztendő kezdődik az 1. év december 26-ikán. Rakjátok rá a következő kilenc esztendőt a többi kilenc ujra, s kiderül, hogy a 9. számú évnek december 25-ikén telt le a Krisztus születése utáni kilencedik esztendő, az ezt követő január elseje tehát már belesik a Krisztus születése utáni 10. számú évbe... Értitek most már?” S meggyőzötten feleli a kórus: „Hogy ne értenék? A dolog egészen világos.” Mire Szél Kálmán *re bene gesta* távozik. Mikszáthból pedig kitör nem a diadal, hanem az enyélő keserűség: „Két nap óta egyre ezt magyarázom nektek, s nem akartátok megérteni. Most hogy a miniszterelnök mondta, tüstént megértitek. *Mamelukok!*” S aztán maga is jóízűen volkú kacag a kacagókka.

— **Herc Zsigmond ünneplése.** A tatai bányagazgatósága, a műszaki és adminisztratív személyzet, valamint a munkások küldöttsége jelenlétében ma leplezte le a tatai hivatalnok-kaszinó nagyeremben királdi *Herc Zsigmond*nak, a bánya megteremtőjének arcaképét. — *Ranzinger* bányagazgató lelkes beszédben méltatta *Herc Zsigmond* érdemeit, aki a rendkívüli nehézségektől vissza nem riadva, nagy erélyvel és kitartással létesítette a bányákat, amelyek ma is már körülbelül kétezer embert foglalkoztatnak, és a legközelebbi jövőben több mint kétszer ennyi munkásköznek fognak kenyeret adni.

— **Palizzoló a kórházban.** *Palizzoló* jelentik, hogy *Palizzoló*, a gyilkossággal vádolt képviselő szívbaja annyira súlyosodott, hogy kórházba kellett szállítani.

— **Nagyherceg ur!** A *Darmstadti* nagyhercegi palotában történt ma ez a mulatságos história. A hesseni kamara megnyitó ülése alkalmából a nagyherceg lakomát adott, amelyre hivatalos volt az egész képviselőtestület. Ebéd után a nagyherceg az elnökkel bemutatatta magának az új képviselőket. Cseré közben a nagyherceg *Wehrstadi* képviselőjéhez, az antisemita *Wolf*hoz ért. A jeles honatyja a bemutatás után az egész gyülekezet nagy ámulatra így szól a nagyherceghez:

— Alig-alig mutatkozik a vidéken, nagyherceg ur, így nem lehet népszerűvé válni!

Mindenki megütközött és megbotránkozott, hogy *Wolf* nem *fenségnek* szólítja a nagyherceget, de ő maga udvariasan, mintha észre sem vette volna a szándékos sértést, így felelt:

— Sét ellenkezőleg, igen gyakran megfordulok a vidéki városokban. *Darmstadtot*, *Wormsot* töviről-hegyre ismerem és más városba is gyakran ellátogatok.

Wolf a nagyherceg szavába vágott:

— *Az nem elég, nagyherceg ur!* Vegyen magának kocsit és járjon be minden várost, mert a hesseniek szeretik, ha csiklandozzák a májukat, mert különben...

Tovább nem mondhatta az antisemita képviselő. A nagyherceg sarkon fordult és faképuél hagyta a társaságot.

— **A magyar katolikus egyház ünnepe.**

Esztergomból táviratozzák: A katolikus egyház jubiláris ünnepségén, amely *Esztergomban*, az első magyar király városában, nagy fényvel fog lefolyni, a király személyesen fog megjelenni. Az ünnepségre *Vasary* Kolos hercegprímás nagy előkészületeket tesz.

— **Gróf Batthyány Géza halála.** Gróf *Batthyány Géza*, a magyar főúri világ egyik legismertebb tagja ma reggel Teréz-körtü palotájában meghalt. A tegnapi napot még családja körében töltötte s itt érte a szívizélhűdés, amely halálát okozta. Gróf *Batthyány Géza* 1838. június 31-én született és a jogot Pozsonyban elvégezve, már huszonnégy éves korában elfoglalta székét a főrendiházban. Egy ideig Sopronmegye alispánja volt, utóbb azonban különösen társadalmi téren fejtett ki nagy tevékenységet és több nagyobb pénzintézetnek igazgatósági tagja volt. Örösterjedelmű birtokai vannak Fejérmegyében és Vas megyében, de csaknem az egész esztendőt itt töltötte Teréz-körtü palotájában, melyben mesés értékű múkincseket gyűjtött össze, az irodalmi körökkel is gyakrabban érintkezett a gróf. Ritka áldozatkészséggel párosult tevékenységet fejtett ki a közsébeli kis szőlőgazdák börtermésének értékesítése körül. Saját költségén mintegy 6—7000 hektoliter bor beagudására alkalmas pincét építtetett, felszerelve azt a modern pincegazdaság minden eszközeivel. Neje, *Batthyány Emanuela* grófnő, a vértanu miniszterelnök leánya, legidősebb fia a volt fumei kormányzó, *Batthyány Lajos* gróf. Egyik fia néhány évvel ezelőtt a polgári kastélyban föbelötte magát. Közéletünk kiválóságai közül számosan tettek részvétlátogatást a gyászháznál, köztük *Szél Kálmán* miniszterelnök, *Fejérváry*, *Wlassics* és *Darányi* miniszterek. Az elhunyt gróf temetése holnap délután 4 órakor lesz, a midőn *Stieber* Vince plébános szenteli be a holttestet. A koporsót aztán elszállítják a fejérmegyei *Polgárdira*, s ott a hó 5-ikén a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Ágyu a Gellérthegyen.** A főváros tanácsa, miután minden egyéb fontos ügyet végzett, egységes delet akar ajándékozni a fővárosnak. Kölesönként a hadtestparancsnokságtól egy régi *Ukácusi*-ágyút s azt minden dőlben el fogják sütni a Gellérthegy tetején. A hadtestparancsnokság nagyon szívesen viselkedett a tanács kívánságával szemben. Megígérte az ágyút s még a puskaport is hozzáadja — beszerzési áron. Azonkívül egy tüzezártást is kölcsönadott a parancsnokság. Az fogja majd betanítani a város emberét arra, hogy hogyan kell elcsúzni az ágyút.

— **Egészségtelen császári kastély.** *Vilmos* császár márciusban a potsdami új kastélyba akart átköltözni, de az orvosok azt találták, hogy a falak még nagyon nedvesek. Siettek is ezt a császárnak jelenteni s erre *Vilmos* császár elrendelte, hogy a potsdami új kastélyt az év folyamán szarítsák ki, addig ez egész család a régi palotában marad.

— **Halálozás.** *Szatmári Pólay* József kir. tanácsos, középítési kerületi felügyelő január elsején 46 éves korában elhunyt. *Pólay* még néhai *Baross Gábor* nevezte ki főmérnöké a kereskedelmi minisztériumba, onnan a földmívelési minisztériumba került, ahol tehetségevel, erős jellemével kivívta karsai nagyrabecsülését. Temetése folyó hó 3-án lesz az I. ker., *Uri-utca* 16. számú házból.

A józansvilág kiváló halottjának, dr. *Sik Sándornak* temetése szerdán délután fél 3 órakor lesz a Szentkirályi-utca 11. szám alatti gyászházból. Az elhunyt ravatalára koszorút helyeznek az ügyvédi kamara, ügyvédi kör, amely egyesületek a temetésen testületileg megjelennek.

— **Szerencsétlenség a templomban.** A *Dozen* mellett levő *villeneuwei* turista-állomás temploma, mint lapunknak *Griesből* táviratozzák, ma istentisztelet közben beomlott. A falak maguk alá temettek sok iskolásgyermekeket, akik közül egy meghalt és kettő súlyosan megsebesült.

— **Letartóztatott úgynök.** A nagy-beeskereki rendőrség letartóztatta *Kövesi* Emil úgynököt, ki néhány hónapja él a városban, hoi nagy szerepet játszott. Letartóztatása a szatmári ügyészség körözésére történt, mely *Kövesi* okirathamisítás és sikkasztás miatt már hónapok óta keresi.

— **A tisztviselőtelepi eset.** A tisztviselőtelepi kloroformos históriát már tisztázták a hatóságok. Az asszony vádja a férj ellen alaptalannak bizonyult, mérgezési kísérlet nem történt. A hatósági orvosok megállapították, hogy az asszony, aki az urát olyan szörnyű bűnnel vádolta, hiszterikus és szívszorulásban szenved. A házi orvos és a szomszédok vallomásai is megerősítik, hogy az asszony beteg. Az ügyet tehát ad alta tették, s a képződő asszonyt gondosan gyógyítják.

— **Gyilkos lavina.** *Luzernből* turista szerencsétlenségről ad hírt e távirat. *Tepp* Róbert mérnök rándult ki a havasok közé egy kísérővel, *Steiner* Frigyes. Egy lavina szakadt rájuk, amely elől csak a vezető menekülhetett el. *Tsonn* mérnök oda vasazott.

— **Politika nagyban és kicsinyben.** A eszek nem engednek az ő saját külön negyvennyolekúkból. Semmi tekintettel sincsenek arra, hogy mit végeznek azok, akik a magas politikát csinálják Bécsben. Ők a maguk nemzeti politikájukért vereszenek és pedig — az egész vonalon. Tegnap, az új esztendő első napján ötvenkét esch város és száz falu képviselőtestülete megtagadta azt, hogy elintézte az eléje terjesztett ügyeket. Ha ez program akart lenni az egész esztendőre, fura kis közigazgatás lesz odaát a jövő évben. Egy zászló-affért is megeselekedtek. Azt már Prágában. A *Zsófia-szigeten* nagy publikum mulatott; katonazene játszott, az a bizonyos katonazene, amely úgy látszik mindenféle politikai faktornak szereti kijátszani magát, a helyett, hogy megelégednék azzal, hogy jól lejátsza a programját. A közönség követelte a *Hej slované!*. A banda persze nem játszott efféle rebellis nótát, mire a publikum otthagya a szigetet. A hid egyik árboacán fekete-sárga lobogó volt. Azt letépték, beledobták a Moldvába. Ez történik Csehországban, míg Bécsben közeledek egymáshoz a két politika.

— **Munkács vára.** Beregvármegye még a mult év május havában fölterjesztést intézett az igazságügyi minisztériumhoz, hogy egészségügyi szempontból vizsgáltsa meg az igazságügyi orvosi tanács tagjaival, vajjon alkalmas-e a vár fogháznak vizsgálati foglyok számára. Az igazságügyi miniszter ennek a megbíráására még a mult év július 19-én kiküldötte *Balkay* István váci királyi országos fegyintézeti igazgatót és dr. *Moravcsik* Ernő Emil egyetemi tanárt, az igazsági orvosi szakértőket. A kiküldöttek alaposan megtekintették a várat és jelentésüket még a mult év augusztus elején beterjesztették. Mivel a miniszter eddig nem döntött, Beregvármegye a napokban újra felír sürgős válaszlét. Az utóbbi időben több modern berendezésű fegyház épült Magyarországon, valószínűleg azért, hogy a kevésbé egészséges talaju várból nem lesz többé fogház. Az igazságügyi minisztériumban a legközelebbi napokban döntenek a munkácsi vár dolgában, amelyre néző *Thaly* Kálmán kiváló történetudósunk azt az indítványt tette tudvaleg, hogy a várbán idővel *Zrínyi* Ilona és *II. Rákóczy* Ferenc hamvait helyezték el és azonkívül alakítsák még át a várat *Rákóczy* korabeli ereklyék muzeumává.

— **Jótékony alapítványok.** Néhai *Grötschel* Imrénének, a magyar országos központi takarékpénztár elhunyt vezérigazgatójának emlékére örökösai: özvegy *Grötschel* Imréné és leánya, özvegy *Szontágh* Árpádné a Központi Takarékpénztár tisztviselőinek nyugdíjalapjára 20.000 koronát, a révközműi városi kórháznak 2000 koronát, a budapesti protestáns árvaháznak 400 koronát, a budapesti magyar evangélikus egyháznak 1000 koronát, a Stefánia-gyermek-kórháznak 400 koronát, a Gyermekbarát-egyesületnek 400 koronát, a Szüneti gyermektelepnek 400 koronát, az Országos Gyermekvédő-Egyesületnek 1000 koronát, a Bethesda-kórháznak 400 koronát, a Szegényy tífűdöveszések szanatóriumának 600 koronát, a Fehér Kereszt-egyesületnek 1000 koronát adományoztak.

— **Üdvözet Angliából.** A magyar posta-és távirat-vezérigazgatóság az újév alkalmából a következő magyar nyelvű táviratot kapta az angol Post Office Generáltól:

Boldog újévet kíván Nagybritannia és Irland posta-és távirat-igazgatása. Éljen Magyarország! *Lamb*.

Ez üdvölet mindenestre örvendetes jele annak a jó viszonyoknak, amely a magyar és az angol posta és távirat-igazgatás között fennáll. Még becsesebbé teszi e figyelmet az, hogy a táviratot magyarul szövegezték.

— **Házasság.** *Lukács* D. Dániel a *Magyarország* kiadóhivatalának tisztviselője, eljegyezte öz. *Mandél* Mórné született *Büchler* Berta urnőt Budapesten.

— **Eltűnt könyvvezető.** A szatmári kereskedelmi és iparbank eltűnt könyvelője, *Steinberger* József, hátrahagyott levele szerint, *Monacoba* ment. A szombaton megkezdett vizsgálat folyton tart, újabb és újabb szabálytalanságokat és hiányokat derítenek ki. Mostanilag 47.000 *frt* hiányról beszélnek. A legnagyobb mulasztás a felügyelő-bizottságot terhel, lanvha ellenőrzése folytán, de az igazgatóság is könnyelmű volt, midőn a mult év első felében *Steinberger*t a betegpénztár teendőinek elvégzésével bízta meg. A sikkasztást különben már *nyolc év óta* folytatta *Steinberger* és úgy sikerült félrevezetnie az igazgatóságot, hogy év végén hamis leltárt készített. Most is csak úgy derült ki a dolog, hogy az igazgatóság mással készítette a leltárt. *Steinberger*ről mindenki tudta, hogy szenvedélyes és hazárdjátékos, sőt bűrzejátékos is volt, de ezek mellett is bírta a rokon-igazgatóság bizalmát. A bank egy má megjelent helyi lap utján megnyugtatta a közönséget, hogy bármennyire rugjon az elsikkasztott összeg, az biztosítva van a tartalékokra által és tegnap tartott ülésen az igazgatóság teljes felelősséget vállalt a hiányért és azt ha is fizeti.

— **Magyar ipar és semmiféle más.** A belügyminiszter a hazai ipar támogatására hívta föl a törvényhatóságokat. A felhívás első visszhangja Zemplénmegyéből jön. A megye törvényhatósága magáévá tette mindazt, amit a belügyminiszterium kíván s felhívta a közönséget, hogy csak itthon vásároljon s itthon is csak olyan holmit, ami hazai gyárból vagy műhelyből került ki. Azonkívül azt is elhatározták, hogy erről a határozatról az összes törvényhatóságokat értesítik.

— **A király háztartása.** Bő ismertetést olvasunk királyunk háztartásáról. Fő jellemvonása ennek a háztartásnak az egyszerűség. A király az ő lakomáiban csak akkor pazar, amikor vendégei vannak; akkor maga van, olyan az életrendje akár egy jómódu polgáremberé. Az udvari konyha berendezése ugyancsak nem valami feltűnő. Valami nem is első rangú hotelnek a konyhája tökéletesebben van berendezve. A király reggel öt órakor kávézik, tizenkét órakor reggelire levest és egy fogás húst találunk neki. Hat órakor következik az ebéd, mely hat fogásból áll. A király szereti a levest és a marhahúst. Rendesen a szolgálattelvő kamarás társaságában ebédel. Ebéd után bemutatják a másnap menüt, amelyen néha változtat is, s ilyenkor a kamarás tanácsát is kikéri. A vacsorát este nyolc órakor szolgálják fel. Csupán tejből és piskótából áll. A menükártya fehér alapon fekete nyomás. Csak a Habsburg címer és a király jelmondata van aranyalával belesajtolva.

Két-három fogáshoz nem is nyúl a király. Boeuföt kétszer vesz, és a főzelékeket is szívesen megisméli. Néha gombócot és főtt tésztát rendel. Mikor még a királyné és Rudolf trónörökös gyakran ettek együtt a királylyal, sűrűn került almásrtes és asztalra. Azóta nyugdíjba küldték az udvari rétesnyújtót. Az ebédek minősége három fokozatu. Nagyon finoman válogatott, finoman válogatott és válogatott.

Süteményt egyáltalán nem kíván a király, cukorkát is csak keveset. Az udvari bálókra nyolc mázsa bonbont és habos süteményt készítenek.

A kamarában liszt, zsír, cukor van készletben. A konyhából utalványt hoznak, annak ellenében kapják az anyagot kimérve. Külön pincében vannak a külföldi borok, a világ legnevesebb cégeinek szállítmányai. A király kedvence itala a bordeauxi, sőt ezek közt a Chateau D'Issaut, melyet mindennap fel kell tenni asztalára. Ezenkívül a gumpoldskirchenei bort kedveli.

Pezség vasárnap és ünnepen tesznek asztalára. Tokaji borból olyan kincsesgyűjteményt halmoztak fel a pincében, a milyent egyetlen uralkodó sem mondhat magáénak. Poros, pókhálós üvegekben őrzik a Koronát, amelyet Tokajban egyenesen a királyi pincék számára szűnek. Az 1864. és 1867. év őszes termését az udvar vette meg. A bécsi udvari gyógyszerész is innen kapja szükség esetén a tokajit és fizet érte hat forintot félliterenként. Viktória angol királynének néhány év előtt negyven üveg Koronát küldött a király ajándékba. Spanyol borok is bőven vannak raktaion a pincékben. A sherryt nyolcadliteres üvegekben szolgálják föl. Van a pincékben néhány üveg szőlőruin az 1790. évből, gróf Majláth ajánlotta fel, s csak három hasas üveget őriznek még belőle.

A pince második boltozata alatt nagy hordókban tartanak egyszerűbb borokat. Vászár és ajándék utján szaporodnak itt a legpompásabb borok. Van egy hordó tiszti bor jelzéssel, amely éppen most száz éves. Ennek a pincének az értékét két millió forintra becsülik, míg a külföldi pincét fél millióra becsülik. A tokaji pince értékét számokban ki sem lehet fejezni.

Mikor a király a Hofburgban lakik, éjjelenként virrasztania kell az egyik pincemesternek, mert gyakran megtörténik, hogy a király éjjel egy pohárka chartreuset, konyakot, vagy pezsgőt parancsol.

Az ugynevezett ezüst és porcellán kamarában a konyhaedényeket őrzik. A porcellán és üvös művészet remekei, mindez csak diszbebedeken kerülnek az asztalra. A király tányérja vékony porcellán, a családi címerrel ékesítve. Pohara vékony kristály üveg.

— **Gyanus halál.** Fein Ignác bádogos, aki a Népszinház-utca 24-ik szám alatt lakott, december 6-án hirtelen meghalt. A kerületi orvos gyanusnak találta az esetet s a holttestet a boncoló intézetbe vitette, ahol Ajtay Sándor törvényszéki orvos boncolta föl. A boncolás jódkáli-mérgezés állapított meg s ezért a holttest belső részeit Felletár Emilhez küldték, felülvizsgálás céljából. Fein Ignác szembaja miatt használta a jódkált s valószínű, hogy a kellelténél nagyobb adagot vett ha az orvosától s ez ölte meg.

— **Öreg, pénzt!** Röviden ezzel állított be Toppán karácsonykor a huszonhárom esztendő Mihajlovi Gyula a szülei hajlékba. Az apja, csak hogy a fiu ne nyűgösködjék otthon, akart is egy kis pénzt adni, de a Gyula fiu nem volt azzal megelégedve. Szülei, majd a testvéreivel feleselni kezdett, aztán kést rántott elő és így kiáltott:

— Megölök valakit közületek!

Szurkálni kezdett a késsel és az öcsését, Mihajlovits Emilt öt helyen megsebezte. A heves jelenet alatt apja éppen vadászatra készült; a töltött vadászfegyver is a vállán volt. És figyelmeztette Gyulát:

— Vigyázz, fiu, puská van a kezemben!

A késelő fiu erre mellen ragadta az apját. Dulakodás közben a vadászfegyver elsült és a fiut szíven találta, úgy hogy az szörnyen halt. Az apa önként jelentkezett a csendőrségnél. A battonyai törvényszék folytatja a vizsgálatot ebben az ügyben.

— **Gyilkos tévedés.** Kettős tragédiával köszöntött be az üszentendő Fiumében. A fumei dokk-társulat Rudan nevű főtisztviselője tegnap éjjel együtt mulatott Baborszky ügynökkel. Mulatozás közben Rudan panaszkodott, hogy nagyon fáig a feje. Baborszky antipirinnel akart segíteni rajta s elvett egy kis dobozt, amelyben fehér por volt. Rudan bevette a port, de még rosszabbul lett s állt ért haza, néhány pernyi kínlódás után meghalt. Az orvos konstatálta, hogy sztriknint vett be antipirin helyett. Mikor ezt Baborszky megtudta, föbe lötte magát. A rettenetes tévedésnek, amelynek két halottja van, az volt az oka, hogy Baborszky vadászember léte re sztriknint hordott magánál s ezt összetévesztette az antipirinnel. Mind a két halott fiatal ember.

— **Szétmarcangolt asszony.** Borzalmas módon pusztítottak el a farkasok közelében egy asszonyt. A bihari havasok szakadéka között vadászokra lestek a minap a püspökségi uradalom erdőrei. Három haladt egymás mögött, két erdőőr, meg az uradalmi esősz, mindnyájan fegyverrel. A mint egy keskeny kanyarulóhoz értek, a közeli sűrűségről farkasok vad üvöltése hallatszott feléjük, mire sietve megtöltötték fegyverüket és a hang irányába siettek. A sűrűségről erre három hatalmas ordas menekült el. Először szembenéztek üldözőikkel aztán ijedt futással törtettek odább a fagyos havon. Az erdőőrök kétszer lőttek a fenevadnak után, de nem találtak. A farkaskaland után keresztülgázolva a térdig érő havon, elnéztek ahelyre, ahonnan a vadak eliramodtak. Rettenetes volt, amit itt megláttak. Valóságos vérpatakban feküdt egy női holttest alsó része. A törzs, a kéz, a fej hiányzott a tetemről, amely körül szétmarcangolt véres testrészek hevertek a véres hóban. Az áldozat oláh asszonynak látszott. Az erdőőrök galyából ágyat tákoltak össze s bevitték a halottat Vaskóhóra.

— **Pontok a Gleocseren.** Szilveszter napján erősen hullott a hó Mödlingben is. A Lichtenstein hegyre, amelyre még a rosszakarat sem foghatná rá, hogy gleocserképes, nagy tömegben töltött a bécsi publikum, amelynek télen is van kirándulni való kedve. Odafent valami esoda várta a jökevdű társaságot. A frissen hullott hó tele volt apró fekete ponttal. A tünemény megvizsgálására néhány tudós is felment a hegyre s alapos vizsgálat után kisütötte, hogy a hó gleocser-féreggel van tele, melyet valószínűleg az erős szél hozott a Montblancról. A bécsiek ennél fogva meg vannak győződve, hogy a Lichtenstein hegy gleocser. Amintohogy sokszor hiszi az ember, hogy a kis féreg is tudnak havasokat teremteni a dombokból.

— **Öngyilkosságok a vidéken.** Pápáról jelentik, hogy Halász Ágoston állami végrehajtó ott mérgezte magát. Halász hányatotott mult után csak nemrég került Páparra. Fiatalabb éveiben tekikus volt, azután végzettséggel foglalkozott, majd később a fényképészetre adta magát és valószínűleg ebből az időből maradt meg neki a gyilkos mérég. Sokat járt a társaságba, de arról leírta az életutját. Karácsony első napján még virgán sörözött a késő éjjeli órákig is. Reggel már hosszú-utcai lakásán halva találták. Célánkálival mérgezte meg magát. — Egy másik öngyilkosság Nagy-Kikindán történt s áldozata Draxler Artur földbírtokos. Draxler egyike volt a kikindai társadalom legrokonszenvesebb tagjainak, talpig derék, jószívű fiatalember, aki a reávaró nagy vagyon mellett is, az egyszerűség mintaképe volt. Egyetlen hátrahagyott szó sem világítja meg tetteinek okát.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Ma reggel hét órakor Káposztás-Megyeren, a gróf Károlyi-féle pusztán tul lévő szántóföldön a munkába haladó emberek egy 20—22 évesnek látszó, munkásforma fiatal emberre bukkantak, aki átöltött fejfel, eszméletlenül feködt a földön. Mellette hatlővetű forgópisztoly hevert, amelyből egy golyó hiányzott. A szerencsétlen fiatal embert, akinek személyazonosságát nem tudták még megállapítani, a gróf Károlyi-féle kórházba szállították, ahol a halálal vívdók.

— **Mária Dolores.** A nagystilű szédelgések asszony-képviselőjét, Dodmassei Terézt, más-ként Mária Dolorest most tartóztatta le a római rendőrség. Mária Dolores egy angol nővel szövetségbe, Erzsébet bajor hercegnő nevének felhasználásával árvaáztat alapított s több hitbuze katolikus családát esalt meg s hivatkozva valikána összekötéseire, fűnek-fának igérgette, hogy pápai—grófi címet eszközöl ki. Ilyen igéretekkal nyolevanezer lírát esalt ki, olyan családoktól, melyek most annyira szegényenlik könnyenhivé-ségüket, hogy nem is jelentkeznék. A rendőrség a Via Gregoriana fekvő árvaáztatban fogta el Dodmassei Terézt. Miss Morgan ügyesebb volt, mint társnője s az árvaáztat hátsó ajtaján sietve távozott, mihelyt észrevette a rendőrség közeledtét.

A két ájtatos nő sokszor fogadott papi vendégeket, akik ugyan nem voltak valami nagyon szent életű emberek, már csak azért sem, mert utóbb kiderült róluk, hogy katonatisztek voltak. A társaság ilyen látogatások alkalmával fényes termekben pezsgő mellett mulatott, míg az árva gyermekek éheztek.

Dodmassei Terézt Triesztben is jól ismerték. Hiszterikus asszonynak tartották s több trieszti orvos gyógyította. Ezt a hitet Mária Magdolna alaposan föl is használta a saját céljaira s egy izben elhitette az emberekkel, hogy a San-Giusto templomban megjelent neki szűz Mária, homlokon eskölte őt. Ez időtől aztán belépti díjak szedése mellett rendezett ilyen égi megjelenésekkel felszerezett előadásokat. Dodmassei Teréz üzemelt akkor egy Menté nevű orvos leplezte le, mire a szent asszony sietve hagyta el Triesztet s működéseinek színhelyét Rómát választotta, ahol most végre elfogta őt a rendőrség.

— **A tápló-györgyvel titok.** A tápló-györgyvel titokzatos öngyilkosság ügyében folytatott nyomozás — mint a Magyarországi értesül — kétségkívül megállapította, hogy Gotteschall Gyula öngyilkosságot követett el. Teszary kecskeméti központi vizsgálóbíró már visszatért székhelyére s magával vitte a nyomozás során fölvetett jegyzőkönyvet, tanvallomásokát, amelyekből kiviláglk, hogy Fluk Márta az öngyilkosságnak tanuja volt. Sem a boncolás, sem a holttesten megejtett vizsgálat nem derített ki olyan körülményt, ami az öngyilkosság ellen bizonyított volna.

— **A tegnap és a ma.** Varsóban valami nagy dolgot kutathatott föl a rendőrség. Napok óta folynak a letartóztatások. Már több, mint harminc embert fogtak be s valamennyit az intelligens osztályból. Vannak közöttük orvosok, ügyvédek, néhány asszony s egy Poivichi nevű író is. A városban végtelen nagy az elkéseredés — és a csend. A bizonyos rejtelmes csend, ami nem nyugalmat, hanem háborgást jelent. Censtokorában. Varsó közelében a napokban két orosz meggyilkolva találtak. Az volt a gyanu ellenük, hogy titkos rendőrök s ez volt a haláluk oka. — Csodálatosok az orosz állapotok így messziről nézve. Egvik nap azt a hirt kapjuk, hogy a cár szabad sájtót akar adni a fehér országnak, a másik napon pedig tömeges elfogatásokkal cáfolnak rá a tegnapi szabadelvűségre. Nem igen tudja az ember, hogy mit higgyen el külön-külön, mert mindez együtt kissé lehetetlen.

— **Öngyilkosság.** Özvegy Retter Oszvaldné ma délelőtt az Ó-utca 43-ik szám alatt lévő lakásán egy zsebkéssel keresztülvágta a torkát és mindkét kezén fölívta az ereket. Retterné nagyon gazdag asszony volt. Három házat ezelőtt hat évvel eladta és azóta özvegy Pfligler Ignác né házában lakott. Szilveszterkor és újév napján fia Retter Gyula építész és két leánya, Doválek Edéné és Moklosekné férjikkel és gyermekeikkel meglátogatták. Ekkor a 78 éves asszony még nagyon jól érezte magát és az egész napot kellemesen töltötte el a családja körében. Ma reggel cselédjé dr. Blayer Miksa háziorvosához azzal a megbízással, hogy azonnal látogassa meg. Rövid idő múlva az orvos és a cseléd együtt mentek fel a lakásba, de ekkor már az ágyban vértócsában halva találták az öreg uratót. Az orvos értesítette az öngyilkosságról az öngyilkos urnó fiát, Retter Gyula építész és egyuttal a VI. kerületi kapitánysággal is tudatta az esetet. Pászánk rendőrtisztviselő ment ki az öngyilkosság színhelyére és az asztalon egy, az öregasszony által ceruzával írt papírlapot talált, amelyen német nyelven ez volt írva: Napok óta nagyon nyugtalan vagyok, felek az elmezavartól és ezért önként válok meg az élettől. Isten veletek. A rendőrség a boncterembe szállította és a lakást lepecsételtette.

— **Öngyilkosság egy szállodában.** A József főherceg szállodában ma este 6 órakor öngyilkosság történt. Pommer Frigyes augsburgi születésű 30 éves kereskedő revolverrel föbeölte magát s azonnal meghalt. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Eddig még nem tudják, hogy miért lett öngyilkossá.

— **A budapesti poliklinikai egyesület nagy jótékonyági sorsjátékának első nyilvános húzása** e hó 4-én esőtörtökön az új városába ülés termében

megtartatik. A dus tartalmu. számokkal megrakott szerencsekereket már a nap folyamán elhelyezik s pontban 8 órakor az illetékes hatóság kiküldöttjei közreműködésével az első húzás színjátéka megkezdődik, mely alkalomhoz vendégeket, szívesen látnak. Sorsjegyek még a húzási napon is kaphatók darabonként egy koronáért.

A század eleje.

Budapest, január 2.

Nincs több fin de siècle! A századvég Szilveszter vidám éjfelé minden különösebb ceremónia nélkülözésével anakronizmussá alakult át. Tegnap óta a legszebb, a legfiatalabb leányok is mult századbeliek.

Különös módon léptük át az új század küszöbét. Mondhatnám, szavazattöbbséggel. Az emberiség egy tekintélyes része, előkelő gondolkozók és nagynevű tudósok még makacsul ragaszkodnak a mult századhoz.

Nekem, egyénileg, kényelmesebb az az állapot, mely a tegnapi január elsejét hivatalból a XX. század első napjának nyilvánította. Olyan tekintélyekkel, mint a római pápa és a német császárt különben sem szoktam ellenkezni. Ennélfogva úgy járok-kelek, s úgy intézem apró ügyeimet, mint akit a gondviselés kegyelme egy új századba hozott át.

Nem mulasztottam el illő pose-zal bucsuzni el a történelem panteonjába hurcolkodott századtól, melynek régi pénzegységéhez, a forinthez, annyi édes emlék fűz.

Sok tiszteltreméltó dolgot tudnék felhozni a mult század javára, melyet valaki egy könnyelmű felelősségében a humanitás századának nevezett el. De úgy vélem, ez inkább a világhistóriára tartozik, mint reánk, kik még jóformán csecsemői vagyunk az új századnak.

De a nagy időhatároknak megvan az a rossz szokásuk, hogy filozofálásra ingerlik az embert. Ön-kénytelenül felmerül előttünk az a kérdés, hogy mint érezi magukat az emberek az új században?

Köszönöm, a körülményekhez képest elég rossz-szul. Az első negyvennyolc órában veszedelem volt az utóára lépni, melyet nyirkos, fojtó köd borít el. A hideg loos-pocs valóságos melegágya az influenzának. Ez még a mult századból származott át az új századba, sok mindennel együtt.

Igenis, a nagy történeti hurcolkodás alkalmával jóformán mindent áthozunk magunkkal. A nagy butorszállító kocsik tele voltak reményeinkkel, vágyainkkal, ábrándjainkkal s ha szabad mondanom: ideáljainkkal. Sőt oda voltak becsomagolva eredendő bajaink, anyósaink, hitelezőink, váltóink és panaszaink.

A január elseje alig mutatott külső elváltozást viszonyainkban, csak némi szubjektívitás éreztette velünk, hogy egy friss század emberei lettünk.

Ellenben a házmesterek, vicék, kéményseprők és egyéb gratulánsok nem éreztették. Azok szent kegyelettel ragaszkodtak az ó-század hagyományaihoz, s nem mutattak hajlandóságot üres kézzel távozni becses körünkéből.

Ilyen a szokás hatalma.

Szívesen köszölném azokat a benyomásokat, melyeket a század első két napjában szereztem. Végre is nem közönséges dolog századot nyitni. Akik utánunk következnek, azoknak az ilyesmire sokáig kell várni.

Fájdalom, a sűrű köd lehetetlenné tette, hogy az ember benyomásokat szerezzen. A rettenetes szürkéségből csak az obligát panaszok hangzanak ki az időjárás ellen. A csuf időt, ha jól emlékszem, az ó-században is sokan szidták.

És méltán. Az ilyen ellágyult tél, a maga karaktertelenségével csak kellemetlen komplikációkat szerez. Ez emberi társadalom ugy van berendezve a mi éghajlatunk alatt, hogy télen hideg legyen. Ehhez módosultak a kereskedelmi és ipari intézmények s ezért találkoznunk télen évdaján gesztenyesütőkkel, koresolyahősökkel, szörme-kereskedőkkel, fa- és szénszállítókkal sokkal tömegesebben, mint a többi évszakokban.

E tisztas kereskedelem és ipar üződi sokkal több desperációt mint megilletődést mutatnak az új század elején. A lagymatag idő életfeltételeiket pusztítja. Vannak tekintélyes szücsboltok, melyekben a jelen században még egy muffot sem tudtak eladni. S mindezt az időjárás okozza, mely jóformán csak egy iparágak kedvez: a toronygomb-aranyszaknak.

Tény ugyanis, hogy toronygombot esikorgó hidegben nem lehet aranyozni. Ahhoz legalább is olyan hőfok kell, mint a minót az új század higanya mutat.

A XX. század két első napja tehát a következő perspektívát mutatja: mosolygó toronygomb-

aranyszak és kezüket tördelő korcsolyakötők, gesztenye árusok, szücsök, fa- és szén szállítók.

Ez a látvány nem lélekemelő ugyan, de ebből magára az új századra következtetéseket vonni épp úgy elhamarkodott lenne, mint a toronygombok aranyos fényéből az igazi vallásosságot kimagyarázni.

Sietünk is idézni egy közmondást az ó-századból: nem minden arany, ami fénylik.

Azt hiszem, ez a közmondás még sok századot és toronygombot fog túlélni.

Luóán.

Hazavágyó művészek.

— A Budapesti Napló levelezőjétől. —

Berlin, december végén.

Azt hiszem, hogy egy nemzet fiaiban sincs annyira meg a rühöz való ragaszkodás, mint bennünk magyarokban. Odahaza, Budapesten nem is gondolnak arra, midőn megírják, hogy X. Y. hazánkfa nagy sikereket aratott a külföldön, hogy a szegény X. Y.-nak fáj a lelke az idegen népek között és vágyódik haza. Minél nagyobb a tapsvihar, amely fülünkbe cseng, annál fájóbb az, hogy idegen ajku emberek tapsolnak — mert otthon többnyire még csak elismerő fejbiceentésre sem méltatják őket.

*

Ime itt él Berlinben harminc év óta egy magyar születésű és szívében, nyelvében ma is magyar nagy szobrászművész: Klein Miksa. Csak nagyon ritkán hoz egy-egy magyar újság, vagy folyóirat hírt róla, pedig itt ünnepelek, szeretik, dodelgetik.

Midőn felkerestem, ragyogtak szemei az örömtől, hogy magyarul beszélhet és midőn azt kérdeztem, hogy nem vágyódik-e haza, majdnem sirt.

— Egyedüli vágyam, hogy Budapesten álljon főmunkám, de lehetetlen. Harminc év óta én az egyedüli talán, aki hazahív, mások nem törődnek velem. Legalább azt engednék meg, hogy magyar ember létemre résztvehessek a Kossuth- vagy Erzsébet-szobor pályázaton. S ha megnyerném a kivételi megbízást, oly őzömmel sietnék haza, mintha sohasem éltem volna itt Berlinben.

Hát bizony az illető hivatalos körök ezt könnyen meglehetnének ennek a nagy magyar szobrászművésznek, ha sajtószertű viszonyok folytán kénytelen is volt német állampolgárrá lenni.

Itt él egy érdekes művészpár: Paczka Ferenc és felesége született Wagner Kornélia. Jól ismerik mindkettőjüket otthon, mert könnyű a festményeket hazaküldeni a kiállításokra. De miért nem hívják őket haza? Sok talán a festőművész otthon? Igen, sok a gyöngye, vagy rossz művész, de a kiváló kevés. Ez a férffura vonatkozik. Ámde Paczkáné a maga nemében egyedüli nemcsak itt, de egész Európában. Első rangú művésznő, a ki olyan művészi alumínio-típeket készít, amilyent különösen Magyarországon még sohasem csináltak. S ők is kénytelenek itt élni. Hányszor mondotta Paczka Ferenc:

— Idegennek érzem itt magam s érzem, hogy otthon jobbat is tudnék produkálni.

Egy másik nagy zongoraművésznő: Grósz Gizella szintén méltán panaszodik, hogy hazájában nem akarják kellően elismerni. Itt — amint már meg is írtam — igazán nagy sikereket ér el s otthon alig-alig telik meg a hangversenyterem, ha ő játszik. Pedig mintha a berlini közönségnek is volna némi zenei képzettsége!... Nagyon szomorú az a mondas, hogy hazájában senki sem próféta.

Különben március 28-án alkalmuk lesz a budapestieknek is gyönyörködni Grósz Gizella művészetében, ekkor fog ő a filharmónikusok hangversenyén játszani.

Mintegy két év óta él itt Laszky Albert, egy otthon alig ismert, de itt általánosán kedvelt fiatal zeneszerző. Pompás dalait egy előkelő cég adja ki és a hangversenyprogramokon igen sűrűn szerepel az ő neve. Őt is az áldatlan hazai viszonyok kényszerítették a kivándorlásra.

De mit szóljunk egy Joachimnak a külföldön való éléséhez? Mily büszke ő reá Berlin! Mily büszke egész Németország, hogy Nikisch Artur az övé! Sucher, a híres berlini operadirigens Szt.-Gott-hárdon nevelkedett s ma is jól beszél magyarul. Ziegler Károly hazánkfiát professzorral neveztek ki az itteni festőművészi akadémián, míg otthon törük a fejüket, hogy nincs ki tanítsa a fiatal művésznövendékeket. Gmeiner Lulu két hangversenyt is ad itt egy télen s Budapesten részvétlenség miatt kénytelen volt lemondani a december 18-ára hirdetett hangversenyéről!

És ez még csak nem is valamennyi.

Sólyom Gyula.

Hummel Julianna kivégzése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs január 2.

Ma reggel nyolc órakor végezték ki Bécsben Hummel Juliát, akit a bíróság öt éves gyermekének sanyargatása és megölése miatt kétél-halálra ítelt. A kivégzés előtti estén el volt terjedve az a hír, hogy a király nem kegyelmez meg Hummel Juliának, de azért még mindig azt hitték, hogy az uralkodó kegyelme az utolsó pillanatban meg fog érkezni. Az elítélt asszony, mikor az ítélet megerősítését felolvasták előtte, térdre bukott s sikoltozva erősítgette ártatlanságát. Azt mondta, hogy nem ő ölte meg a gyermeket, hanem férje. A utolsó éjszakát a siralomházban töltötte Hummel Julia, folyton imádkozott, de közben aludt is. Védője, kegyessel a kivégzés előtt meglátogatta s biztatta, hogy ne adja föl minden reményét, mert már sokszor megtörtént, hogy a királyi kegyelem az utolsó pillanatban megérkezett. Oh Istenem! Édes Istenem! jajongott Hummelné, ártatlan vagyok, igazán ártatlan. Azután bucsuzásra kezét nyújtotta védőjének. Néhány perccel utóbb a fogház kápolnájába vezették, ahol a pap a fogház hivatalnoká és az őrzeményzet jelenlétében csöndes misét mondott. Az elítélt asszony egyenesen tartotta magát és kegyessel előbb az orvos is konstata- lta, hogy érverése egészen rendes. A kápolnába menet és a mikor visszatért a siralomházba, ugyan- azt a sültézfűl loden-ruhát viselte, amelyet a végtárgyalás alatt viselt, haja egy fonatban csüngött le. A mise után megívott egy csésze kávét és teljes apati- hiába merülten mártogatta bele zsemlejét, mire megkezdődött a borzalmas „toilette”, amelynél a fogház- mester felesége segédkezett a szerencsétlen asszony- nak. A halálra ítéltnek külön e célra készült szok- nyát kellett fölvennie, amely alul egészen szűk volt, hogy lábait egymásra ne rakhassa és a fölé vette zöld loden-szoknyáját. Nyolcadfél órakor bement hozzá az orvos, aki ettől fogva egy percre se távozt tőle. Egy negyedóra múlva megérkezett a prágai hóhér két segédjével s kívánságára a halálra ítélt blouzát kigombolta a fogház-mester felesége. A fog- házajtájában nagy volt a tolongás, de mindössze csak egyetlen embert bocsátottak be a borzalmas látvá- nyosságához. Most egy szakasz gyalogság vonult be a törvényszéki épület udvarára s a bitófa körül fog- lalt állást. Nyolc órakor nagy mozgás támadt. A ha- lálra ítélt asszonyt hozták a siralomházból, aki az egész uton nyűszörgött és egyre imádkozott, fejét az egyik ör vállára támasztotta s úgy ment a bitófalá. A törvényszéki bizottság vezetője ekkor előlépett s így szólott a hóhérnak:

— Átadom önnek az elítéltet. Toljaitse köte- lességét.

A hóhér segédei átvették Hummelné s háttal a bitófához állították. Amint az elítélt asszony a hóhér kezében a kötelet megpillantotta, így kiáltott föl:

— Istenemre esküszöm, hogy ártatlan vagyok! Nem én voltam oka a kis Anna soványságának és halálának, hanem...

Ennél többet nem tudott mondani, mert a hóhér intett a segédeknek, akik az asszony nyakába vetet- ték a hurkot. A hóhér kezével eltakarta az asszony arcát, fejét lefelé szorította és fél perc múlva min- dennek vége volt. Az elítélt asszony kiszenvedett. Egy órával később holttestét a boncterembe vitték.

Az orvosok teljesen normálisnak találták szer- veit és agyvelőjét. Este 9 órakor a holttestet beszen- telték, a fejét levágták tudományos kutatás céljából és aztán a megmaradt testrészt kivitték a központi temetőbe, ahol megásták a szerencsétlen teremtés sírját.

A kivégzés előtt a bíróság szétoztotta a ha- lalos ítéletet és annak megokolását, melyből kitűnik, hogy Hummel Julianna december 30-án mult 29 esz- tendős és már egyszer büntetve volt gyermekének sanyargatása miatt.

Bécsben 1800. március 16-ika óta most először végeztek ki nőt. Egy Kanló Teréz nevű asszonyon hajtották végre akkor a halálos ítéletet. Ennek az volt a bűne, hogy férjét 1808. december 19-ikén éjjel meggyilkolta. Az akkori krónikák feljegyzése szerint a rendkívüli szép asszony fehér ruhában, atlasz papucsban tette meg a szomorú utat az akasz- tófalig. Hiusága még az akasztófa alatt sem hagyta el. Mert amikor felemelték a bitófalra és a lépcsőkin a lábáról leesett a papucs, felkérte az egyik pribé- ket, hogy tegye vissza a lábára a papucsát. A pribék teljesítette utolsó kívánságát s ő azután nyu- godtan tűrte, hogy végrehajtsák rajta a halálos ítéletet.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Szerződéses.** A Nemzeti Színház igazgatósága a következő kommunikát teszi közzé:

Az igazgatóság folyó évi január hó 1-től kezdődőleg a következő tagokkal hosszabbította meg a mult év végén lejárt szerződéseket: Cs. Alségi Irma 1 év, Szacsavayné 1 év, Lendvayné 5 év, Vízváriné 3 év, Gerő Lina 2 év, Nagy Ibolya 1 év, Palotai Piroksa 2 év, Boér Hermin 3 év, Fátyl György 2 év, Ivánfi Jenő 1 év, Mihályfi Károly 2 év, Hetényi Béla 1 év, Császár Imre 1 év, Zilahy Gyula 1 év, Körösmézei Gusztáv 1 év, Náday Béla 1 év, Horváth Zoltán 1 év, Mészáros Lajos 1 év, Fűréd F. Gusztáv 1 év. Az igazgatóság szerződette továbbá Gál Gyulát, a Vigszínház tagját is, még pedig 1901. évi július 1-től 3 évre.

Ebben a közlésben mindössze Gál Gyula szerződése kelthet érdeklődést. A többi egytől-egytől prongálása a régi és érdemes tagok szerződéseinek. Gál Gyulát kitűnő hírnév előzte meg már vidéki pályája révén. A Vigszínház pompás összejátékában még jobban érvényesültek a művész nagy kvalitásai. A Vigszínházra nézve tehát ez a szerződés kár és a Nemzeti Színházra haszon. Az ország első műintézetének repertoárja erős oszlopot kap Gál Gyulában. És idáig rendben is volna a dolog. De kétségtelen, hogy ezzel az aktuális bizonyos versengés indul meg a két színház közt. A Nemzeti Színház fel akarja frissíteni művészgárdáját, a Vigszínház természetesen pótolni törekszik az esetleges veszteségeket. Ha már most azok a cserék, amelyek történni fognak, bizonyos pezsgést hoznak a két színház életébe, játékrendjébe, ez csak eredményes, hasznos lehet a színházak művészi törekvéseinek biztosítására. Beszélnek arról, hogy a Vigszínház a Nemzeti Színház egyik kiváló nőtágnak 20.000 forint évi fizetést ajánlott, ha hajlandó sikereinek eddigi területumát ujjal felelerélni. Ez szokatlan összeg, amely csak az operett birodalmában járta eddig és bizonyos elszántságot és harkészséget mutat. Am a verseny hasznos csak akkor lehet, ha művészi célok és törekvések vannak mögötte, az a cél és az a törekvés, hogy a régi, nagy intézet és az új, jelentékeny művészi hitelt szerzett színház egyképpen erősödjék, gyarapodjék és szinesedjék. Ha a figurák így keverődnek, a verseny szemléltője, a közönség tapsolni fog neki.

**** Félémberek.** A Nemzeti Színház tudvalegleg megszüntette a nyilvános főpróbákat. *Malonyai Dezso Félémberek* című népszimfóniának csütörtökön tizenegyedfél órakor tartandó főpróbájára azonban a szerző kívánságára kivételesen meghívják a lapok képviselőit.

**** Pálmay Ilka bucsukörútja.** Pálmay Ilka, férje gróf Kinsky Jenőnek egy régebbi óhaját teljesítve, mint nekünk *Bécsből* írják, a jövő évben visszavonul a színpadtól. Visszavonulása előtt azonban a diva még egyszer akar a magyar közönség előtt játszani és a jövő őszi bucsukörutat tervez az előbbiek vidéki színpadokon. A diva körútja két hónapra van tervezve.

**** A Vigszínház bemutatója.** A Vigszínházban január negyedikén, csütörtökön lesz a bemutatója *Lavedan: Seccszi* (Nouveau jeu) című szatirikus korpének. A daraból holnap tartják az utolsó házi próbát s erre hívták meg a sajtó képviselőit is. A százdarabos darabhoz a Vigszínház igazgatósága egészen stilszerű díszleteket és butorokat készített, úgy hogy *Lavedan* korpéje egészen seccsziessé keretben játszódik le.

**** Carreno-Sauer.** Carreno asszony, aki a jövő héten fog a budapesti közönség előtt bemutatkozni, már nyolc éves korában nagy feltűnést keltett, amikor az új világ legnagyobb városaiban lépett fel először. Később a párisi Georges Mathias Chopin egyik legkiválóbb tanítványa lett mestere. Carreno asszony hétfői, január 8-iki hangversenyének, amely a Royal termében lesz, a következő műsora: *Bach-Tausig* Toccata és fuga D-moll, *Beethoven* Waldstein Sonata op. 53, *Chopin* Nocturno, Etude, Polonaise, Walse, *Schumann* Sonata G-moll op. 22, *Schubert* Impromptu es dur, *Liszt* Polonaise e-dur. Jegyek korlátolt számban kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében. — *Sauer* Emil január 19-én a *Vigadó* nagytermében tartja egyetlen hangversenyét. A jegyeket *Méry Béla* zeneműkereskedésében lehet átvenni.

**** Bemutakozó a Népszínházban.** Azt a mult-kori közleményünket, mely a Népszínház művészi erőinek felrészítéséről szólt, most a közelebbi időben várható érdekes *debut* hírével toldhatjuk meg. Egyelőre csak vendég szerepléséről van szó, de olyanról, amely elé a fővárosi társaságban és művészi körökben kétségtelenül érdeklődéssel néznek. A budapesti elitebáloknak egy ismert *beautéje*, *Balikovics Tera* fog ugyanis vendégül fellépni a Népszínházban. A kisasszony, ki *Ujházi Edének* és *Malecky Vilmosnak* közös tanítványa, mint kész színésznő és énekeső lép ki a

színpadra. Akik közelebről ismerik, máris sok dicséretet mondanak róla. Nem kívánjuk ezeket a dicséretet előlegezni s csak azt jegyezzük meg ide, hogy *Balikovics Tera* a Népszínházban több repertoire-darabjából tanulja most azokat a szerepeket, amelyekhez temperamentuma és hangja a legjobban simul. Hogy melyik szerepben mutatkozik be a nagyközönségnek, ennek az eldöntése legközelebb fog megtörténni.

**** San Toy.** Jones Sidney nagyhirű operetteje, még mielőtt színré került volna Budapestre, már is háboruságba keverte a primadonnákat, legalább úgy írják az újságok, hogy két ország primadonnái, Miss Halton és Küry Klára, viaskodnak az új operette főszerepéért, sőt azt is írta ma egy lap, hogy Küry Klára még a Népszínházat is elhagyná, ha Miss Halton játszanék a *San Toy*-ban. Mi úgy vagyunk értesülve, hogy a dolog nem ilyen komoly, sőt nincsen kizárva a lehetősége annak, hogy a két primadonna még együtt fog játszani a Népszínház színpadján valaha. A *San Toy*-nak azonban mindenesetre kalandos története van s a beavatottak úgy mondják, hogy ennek a híres operettnak előadási jogát egész Európára egy Miss Haltonnal rokon kötelekben álló angol vette meg, aki *szelíd nyomást* gyakorol a színgazdákra, hogy ha megvették a darabot, akkor vendég szerepeltessék benne Miss Haltont. Így történt, hogy a Népszínház is meghívta vendég szereplésre az angol dívát, akinél vendég szereplőse kétségkívül különös érdeket kölesőznözne a darabnak, amelynek előadása azonban a Népszínházban nem függ e vendég szerepléstől. *Makai Emil* és *Fáy Béla* most fordítják a darabot s így a szerepek fölötti nemzetközi háboru legalább is korai.

**** A Magyar Színház premijere.** A Magyar Színház január ötödikén pénteken mutatja be *Mars* és *Desvalliers* háromfelvonásos bohózatát, a *Névtelen levelet*. (Truc de Seraphine.) A darab szereposztása a következő:

Lacrossette — *Ráthényi*. Marceline — *Ráskai* Emila. Leperchois — *Boross*. Leperchoisné — *Láng* Etel. Ribaudé — *Giréth*. Pigagnol — *Szilágyi*. Capuron — *Mátrai*. Capuroné — *Béres* Marika. Victorine — *Varga* Anna. Seraphin — *Rózsahegy*. Chamois — *Kardos*. Prudence — *P. Vidor* Hermin. Egy házaló — *Bessenyei*. Kukta — *Kardós*. A darab főpróbája csütörtökön délelőtt lesz.

**** Hölgy-Kamara-Hármas.** A *Patay* Bertából, *Békéy* Józsefből és *Camerra* Biankából alakult Hölgy-Kamara-Hármas január ötödikén tartja hangversenyét a *Royal*-szálló termében. A hangverseny műsora a következő:

I. Beethoven. Hármas B-dúr, 11. mű. a) Allegro con brio, — b) Adagio, — c) Allegretto (Thema con variazioni). II. a) Corelli. „Praeludio és Allegro”. b) Pepper D. „Mazurka”. III. a) Rubinstein. „Romanze” 44. mű. b) Moszkovszky. „Tarantella” 27. mű. IV. a) Chopin. „Sarasate Nocturno”. b) Wieniawsky. „Scherzo, Tarantelle”. V. Mendelssohn. Hármas d-moll, 49. mű. a) Molto allegro ed agitato, — b) Andante con moto tranquillo, — c) Scherzo-Leggiero e vivace, — d) Finale-Allegro assai appassionato.

A hangverseny fél nyolc órakor kezdődik.

**** Hármaszandós zongoraművés.** *Madri* id-ban egy rendkívüli zenesoda merült fel: egy három éves fiúcska, aki kész zongoraművész s ezenfelül még komponál is. A fiúcska neve *Pepito Rodriguez Arriole* és egy gazdag — galicai család sarja. A csodagyerek atyja, mint kapitány harcolta végig a legutóbbi spanyol-kubai háborút; anyja, aki kitűnően zongorázik, a szülei házában él. (A házastársak tehát, úgy látszik, elváltak.) Mikor a kis *Pepitot* az anyja elválasztotta, néha-néha az ölébe ültette a zongora előtt és játszott neki. Mialatt az anyja játszott, a gyermek figyelmesen hallgatta. Egy napon, — az anyja maga mesélte ezt egy *müncheni* újság levelezőjének, aki a csodagyerekről szóló hírt világra küldte, — a kis *Pepito* egyedül volt a szobában s gyerek-zékében ott ült a zongora előtt, mialatt anyja a konyhában volt. Hirtelen akkordokat hallott a szobából s kevére rá egy művészi szabotossággal megjátszott aragoniai „Jota”-t. Az asszony besietett a szobába és közel volt az ajálához, mikor látta, hogy a kis gyerek játszik. *Pepito* alig volt akkor több két esztendősnél. Ettől fogva az anyja többször játszott a gyereknek, amely minden darabot eltanult. Par hónap múlva elkezdett darabokat komponálni s játéka egyre szabotossabb, finomabb, árnyalásokban gazdagabb lett. A mult hónapban, december hatodikán, a három éves művész és zeneszerző *Madriában*, a Montano-féle hangversenyteremben, egy újságírókból, muzsikusokból és művészekből álló közönség előtt játszott a gyermek családtagoktól biztossággal különböző hangversenydarabokat. Egy jelen volt zongoraművész eljátszotta a gyereknek egy zongoraszerzeményt s ez nyomban utána eljátszotta. A *müncheni* újság levelezője még egyéb csodadolgokat beszél el a kis fiúról s ezek közt például olyat, hogy a gyerek arra a kérdésre, hogy komponáljon valamit a jelenlétben, rögtön leül s egy papírlapra kótavonalakat húzott, amelyekre aztán különös jeleket írt rá s ezt a „szerzeményt” azonnal el is játszotta. Egy csinos dalocska volt. Az anyja csak azért mutatta be a gyereket a világnak, hogy a természetfölötti csodát lássák, de csak hét éves korában akar zongoratanítót fogadni a kis fiu mellé, hogy aztán komoly művészsze képeztesse ki.

**** Hangverseny.** Haydn nagy oratóriuma, a *Kövcsakok* 8-ikán kerül előadásra a Zenekedvelők

Egyesületében. Az egyesület vezetősége kéri pártoló tagjait, hogy fenntartott jegyeiket 5-ikéig beváltásák, mert azontul a Rózsavölgyi-céphez kerülnek eladásra.

**** Szirmai gyász.** Az idén elmeradt a *Népszínházban* a hivatalos évi üdvözlés. Az igazgató Szilveszter éjszakáján elutazott *Szegedre* *Szirmai* szüleinek a temetésére. *Porzolt* *Kálmán* a részvétnék nem a rideg formáit választotta, odaállt *Szirmai* szüleinek a koporsójához s többek közt a következőket mondta:

— Ujév napján *Szirmai* szokta a Népszínház igazgatóját üdvözölni. Most a Népszínház igazgatója jött ide üdvözölni a művész két drága halotját. Eljött a vigászból a szomorúságba, az ünneplésből a gyászba, eljött az éljenek elől, hogy együtt zokogjon a siránkozókkal. Mert a vigász, a mosoly gyakran hazudnak. A könny igaz. Akik sirnak, azok nem hazudnak. A két koporsó fölött a költészet glóriája leng. Mert lehet-e szebben élni, mint e két öreg élt, kik becsület gyermekeket neveltek a hazának s egyet büszkeségül a magyar művészetnek? Lehet-e szebben meghalni, mint ők, akik kézt kézbe tartva, együtt költöztek a másvilágra?

A gyászoló közönség meghatva hallgatta a szép beszédet.

**** Fisson nem plagizált.** Kevéssel azután, hogy *Alexandre Bissonnak* *Contrôleur de Waggon-lits* (Hálókosik ellendőre) című bohózatát *Párisban* bemutatták, nagy port vert fel a színházi világban az a hír, hogy egy *Lecoque* nevű ur plágiummal vádolja *Bisson*-t. Azt állította, hogy *Bisson*nak egy darabot adott át, aki meg is ígérte neki a társszerzőséget, de utóbb maga írta meg belőle a *Hálókosik ellendőre* című bohózatát. *Bisson* koreken visszautasította a plágium vádját, amire *Lecoque* ur pörrel fenyegetőzött. A párisi törvényszék most elutasította *Lecoque* urat a keresetével, amivel *Bisson* egyuttal teljesen tisztázta a vád alól.

**** Dalosok a színpadon.** *Debrecenből* írják nekünk, hogy *Komjáthy* János színgazdát a debreceni dalosegyesületet tagjait az énekes darabok körúrában akarja működtetni. A debreceni dalosok részt vennének a színházi próbákban, amiért megfelelő honorárium részvennének.

**** Leoncavallo új operái.** *Leoncavallo*, aki az utóbbi napokban *Berlinben* időzött, felolvasta *Roland* című operájának szöveggönyvét *Hochberg* grófnak, az udvari opera intendánsának. A francia nyelven írott szöveggönyv felolvasásánál a zeneszerzőn és az intendánsnál kívül nem volt senki más jelen. *Leoncavallo* magával vitte a szöveggönyvet Olaszországba, ahol lemasoltatta és így küldte be a német császárnak, akinek ösztökélésére a *Rolandot* tudvalegleg írja. A dalmi a jövő év novemberére elkészül. Egyuttal megemlítjük, hogy *Leoncavallo* új operája, a *Zaza* jóval előbb kerül bemutatásra a milánói *Theatro Lirico*-ban s hogy még egy másik új operát is tervez, amelynek szöveggönyvét *Pierre Louysnak* *Aphrodite* című, híressé vált regényéből meríti tárgyát.

**** Az Aurora hangversenye.** Az *Aurora*-kör holnap, szerdán este 8 órakor tartja az új esztendőben első estélyét a Nemzeti Szállóba helyiségében. A hangversenyen közreműködnek: *Katona* Béla, *Gyürky* Szeréna, *Farkas* Josefín, *Österreich* Jolán zongoraművész, *Vidor* Laura énekesnő, *Fűréd* Béla, a Magyar Színház tagja, *Rédey* István tenorista. Az estélyen, amelyen *Jókai* Mór és *neje* is jelen lesz, *Bekics* Gusztávné, a kör alelnöke végzi a háziasszonyi tisztet.

**** A Operaház előadása otthon.** A m. kir. Operaházban holnap (szerdán) gyermekelőadás a *Babotin-dér* és a *Nürnbergi baba* ballet, továbbá a *Nap és föld* ballet negyedik képe kerül színre. A *Telefon* *Hirmondó* az előadást, amely kivételesen már délután 5 órakor kezdődik, közvetíteni fogja s így az előzetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva *katonazené* és *cigány-muzsika* lesz hallható a kagylókon.

A Vigszínház ujéve.

Budapest, január 2.

A Vigszínház művészszerzője, mint mai színházi rovattunkban röviden már említettük, azzal ünnepelte meg az új fordulóját, hogy *Gál Gyula*, a színház kiváló művésze, valamennyi művésztársa nevében beszéddel üdvözölte a Vigszínház hármias igazgatóságát, dr. *Seccsi* Ferenc dramaturg-, *Faludi* Gábor adminisztratív és *Ditrői* Mór művészeti igazgatót. *Gál Gyula* köszönetet mondott az egész művészgárda nevében az igazgatóságnak, hogy ezt a szép színházat megteremtette s felhozta a vidékről ezt a művészcsoportot, amelynek minden egyes tagja alkalmat nyert ez által, hogy művészi tudásában és jelentőségében, itt a magyar művészi élet középpontjában, előre haladjon.

A meleg üdvözlésre az igazgatóság nevében *Szécsi* Ferenc dramaturg-igazgató válaszolt s mint-hogy beszéde a Vigszínház egész művészi irányát felöleli, érdekesnek tartjuk szövegszerűen közre adni. A beszéd így hangzik:

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Hogy az évforduló ne váljék olyan sablonos alkalmná, amikor évközben különben is állandóan együtt működő emberek kölcsönös jó kívánságok kíséretében, maguk előtt amugy is ismert dolgokat mondanak el egymásnak, — szükséges, hogy az ünnepi beszéd meggyőzően, amikor az ember lelkében egy pillanatra jelentősen egyesül a mult, a jelen és a jövő gondolata, visszajutással a multba, kopas-

tájkak a jelent és levonva a tanulságokat, iparkodjunk beletekinteni a jövőbe.

A Vigszínház eddigi multja, attól a perőtől kezdve, mikor a színház ideája megszületett, sokkal ismeretesebb önk előtt, mintsemhogy bővebben kellene tárgyalnom ezt a körülbelül hat esztendő időszakot. Dacára annak, hogy mindenféle közzükségnek hangzottak a Vigszínház létrejöttét, ennek a műintézetnek a megalapítása mégis jelentékeny nehézségekkel járt és nemcsak folyton fokozódó, előre nem látható anyagi áldozatokat, hanem te emes munkát is igényelt. Igazgatótársam, Faludi ur és én mindenkör büszkékké leszünk arra, hogy mindkét irányban tevékeny részt vettünk e színház megalapításának a művében és ez által segítettünk abban, hogy a magyar színművészetnek ez a díszes, anyai tehetséget egyesítő hajléka, a nehézségekhez arányítva elég gyorsan létrejött.

Nehéz körülmények közt indult meg a Vigszínház. Az ezredéves ünnepségek nagy alkalmak, természetesen, háttérbe szorította némileg a Vigszínház megnyitásának, művészetileg és kulturpolitikailag elsőrangú eseményét és azonkívül épp oly természetesen a kevéssel azelőtt beállott általános közgazdasági depresszió kedvezőtlenül befolyásolta a színház élet kibontakozását. Ehhez járult még a közönségnek tapasztalásszerű konzervatívizmusa, mely bizonyos előítéletekben nyilatkozva meg, a művészt terén is csak nehezen barátkozik meg az új jelenségekkel, továbbá a műfajok kultiválására terén, a színpadok szerint való elosztásban jelentkező fogalomzavar, amely alapjában még le nem szűrődött színházi viszonyok szimpotómiájának volt tekinthető. Ezeknek a nehézségeknek az összehatása, az uttörés és iránykeresés kemény feladatára utalta a Vigszínházat. Amde az összes tényezők lelkiismeretes együttműködésének csakhamar sikerült egyenlőtleg legyőznie a fel-feltornyosuló akadályokat és nemcsak a közönség és sajtó egyaránt elismerte, hogy a hazai színművészet a Vigszínházban elsőrangú faktorrá gazdagodott, amely sok jeles művészi egyéniség érvényesülésének adott alkalmas keretet és a vig színpadi műtojoknak kultiválására hivatott tért.

És itt a hely, hogy elismeréssel teljes köszönettel konstataljam, hogy ez a szép eredmény első sorban jeles és buzgó igazgatótársamnak, Ditrői Mórnak és a vezetése alatt álló lelkes művészcsoportnak köszönhető.

De köszönhető még hűséges igazgatótársamnak és barátomnak, a Vigszínház adminisztrációja szakértő vezetőjének, Faludi Gábornak, aki derék hivatalnokai kara élén ügybuzgói és tapintatosan kormányozza a színház gazdasági ügykörét.

Ekképpen a jelen a művészetileg és anyagilag konszolidált Vigszínházat mutatja. Az igaznak modern művészet, a gondos összájtékkal és a jellegzetes színpadi kiállítással együtt elérhetővé tette azt, amit mindenféle — még az ország határain kívül is — vigszínházi stílusnak ismernek el. Elérhetővé tette mindez, hogy a Vigszínház nagy és díszes törszközönséget hódított magának, és hogy a műintézet törekvései és a művészet működése érdeklődést, rokonszenvet és elismerést szereztek még olyan tág körökben is, amelyek az előbb említett előítéletek bélyegek közt kétségbevittek még a színház életképességét is. Csak mi, az igazán beavatottak tudjuk, milyen tövises, göröngyös, meredek uton toltuk fel-fel a Thespius kordját, mindig teljes tudatában annak, hogy ezen a lejtőn egy pillanattal sem szabad a művészet szekerének megállapodnia, mert különben velünk együtt feltartóztatatlanul rohanat volna vissza a veszélyes örvény felé. De kell, hogy még ma is teljes tudatával bírjunk annak, hogy napról-napra megújuló munkával, ernyedetlen együttműködéssel eszentul is folyton előbbre kell vinni a mi szép, a mi szent ügyünket azon az immár simább, biztosabb uton, amely mindig fölfelé vezet. Egy pillanattal sem szabad megfélekednünk arról, hogy a Vigszínház nehezen szerzett reputációját féltékenyen meg kell őriznünk mindnyájunknak, akik azt képességeink teljes kifejtésével, minden erőnkkel, szinte szívünk vérvél meggerszertük. Mert, hölgyeim és uraim, nem egy szomorú példa igazolja azt, hogy nehéz színháznak művészi hitelt és hírnevet szerezni, de aránytalanul nehezebb ezeket az egyszer elvesztett kincseket visszaszerezni.

És miután a művészetnek ebben a házában mindenki többé-kevésbé részes az elért sikerekben, kell, hogy a jövőben ugyancsak egyformán részesek legyünk a kiküzdött eredmények fenntartásában és továbbfejlesztésében is.

Alig van életkör, életviszony, amelynek belső munkája, törekvései, vágyai és reményei oly kevésbé lennének ismeretesek, mint a színpad világáé, amely csak bizonyos külső megnyilatkozásokban jelentkezik a nagy közönség előtt. Tagadhatatlan, hogy általánosan többé-kevésbé fantasztáknak tartják mindazokat, akik a művészetet és a művészt körül foglalkoznak. Más oldalt elvitatatlan a művészembe-remek az az egvoldalu felfogása, mely csak a művészzel való foglalkozást tartja emberhez méltó ténykedésnek. Megvallom és önk természetesen fogják azt tartani, hogy magam is az utóbbi felfogást vallom és az élet szürke, zordon küzdelmei közepette a művészetet annak a derűs, viruló ovisnak tartom, ahol a megnyugvás és a tiszta lelki gyönyörűség terem. Mindig egy képzeltem, hogy a művészt, a szépnak és igaznak ez a kultusza, igazza és széppé teszi az emberi lelket, de különösen nem oszti annak a lelkét, aki ennek a kultusznak a szolgálatában áll, a művészembe-remek. A művészet szolgálata kell, hogy fokozottan fogékonyabbá tegye a művész lelki életét az emberiség jobb érzése, a hál, a szeretet és a kegyelet iránt. Az igazi művészlélek nemcsak magát a művészt szeret, hanem azt a hajlékot is, mely a művészetnek otthonát ad és

alkalmat és keretet ahhoz, hogy a művészi egyéniség kedvező viszonyok közt érvényesülhessen — és fokozottan félti és szereti a művészetnek azt a hajlékát, amellyel együtt nőtt, vagyis nemcsak amelyet ő segített felvirágoztatni, de amely őt magát is művészi jelentőséghez juttatta.

A Vigszínház ma már, hál istennek, egy művészi, mint anyagi tekintetben nemcsak átmeneti állomás, hanem bármilyen jelentős művészi erő díszes és hálás végének tekintheti magára pézve.

Mindnyájunk érdekében őszintén óhajtom, hogy az a tudat mindnyájunkban egyformán éljen és az örvendetés fejlődés útján továbbra is mindnyáján együtt haladjunk.

Végül ma a szokásos kívánságok napján melegen kívánom azt is, hogy az a szives, baráti, kölcsönös bizalommal teljes viszony, amely a Vigszínház hármas igazgatósága és tagjai közt eddig fennállhatott úgy, hogy — egyedül álló példa az országban — a Vigszínházban a másból szokásos törvények megalkotása nem vált szükségessé, tehát ez az örvendétesen „törvénytelen” viszony eszentul is csorbítatlanul fennmaradjon. És legvégül, mint ennek a színháznak a dramaturgia, szívből kívánom, hogy végre-valahára megtaláljam azt a réges-régóta keresett csoda-darabot, amely meghozza a közönség és a sajtó osztatlan tetszését, amely elismerést hoz az igazgatótársamnak, erkölcsi és anyagi sikert a színháznak és önöknek kivétel nélkül mindnyájunknak a hosszabbnál-hosszabb és hálásabbnál-hálásabb szerepeket. Amde ha sikerül megtalálnom ezt a csodaművet, akkor előre is becégyezem, hogy halálom után, muló porhüvelyemet a ritkaságok valamely muzeumában mutogassák. Isten éltesse önöket!

Látogatásom a német császárnál.

Írta: *Madame Réjane.*

(*Réjane* asszony, a világhírű francia színésznő a minap tért vissza Párisba majdnem egy évig tartó európai körutjáról, amelynek folyamán őt királyi udvarban is fogadták. Most a lja ki utinaplóját, amelynek egyik legérdekesebb részét itt adjuk.)

Berlin.

A császár megtisztelt azzal, hogy hozzám küldte színházi intendánsát és megkéretet, hogy játszsam el *Madame Sans-Gène*t.

Eljöttem Berlinbe. Itt vagyok. Hogy miért? Gondolkozom kissé s így felelek:

— Mert ez örömtől okoz nekem.

— És még hozzáteszem:

— Mert nem akarok franciább lenni többi honfitársaimnál, akik semmi hazafiatlanságot sem találtak abban, hogy idejőjenek magukat megtapsoltatni... sőt kifizűtelti.

Tehát *Madame Sans-Gène*t fogom játszani és II.

Vilmos császár látni fogja Napoleont a danzigi hercegnővel... Ó akarta.

Jó.

Most jövök az előadásról.

Mily szép este! Telt ház! Diszeloadás!

Pont hét órára volt kitzűve az előadás kezdete.

Dorval hét óra előtt két perccel jön és jelenti:

— A császár épp most lépett be páholyába.

Pontban hét órakor huzták fel a függönyt. Azt mondtam magamban... Nem, nagyon sok mindenfélét mondtam... Hadd szóljak előbb arról, mit láttam... Kezdetben semmit sem láttam. A nézőtér sötét volt, mert a német színházakban ez a szokás. Mindössze a középső páholyokban tudtam megkülönböztetni a császárt, udvarát, a kedves és tiszteletreméltó *Noailles* márkit, Franciaország nagykövétjét. Az ő megpillantása felbátorított kissé s a bizonytalan bátorság utóbb a biztosság érzésére erősödött.

Az első felvonás végével hívnak, egyre hívnak. A nézőtérben viláosság ömlik el. Es a viláosságban meglátom a császárt, aki elsőnek tapsol. A harmadik felvonás végével lejtött az udvarmester és megtudakolta, hajlandó vagyok-e bucsut venni ő fel-segégeitől, minekelőtte elutaznám. Kissé zavarodott „igen”-emre elment. A függöny negyedszer is legördül, a kihívások megsokszorosodnak és látom, amint II. Vilmos felállva, együtt tapsol a tapsolókkal mindaddig, amíg csak megjelenik a függöny előtt. Az udvarmester ismét megjelenik, karon fog és visz magával. Azt hittem, megfogynék majd az emeletre, sorra járván az erkély páholyait. Kísérőm azonban egyszerre csak megállt a földszinten, a színpadra vivő ajtó előtt és egy kis szalonba kalauzol, ahol vár már reám egy fejedelmi tekintetű, szinte fehérhajú hölgy. A császárné volt. Egymagában várt reám. Megértettem a dolgot. Nemcsak meg akartak kímélni a léposójárás fáradságától és attól, hogy az összes páholyokon és folyosókon végig kelljen sétálnom, hanem enyhíteni kívánták azt a hatást, amely elmaradhatatlan egy francia nőre nézve, amikor olyan emberrel kerül szembe, aminő a német császár.

Ugy éreztem, nagyon kedves ez a tapintatos-ság és mert minden, ami jó, annak franciának kell lennie, úgy találtam, hogy igazán francia ez a gondoskodás.

Az öt perc alatt, ami eltelt, száz meg száz kedveskedő megjegyzést hallok. Elhallgatom, de magamban azt gondolom:

— El fog jönni.

Majd pedig:

— Akárhogy is legyen, ő nem indította meg a háborút.

Száz ilyen gondoltam el, amikor kardosörgés közepette hirtelen megjelenik a kis szalón küszöbén a császár. A császárné ezekkel a szavakkal mutatja be:

— Ime a császár, aki jobban ki tudja majd fejezni azt a gyönyörűséget, melyben az este részünk volt.

Sötét, diskkrét színű egyenruha volt rajta. Bámulatásn hasonlít az arcképeire. Hozzám lépett s a legtisztább franciasággal dicsérte a kosztümök szépségét s a darab szellemes fordulatait.

— Sardou igen ügyes ember, — jegyezte meg. Mikor arról szólt, minő köznapj alakkett jelentette meg Sardou a história Napoleonját, ezt jegyeztem meg:

— Sardou megköcskázta a hálóköntösös Napoleont és nagy gyönyörűséget szerzett vele a közönségnek, mert tudjuk, volt akkora Napoleon, hogy a kicsinyítése meg ne árison neki.

— Nagyon szeretem ezt a darabot, — mondta udvariasan — már elő is adattuk németül. De csak a mai este óta ismerem és becsülöm érdeme szerint.

Majd szerencsés utat kívánva, szólt:

— Közönsöm a kitűnő példát, amit német színészeinknek adott.

Visszaadtam a bókot, megdicsérve a színház művészeit. Ez látható örömtől okozott neki:

— Hogy minden rendben ment, — mondta a császár — ezt nekem köszönje meg. Én adtam ki a rendeletet, hogy minden kívánságát teljesítsék.

Aztán egy ékszereteket huzott elő a zsebéből, egy igen hosszú tokot. Bármily ünnepélyes is volt a pillanat, arra gondoltam, hogy ez a hosszú tok alaposan zsenirozhatta eddig a császárt.

Átadta a tokot. Pompás karperece volt az ő címerével díszítve.

Aztán a legudvariasabb hangon mondta:

— Szerencsés utat!

A császárné meghajolt és elment. A császár *Noailles* márkihoz forlva mondta:

— Legyen oly szives, kísérje el öltözőjébe Réjane asszonyt. Az ön ennek a gyönyörűségnek a joga...

Hogy öltözőmbe értem, megrohantak kollégáim:

— Mit mondott a császár?

Azt feleltem, hogy:

— Üdvözlétét küldi önöknek!

Ez igaz volt. De ha nem lett volna igaz, akkor is ezt mondtam volna.

MŰVÉSZET.

□ *Bánffy Dezső* báró szobra a párisi kiállításon. *Bánffy* Dezső bárónak a szabadelvű klubban lévő mellszobrát, amelyet *Róna József* készített, a művész ki fogja állítani a párisi magyar kiállítás művészeti csoportjában.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ *A féregnyulványlob és sebész kezelésé.* Dr. *Herczel* Manó egyetemi tanár, a kiváló sebész ilyen című munkát írt, amely ma jelent meg *Franke* Pál kiadásában. A szerző nagy gyakorlati tudománya a sebészet terén ismeretes a külföldön is, ahol *Herczel* tanár csak nem régebben is fényes eredményekkel képviselte a magyar orvostudományt. Az *epityphlitis*-ről szóló munka, amelyben kilenc kép és egy táblázat is van, egészében méltó a magyar orvostudomány kiváló tagjához, dr. *Herczel* Manóhoz. A munka határozottan nyeresége a magyar tudományos irodalomnak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ *Esküdtárszéki tárgyalások a pestvidéki törvényszéknél.* A pestvidéki törvényszéknél az esküdtárszéki bíróság ülései az 1900. évre öt ülészakra vannak megállapítva a következő időkben: Február és május hónapjának negyedik hétfőjén, szeptember hónapjának második, október hónapjának negyedik és november hónapjának negyedik hétfőjén. Ha ezen na-

pok ünnepekre esnének, úgy az esküdtzéki tárgyalások mindig a rákövetkező napon tartatnak meg. Az esküdtbírók üléseit a budapesti büntetőbíróválasztási bizottság helyiségeiben tartja.

A végrehajtások drágasága.

Budapest, január 2.

Sok támadás érte az utóbbi időben a bírósági végrehajtókat és magát a végrehajtói intézményt is. Olyan helyekről is röpködtek a többé-kevésbé mérgezett hegyű nyilak felé, ahonnan nem is sebezhetnek és ez volt bizonyára a legfőbb oka, hogy a végrehajtói kar egyeteme nem is tartotta szükségesnek, hogy e támadások ellen védekezzen. Ámde legutóbb komoly hangok is vegyültek a támadás zajába s a végrehajtóellenes mozgalom küzdőterén olyan férfiak sujtottak felénk, akiknek szava irányíthatja a közvéleményt.

Immár tehát nem lehet hallgatással mellőznünk a végrehajtóellenes mozgalomban eddig elhangzottakat s kötelességünk választ adni mindarra, ami tévesen és helyreigazításra szorulóan került bele az ellenünk intézett támadások során akár a napisajtóba, akár a szakközlönyökbe.

Főlmerült többek között a kérdés, hogy miért fizetnek minden egyes árverési hirdetményi példányért 30 krajcárt? Valaki erre a szakasjtóban mindjárt orvosszerű ajánlotta ez ellen, hogy minden törvényhozási intézkedés nélkül, a törvényes elnök mérésével e díjakat 10 esetleg 5 krajcárra, még pedig sürgősen, mert a végrehajtások ezáltal jelentősen olcsóbbá lennének.

És itt a nagy tévedés. Mert az árverési hirdetmény példányaiért most sem fizet senki 30 krajcárt a fődolog pedig az, hogy e díjakat elnöki rendelettel nem lehet leszállítani.

Jelenleg az árverési hirdetményekért a következő díjak járnak. Ha a becsérték 100 forint, 15 kr., 300 frt 25 kr., 1000 frt 30 kr., 1000 frt felül 40 kr., de ez csak az első példányért, a többi példányokért tekintet nélkül a becsérték összegére csakis 10 krajcár jár.

A díjakat pedig az 1891. évi 31.158. számú törvényt pótló igazságügyminiszteri rendelet állapítja meg. Miniszteri rendeletet pedig, azt hiszem, nem lehet elnöki rendelettel megváltoztatni.

Ezekből látható tehát, hogy most sem fizetnek az árverési hirdetmény példányaiért 30 krajcárt és világos az is, hogy díjakat nem lehet elnöki rendelettel leszállítani. De azokat leszállítani fölösleges is, mert hiszen azok egy miniszteri rendelet alapján jórformát olyanok, mint a minők némi szakvélemény, elnöki rendelet akarná megszüntetni.

Divatossá vált mostanság folytonosan arról írni és beszélni, hogy a végrehajtások körül felmerült költségek mily óriásiak és hogy e költségeket szabályozni kell. De a szabályozás alatt mindig azt értették, hogy a bírósági végrehajtók jövedelmeit kell meggyírni.

Vegyük elő a szabályozás kérdését. Midőn a szabályozásról beszélnek, azt mindig úgy tárgyalják, mintha valami 100 éves, már rég idejét mult törvényt kellene megváltoztatni, a modern jogszolgáltatás igényeinek megfelelően és elfelejtik, hogy a végrehajtói díjak a közelmúltban szabályoztak; mert hiszen e szabályrendelet annyira nem régi, hogy sokan — úgy látszik, még a szakemberek közül is — még csak tudomást sem vettek róla.

A bírósági végrehajtók husz éven keresztül kértek, könyörgtek, hogy szabályozzák díjaikat, míg végre az annyira várt íge testet öltött. Egy fenköltlen gondolkodó férfi és kitűnő jogász, Györy Elek, a budapesti ügyvédi kamara jelenlegi nagynevű elnöke, belátva a végrehajtók kérésének jogos voltát 1891-ben a bírósági végrehajtók küldöttségét az igazságügyminiszterhez vezette. Az igazságügyminiszter ekkor teljesítette is a bírósági végrehajtóknak husz éven át folytonosan hangzottatott kérését és így született meg az 1891. évi 31.158. számú igazságügyminiszteri rendelet, amely különben a törvényhozás előzetes felhatalmazása alapján adatott ki, és aki kiadta, a modern jogéletnek egyik leghatalmasabb oszlopa, Sillágyi Dezso.

A szabályrendelet kiadása után is merült föl még azonban baj. Az ország északi és keleti részében a bírósági végrehajtók alig, hogy a mindennapi száraz kenyert képesek megkeresni, ott pedig, ahol tisztességesebb jövedelemre tesznek szert, azt nem a díjak nagysága, hanem munkájuk sokasága által trik el.

A végrehajtói díjak tehát a közelmúltban már szabályoztak.

Szóljunk most egy pár szót a végrehajtási díjak nagyságáról.

A végrehajtások körül felmerült költségek va-

lóban nagyok és ezeket le is lehet szállítani. Ha már egyáltalán divatos a leszállítási elmélet, úgy azt hiszem, nem vagyok igazságtalan, ha azt mondom, ne azok díját szállítsák le, akik kizárólag ebből élnek, hanem szállítsák le azok díját, akiknek ténykedésük a végrehajtások körül részben felesleges, részben pedig túlságosan honoráltatik. Értlem ezalatt a végrehajtási kérvény költségeit és az ügyvédi közbenjárási díjat.

A végrehajtási kérvény majdnem minden esetben felesleges, mert hiszen a polgári ítéletekből kitűnik a követelés összege, azoknak járuléka, továbbá a teljesítési idő, ugyanezen kiténik váltóügyekben a sommas végzésből. Ezen kérvényekért, amelyek sem szellemi, de még fizikai munkát sem igényelnek, a bíróság most eléggé nagy díjakat állapít meg.

A megállapított díjak 5 forinttól 50 forintig variálnak, sőt láttunk egy végrehajtási kérvényt, amelyért a pozsonyi kir. törvényszék 1000 forintot állapított meg. A végrehajtási kérvény költségei azért is nagyon terhelik a feleket, mert míg végrehajtói díj és ügyvédi közbenjárás csak a teljesített végrehajtások után jár, addig a végrehajtási kérvényi költségek akkor is fizetendők, ha a végrehajtás nem is fogatosítatik. Felperes nagyon sok esetben akkor is megkéri a végrehajtást, ha azt fogatosítani össze ágában sincs. Hiszen mi budapesti végrehajtók, az elrendelt végrehajtásoknak több mint 50 százalékát nem szorgalmazás miatt jelentjük vissza!

A törvény tehát, ha kimondaná, hogy a végrehajtás csak bizonyos esetekben kérendő, illetve rendelőndő el külön, ezáltal az adósfelek tetemes hiába-való kiadástól mentetnének meg.

Míg tehát a végrehajtásokról költség felesleges, addig az ügyvédi közbenjárás túlmagasan díjazatik.

A végrehajtásoknál, mint azt mi gyakorlatból tudjuk, 100 esetben több mint 90-szer nem az ügyvéd, sem jelöltje, hanem az ügyvédi írrok jár el. Aki rendszerint ugyan jogász, de nem ritkán pályátvezett kereskedősegéd. Most előáll sokszor az az eset, hogy az ügyvédi írrok, ha 2-3 végrehajtása van, többet keres főnökének egy délután, mint amennyi a havi fizetése.

Ha igaz az, pedig a tapasztalat ezt igazolja, hogy 100 esetben 90-szer az ügyvédi írrok teljesíti a közbenjárást, miért nem volna az kimondható:

Mivel a végrehajtásoknál való közbenjárás az ügyvédnek nem olyan ténye, amely az ő, vagy jelöltje jelenlétét, illetve jogi tudását szükségessé tenné, ezért az ügyvédet ügyvédi díjazás nem illetheti.

Azt hiszem, nem volna szerelmes, ha az ügyvédi írrok ténykedésért nem járna több díj, mint amennyi a bírósági végrehajtó eljárás díja.

Az elmondottakból a következő következményeket vonhatjuk le: Mivel a végrehajtói díjak, a végrehajtások körül felmerült költségeknek — beleértve természetesen a végrehajtásokról és közbenjárásokról — csak 10 százalékát teszik ki, a javasolt intézkedések a végrehajtási költségeket 80-90 százalékkal tennék olcsóbbakká.

A végrehajtói intézmény csak az államosítással lenne alaposan reformálható. Addig is azonban gondoskodni kellene arról, hogy a bírósági végrehajtóknak egy bizonyos lét-minimum biztosíttassék, továbbá gondoskodni kellene arról is, hogy a bírósági végrehajtó rokkantsága, vagy halála esetén, a végrehajtó vagy családja, a legszeregyebben bár, de megélhesen. Mert a mostani viszonyok között ilyen esetekben legtöbbször nincs más hátra, mint a koldusbot. És egy munkában eltöltött élet jutalma a sötét nyomor, mely a keresetképtelenné vált végrehajtóra és családjára vár.

Papp Árpád.
bírósági végrehajtó.

SPORT.

*. Tizenkétezer korona Rumbold üzevényeknek. A szegény Rumbold jockey özevény karácsonyi ajándékot kapott Budapestről és Bécsből, ahonnan olyan nagy szomorúsággal ment el novemberben Newmarketbe. A szomorú karácsonyra tizenkétezer koronát vitt neki a posta az osztrák és magyar Jockey Klub segítő-alapjának a pénztárából, mely arra van hivatva, hogy hivatásuk teljesítése közben szerencsétlenül járt jockeyk özevényeinek és árvaiknak kenyeret adjon. Erre ugyan nem nagy szüksége van Rumbold üzevénynek, mert az ura, aki nagyon derék, ügyes jockey volt, csak ez idén is 38,000 koronát takarított meg a családjának, mind a mellett szép a Jockey Klubtól, hogy novemberből karácsonyig az emlékeztükben tartották Rumboldot. Máskor hamar elfelejtődik az ilyen katasztrófa, de úgy látszik, Rumbold halálában több tragikumot látnak a turf intéző körei is, mint más jockeyk szerencsétlenségében.

*. Ismét új apaló. Hogy a lótenyésztés általánosan milyen haladóban van nálunk, legjobban az állam telivér vásárlásai mutatják. Nemrég Historyt vette meg Darányi földművelésügyi miniszter, Anglia egyik legszívósabb apalovát igen olcsón, most meg egy Adieu nevű tizenegy esztendősen tenyészlő jutott 500 frankért az állam tulajdonába. Tekintve, hogy az új apalóban a fogytán levő Doncaster-vér kap nálunk új képviselőt, Adieu alkalmasint kiváló akvizíciója lesz az állami ménesnek.

Nyiltér.

Jóakaróknak és barátainak

Boldog újévet kíván

Spitzer Miksa ékszerész
Károly-kört 22. Róser-bazár.

AJÁNLAT.

Egyszer kisérelje meg, és hozasson fölünk Modjokertő kávét és Imperial teát! El fogja ismerni, hogy jobb nem létezik! 4 1/2 kg. Modjokertő kávé és 1/4 kg. Imperial tea, elvámolva és bérmentve 9 frt 47 kr.

→ Árpal ingyen. ←

Fiumei kávébehozatali Társaság, FIUMÉBAN.

Most jelent meg Kabos Ede új regénye

A verebek.

Akarásonyi könyvpiac egyik legérdekesebb újdonsága. A regény közel 300 oldalon, gyönyörű kiállításban jelent meg s az erős kötet

ára 3 korona.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában
József-kört 18. szám.

(Az e rovat alatt közlöttnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, január 2. Wolff Hugó ismert zeneszerző egy itteni elmeügygyógyító-intézetben halálán van.

Bécs, január 2. Eulenburg Fülöp német nagykövet hercegi rangra emelése alkalmából gróf Goluchowski külügyminiszter igen meleg és barátságos szavakkal üdvözölte.

Berlin, január 2. Szegény-Marich osztrák-magyar nagykövet ma a városházán köszönő levelet nyújtott át a főpolgármesternek az osztrák belügyminisztériumhoz az alpesi vidékek árvízkarosultjai részére innét átküldött 20,000 márkáért és egyuttal személyesen is kifejezte köszönetét a főpolgármesternek.

Páris, január 2. A lapok jelentik: A Kvang-Csau-Van terület elhatárolásáról szóló szerződés aláírása után két nappal Vongliok mellett ütközet volt az európai csapatok és a kínai milícia közt, mely alkalommal az utóbbi 200 halottal vesztett. A franciáknak 15 halottjuk és sebesültjük volt.

Ad Anglos.

Róma, január 2. Vatikáni körökben az beszél, hogy a pápa új enciklikát fejezett be, melyet az angol egyháznak intéz és mely folytatása az első Ad Anglos című híres enciklikának. A pápa az új enciklikában a protestáns teológusok érveléseit cáfolja és új okokat hoz fel, annak a bebizonyítására, hogy az anglikán egyháznak, különösen az úgynevezett ritualista felekezetnek kötelessége visszatérni a római egyházhoz.

Ítélet a párisi ügyben.

Páris, január 2. Az állami törvényszék Buffet-et 148 szavazattal 48 ellenében enyhítő körülmények alkalmazása mellett vétkesnek ítélte; 13 szenátor nem szavazott és 3 távol volt. Godfrey és Devaux vádlottakat a szükséges többség hiányában felmentették, úgy szintén Sabran vádlottat 152 szavazattal 23 ellenében és De Ramel vádlottat 103 szavazattal 65 ellenében. A titkos ílést aután holnapra halasztották el.

Földrengés.

Pétervár, január 2. Tegnap a tífiszi kormányzósg Akhalkalaki kerületében földrengés volt, mely tíz kisebb falut majdnem teljesen elpusztított. A kormányzó rendkívüli segély intézkedéseket tett. Katonáságot vezényeltek az illető vidékekre.

Sztrájk.

Grác, január 2. A bibersteini fárnákban és a köflachi bányák egy részében a munkások sztrájkolnak. A kerületi főnök tárgyalásokat kezdett a sztrákolókkal. Ha a sztrájkot nem sikerül 3-4 nap

alatt megsütnet, akkor ezekből a tárnákból semmi szén sem fog jönni. A polgármester a trifaili bányáktól kért szénét.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 2. Az osztrák vörös kereszt sorsjegyek mai huzásán a 70.000 koronás főnyereményt a 2745 sor 36 sz.-ra, a 10.000 koronás második nyerményt a 2023 sor 47 sz. esett. 2000—2000 koronát nyertek: 2824 sor 15 sz., 2865 sor 18 sz., 3126 sor 38 sz., 3777 sor 41 sz., 5139 sor 2 sz., 5596 sor 47 sz., 5962 sor 15 sz., 6210 sor 22 sz., 6639 sor 9 sz., 7021 sor 38 sz., 8351 sor 1 sz., 8734 sor 35 sz., 9765 sor 12 sz., 11287 sor 14 sz. és 11491 sor 1 sz.

A törlesztési huzásnál a következő sorozatokat húzták ki: 431 452 548 648 790 1072 1806 2143 2887 4004 4138 4245 4952 5371 5932 6055 6804 7001 7294 7342 8359 8879 8907 8941 9430 9727 10144 11007 11219 és 11927.

E sorozatnak 1—50-ig terjedő számait 14 forint-os névelges 5sszegért beváltják.

Bécs, január 2. Az 1854. államközsön mai huzásán a következő sorozatokat húzták ki: 17 68 117 149 204 286 310 317 378 415 417 428 440 528 546 561 595 709 826 883 974 1062 1100 1168 1197 1225 1344 1356 1360 1498 1426 1465 1556 1591 1723 1787 1808 1812 1814 1827 1847 1864 1890 1946 1955 1966 2050 2064 2304 2394 2539 2666 2667 2668 2744 2753 2830 2902 2923 2937 2949 2993 3033 3190 3192 3230 3354 3532 3539 3645 3904 3916 és 3941.

Az e sorozatokban foglalt magasabb nyermények nyerménysorsolása 1900. április 2-án lesz.

Trieszt, január 2. Az 1860-iki trieszti községi kölcsön mai huzásán a 20.000 koronás főnyereményt a 16431 számmra esett. 2000 koronát nyertek a 4962 és 17993 számok.

Berlin, január 2. (Gabonapiac.) Csöndes üzlet mellett az eladási hajlandóság gyüngöb volt, mint a vételkedv, összefüggésben a gabonakészletekkel. Buza 1/4, rozs 1/2 márkával emelkedett. Zab változatlan. Az idő enyhe.

Berlin, jan. 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Negyszázalékos magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 235.40. Osztrák-magyar államvasut 134.50. Déli vasut 28.90. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy kézpénz 216.—. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok decembeire. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 235.—. Osztrák-magyar államvasut 134.20. Déli vasut 29.10. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 93.50. Laura-kohó —. Harpeni 204.25. Discont 193.90. Alpési —. Bécsi bankjegyesület —. Gyöngült.

New York, január 2. (Kábelsürgöny.) (Gabonatözsde.) (Megnyitás.) Buza januárra 75 1/2.

New York, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza tavaszi 75 1/2. Buza téli —. Buza decembeire 75 1/2. Buza májusra —. Tengeri decembeire 39 1/2. Tengeri májusra 29.—. Zab —. Rozs 61.— Liszt 2.80.

New York, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Kávéd fair Rio No. 7. —. Kávéd folyó óra —. Kávéd májusra —. Petroleum raffined in cases —. Petroleum New Yorkban —. Petroleum Filadelfiában —. Szállítási díj Liverpoolba 3 1/2. Irányzat nyugodt.

Chicago, január 2. (Kábelsürgöny.) (Gabonatözsde.) (Megnyitás.) Buza májusra 69 1/2. Buza júliusra 70.—. Tengeri januárra 32 1/2. Tengeri decembeire —.

Chicago, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza decembeire 70 1/2. Buza májusra 70 1/2. Tengeri decembeire —. Tengeri májusra 33 1/2. Zab decembeire —. Zab májusra 24.—. Rozs decembeire 52 1/2.

Baltimore, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza májusra 75.—.

St. Louis, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza decembeire 72.—.

Filadelfia, január 2. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza Cash 70 1/2.

San-Francisko, január 2. (Kábelsürgöny.) Zárlat.) Buza decembeire 106 1/2.

Napirend.

Naptár. Szerda, január 3. — Római katolikus: Genovéva sz. — Proasztás: Genovéva. — Görög-orosz (december 22.) Anasztázia. — Zsidó: Sebath 3. — A nap két óra 33 percek. — Nyugszik délután 4 óra 4 percek. — A hold két reggel 8 óra 33 percek. — Nyugszik délután 6 óra 49 percek.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. Szabad Lyceum. Dr. Körösy László: A művészetek és forrásai Egyiptomban, délután 5—6 óráig a múzeumem pótépületében (VIII. Eszterházy-utca 1/b.) Délután 6 órakor ugyanott Dr. Sebestyén Károly tart előadást ezzel a címmel: Római irodalomtörténet.

Az országos iparügyesület ipartestületi szakosztályának ülése délután 4 órakor saját helyiségében (VI. Uj-utca 4-ik sz.)

Oszes ülés a kurván délelőtt 10 órakor. Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órá-tól délután 1 óráig. A többi társi 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Iparügyi múzeum és társulat karácsonyi kiállítása nyitva délelőtt 9—12-ig és este 5—8 óráig.

A Múzeumok téli tárlata nyitva egész nap megszakítás nélkül. Belépődíj 50 kr.

Nemzeti Szalon téli kiállítása (Ferenciek-tere 9. szám), nyitva egész nap. Belépődíj 20 kr.

Országos Képtár és a Velázquez-kiállítás az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Közelekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Keropesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Keropesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órá-tól 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórákzó helyek.

Allatker nyitva egész nap. Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szencziós műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Étterem. Elegáns kávéház. Látványosság: Baachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitási konyhaterem.

Élíte szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetőt.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (szelgett Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Dobranszki-féle vendéglő Teréz-körút 4. kapható eredeti torokói hus és hortobágyi gulyás.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince ét-teremben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlis-ták hangversenye.

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-múlatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Stefánia-kávéház, Keropesi-ut 73. Naponta az I-5 Magyar Daltársulat előadásai.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Alsókalábrlász. O. L. Ó-Moravica. Ezennel visszasiujuk tegnapi üzenetünket, amelyet a „szakreferens” távollétében annak helyettese adott, de helytelenül. Az igazság ez: az utolsó-bemondás nem egyéb, mint egy fogadás, amelyet a felvevő az ellenfelekkel köt arra, hogy neki mindvégig maradjon a tout-ja s az utolsó ültést az átut hetessel fogja megcsinálni. Következésképpen nem futhat a hűtel-sel valamely megelőző íténel, még akkor sem, ha e miatt veszti el a különben talán megnyerhető partit.

Spiritizta. A Rejtelmes Világ című spiritizta lapot báró Mikos János szerkeszti, VIII. Ültő-ut 4. szám. Van a spiritiztáknak egy másik lapjuk is, az Égi Világosság, amelyet Tólvölgyi Titusz szerkeszt.

Somos-Ujfal. 1. A folyamodás a belügyminiszterhez intéendő. 2. Születési bizonyítvány, es leg családi értesítő és illetőségi bizonyítvány. 3. Az elintézés körülbelül egy hónapot igényel. 4. Ha van egy orsz. képviselő ismerőse, ki utanjár a miniszteriumban, esetleg sron kívül is elintézik.

110.093. számn előfizető. Levelére még akkor válaszoltunk, amikor azt megkaptuk. Ha utána néz, meg is találja. Arra nem vállalkozhatunk, hogy a szerkesztői üzeneteket két hónapról átnezzük, de ha megismétli a kérdését, kivételesen válaszolunk másodsor is. Egyéb kívánságait a kiadóhivatal intézte el.

R. S. Alsó-Petény. Csak annyit tudunk róla, hogy 1848-ban nősült Prágában, de hogy ki volt a felesége, azzal nem szolgálhatunk.

K. N. Budapest. Nagyon helyesen teszik. Nincsen abban semmi megrovásra méltó.

Amerika. 1. Kaphat utlevélet, de csak a sorozásig való érvénynyel. Arra háza kell jönnie vagy pedig a főkonulatnál kell hazát soroztatnia, különben katonaszökevénynek minősítik. 2. Budapesttől Hamburgig gyorsvonat I. osztály 98.90 márká, II. osztály 71.90 márká, III. osztály 44.10 márká. 3. Attól függ, gyorshajón, postahajón vagy toterhajón akarja-e megtenni az utat s mely társaság gőzösein. A menetárak különbözök. I. osztály 250—350 forint, II. osztály 200—250 forint, III. osztály 120—200 frt. 4. Minden héten több gőzös indul Hamburgból.

Sz. Sz. Zombor. Nagyon sajnáljuk, de nem tejesíthetjük a kívánságát.

Nagyszombat. 1. El kell végeznie a műegytem vegyészeti tanfolyamát, mely négy évre terjed A tantárgyak elő vannak sorolva az egyetem tanrendjében. 2. G— a jey alatt Goda Géza kollégánk ir. Dr. Gonda Dezső köz- és váltóügyvéd Budapestben.

J. 76. Valóperekben nem fognak az esküdt-bírságok itélkezni.

Szöke leány. Mindenesetre azt a fajtát, mely az ismereteket terjeszti.

K. I. Nem köteles reá válaszolni. Megköszönni is csak akkor, ha az az illető bizalmas ismerőse. Másik kívánságát a kiadóhivatal intézi el.

B. M. Eger. Budapesti Színidei Gyermektelep Egyesület. I. Koronáor-utca 3. Elnöke: aróf Teleki Géza v. b. t. tanácsos.

T. I. Má. amarov-Sziget. „Közéiskolai Matematikai Lapok” szerkesztőségére és kiadóhivatala: VI. Hunyady-ter 11. Szerkeszti Rátz László.

Néger. 1. B. M. keresztény, római katolikus. 2. Ezredes és tábornok méltóságos, altábornagy és tábornagy vagy lovassági tábornok nagyméltósága. 3. A szabadelvűpárt tagja.

S. E. Kolozsvár. Mind a kettő az országos szabadelvűpárt tagja. Sorsjegyeiről a napokban kap értesítést.

H. I. Győr. 1. A kérdéses levelek bizonyára nem a szerkesztőséghez voltak címezve, különben már régen kapott volna reájuk választ. 2. 3% jelzálog-bank 104 forint, Bazilika 6 forint 60 krajcár, Magyar Vörös Kereszt 75 krajcár. 3. Szives figyelemzetéseit közzönjük s azokat lehetőleg figyelembe fogjuk venni.

F. M. Abbázia. Igaza van. Mi szakasztott úgy gondolkozunk, mint ön.

Budapest-keleti pályaudvari mospósta-tisztára. I. I. Nagy-Körös, A. Gy. Munkács, L. I. Temesvári, F. Zs. Budapest, F. I. Budapest, Sz. S. Székely-Udvarhely, G. H. Kovárm, F—rr—1 Budapest, G. Zs. Dombóvár, P. E., S. és A. Budapest és mindezek, akik az üjsztedő alkalmából jókívánataikkal bennünket felkerestek, fogadják köszönetünket és üdvözlötünket.

Sorsjegyek.

K. D. M. Csike. Osztrák vörös-kereszt sors-jegyét (7614—71.) 14 forinttal sorsolták ki, a többi nem nyert.

S. D. Nagy-Ecsed. Ha a sorsjegy egész, 200 forintot, ha fél, 100 forintot nyert vele.

L. L. Herceg Salm sorsjegyét 60 forint nyere-ménynyel húzták ki, a többi nem nyert.

Kis-Várda. (Kl.) Magyar vörös-kereszt sors-jegy (794—75.) 6 forintot. Bazilika sorsjegy (6392—76.) szintén 6 forintot nyert, a többi nem húzták ki.

A. K. Bikács. Török sorsjegy és vörös kereszt sorsjegyét nem nyertek; osztrák államsorsjegy (1860. évi Antheilschein) pedig már érvénytelen.

110.681. sz. előfizető. — Vasuti előfizető. Török-Bécs. — U. S. Füzés-Abony. — K. D. Nyírbátor. — W. A. Rimelsen. — K. Albert. — S. W. Krompach. — Z. G. Sorsjegyeik nem nyertek.

Budapesti Napló részére Apró hirdetéseket és Előfizetéseket elfogadnak a következő lapelárusító helyeken: Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok. Adler Leona, Lipót-körút. Pösch József, Váci-körút 80. Özv. Véber Vimosná, Váci-körút 15. Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1. Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Nagy. király-szálló. Kürthy Kálmáné, Harmincad-utca 1. Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1. Redlich Szidónia, Király-utca 59. Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon. Deutsch Miksné, Andrássy-u. 38. Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körút sarok. Sopronyi V., dohány-nagyterűda, Keropesi-ut 1. Özv. Hailada Anna, Múzeum-körút 10. Szántó Mór, Keeskeméti-utca és Kálin-ter sarok. Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sarok.

Örökölt hajlamok nincsenek, de örökölhetők bizonyos beteges fizikai vagy pszichikai állapotok, melyek egyes erkölcsi fogatkozások erős talajává válhatnak.

Örök boldogtalanságra van kárhozotva, aki másokban keresi boldogságának tényezőit. Ezért nem tehet a pusztá vagy on sem boldoggá.

A boldogság összhang az én és az élet közt; ennek az akkordnak az alaphangja az egyénben van. Nagy bölcsesség rejlik ennél fogva a bibliai mondásban, hogy csak a megelégedés tehet boldoggá. Megelégedettek is csak saját magunk által lehetünk.

Ugyanazon körülmények közt az egyik megelégedett és boldog, a másik elégedetlen és boldogtalan.

Nagy és nehéz művészet titkának birtokában van az, aki élni tud. Erre az „Ars vitae”-re nem mindenki születik, de neveltetnie kell rá mindenkinél. Mily sokan tanulják, mily kevesen tanulják meg!

Bánfy Zsigmond hagyatékából.

Vissza lehet kérni a jeggyűrűt, a fogadást, az esküt; de a esköt nem lehet visszakeréni.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(X)

A nagy teóriák közül elég itt utalunk a Brownianismusra, Mesmerismusra, a homeopatiára, amelyeket az ugynevezett természet-filozófusok vegyes hada követett. Gall az ő ösmert koponyarajzaival bolondította a világot, Broussais mozgósította a világ összes píciéit s megalapította a később vampirizmusnak elkeresztelt doktrínát. Mind ezek a dolgok a kísérletezők elhanyagolásából, egyes megfigyelések általánosításából származtak: soha a holt elméletépítés nem pusztított annyira, mint ebben az időben. Az orvostudomány nagyobbára szánalmas csudadoktorkodás volt a század közepéig.

Tagadhatatlan, hogy e hosszú korszak nem mult el minden hasznos eredmény nélkül. A vegytan haladása révén több új hasznos gyógyszer került a patikába, közte a khinin, a morfium, a sztrichnin. Ehrenberg göcsövi kísérletei javára szolgáltak az orvostani kutatásoknak is. A műtétknél a század első felében kezdtek a narkózt alkalmazni, ugyanebből a korszakból való a bórallati injekció is. A műtök már ebben az időben is a mesterfogások egész sorát találták ki, e részben a francia orvosok jártak legelől. A plasztikus operáció és a szülészet terén is több racionális újítás került divatba, s különösen az utóbbiak révén fejlődött később az orvostannak ez az ága. A belgyógyászat még akkor, mint jóval később is a legnagyobb sületlenségek, babonák és patológiai kalandok találkozó helye volt s egyelőre sem reményt sem nyújtott arra, hogy észszerűbb utakra térjen.

Még egy érdemét ki kell emelnünk a csudadoktorkodás e korszakának. Az által, hogy a gyakorló orvosok el-elkalandoztak a filozófiába és minden jelenségből rögtön merész teóriákat építettek a legnagyobb könnyedséggel és a legeszlátosabb romantikával, a fejlődéstan nevezetes problémáihoz tereltek a bölcselőket és természettudósokat. E problémákból nőtt ki később a korszakot is élesen jellemző darwinizmus, amely nemcsak nagyszerűen megtermékenyítette a természettudományokat, hanem egy időre új bölcséleti alapot is teremtett és hozzájárult a bourgeoisie hangulatát oly annyira jellemző népszerű természetbölcsélet hirdetéséhez.

Addig azonban sok vért vesztett ez emberi és temérdek olyan dolgot nyelt le, amitől ma elájulna egy kevésbé ideges hölgy is.

A nemzeti nagyhatalmak.

Félszázados élete után a szabadelvű bourgeoisie kinőtt ifjúkorából és túlélte férfikora delét is. Egy bizonyos része mindjárt a nagy exploziók után kifáradt és esendősen megülte új helyét a társadalomban. Ezt a részét szokás *nyárszolgárságnak* nevezni. A nyárszolgárság jelleme konzervatív, nem szereti a meglévő rend bolygatását, féltékenyen ráül hatalmi eszközeire. A bourgeoisie kevésbé tehetséges része nyárszolgáriadosott el, különféle országokban különböző időben. A legjelentékenyebb korszakainak egyike az empiret követő időkre esik, amidőn is például Németországban egy nem egészen érdektelen művészi stílust is formált a maga szürke, vaskos életéhez. Másutt később, egyéb körülmények közepette vált ki egy-egy nyárszolgár-osztály a tevékeny bourgeoisie köréből, hasonlatosan azokhoz a gyér ősz hajszálakhoz, amelyek itt-ott időnek előtte és szinte látható ok nélkül jelennek meg a gazdag fűrtök között.

Itt csak tudomást veszünk arról a nem érdektelen színváltozásról, amely a bourgeoisieknak előregedését jelenti be. Egyelőre ez a konzervatív nyárszolgárság jelentéktelen tényező, sőt csak passzív faktor: a kultura kialakulására annyiban folyik be, hogy helyenkint hátráltatja gyors menetét a konzervativizmusával. Így hátráltatta a liberális gondolatok dus kifejlődését minden országban és hátráltatta például a tudományok haladását a Vogt és Haeckel-korszakban, hátráltatta a művészetek egészségesebb változatait az akadémiák mindenhatóságainak korszakaiban.

Az aktív, férfikora erejét élő bourgeoisie azonban a század közepén még nem mondta ki utolsó szavát. Valamivel halkabban, meggondoltabban beszél. Mint a férfikorában előre haladt ember, ugy ez a társadalmi rend is egy kissé hajlani kezdett a családismásra. Megható, minő gonddal, vágygval és szeretettel készítgette, szépitgette a családi tűzhelyet az utódok számára. Ennek a családi tűzhelynek a neve a nagy népsztyály történetében: a *haza*, s családias rendező hajlandóságát így hívják: *nemzetiségi eszme*.

A bourgeoisie tehát éppen a század közepén hirtelen fordulattal, — amelyet az elaggási processusból lehet magyarázni — ellentétbe helyezte magát a világpolgársági gondolattal, az általános nagy emberi szabadalmak elveivel (szabadság, egyenlőség, testvérség), amelyekkel a történet szinpadjára rontott.

A *haza* s a vele összeforrt nemzetiségi eszme sok háboruban szűrődött le, a küzdelmek eredménye néhány nemzeti nagyhatalom kialakulása, amilyenek például Németország és Olaszország.

III. Napóleon császár, aki 1852-ben ügyesen a fejére sikkasztotta a francia koronát, jelentékenyen hozzájárult a nemzetiségi eszme gyors propagálásához. Ő ezt a maga hatalma megerősítésére szolgáló eszközként használta fel. Már császárkodása elején egy merőn politikai háború, a krími, erőt s tekintélyt szerzett neki: egy hatalmas vetélytársa, Oroszország, sebekből vérezve vonult vissza a nemzetközi arénáról. Néhány exotikus háborúval (Khina) még inkább növelte népszerűségét s a nép kezdett hinni a nagy napoleoni tehetségek örökölhetésében. Az európai alakulásokra nézve s a mi szempontunkból a legnevezetesebb eseménye volt az Ausztria kezében levő olasz részek felszabadítása. Miután az osztrákokat Északolaszországban mindenütt nagy fölnynyel leverte, megvetette alapjait az egységes nemzeti államnak Olaszországban. Viktor Emánuel szárdinai király koronájához csatolta Lombardiát és a pápai legációkat, a többi aztán megesisálták az olaszok maguktól. Garibaldi kikergette Sziciliából és Nápolyból a Bourbonokat, Cavour pedig ritka genialitással bírta rábeszélni Európát arra a gondolatra, hogy mindennek így kellett történnie. 1870-ben végre elfoglalta Viktor Emánuel Rómát is és véget vetve a pápa világi uralmának, megteremtette az egységes nemzeti államot Olaszországban.

III. Napóleon nagy sikerei könnyelműségekre esábitották. Nem vette észre, hogy még Olaszországban a latin testvérifajt egysülésre segíti, keleti szomszédja Poroszország, ugyanily célokra tör, de Napóleon nélkül, sőt ellenére.

Egy hatalmas politikai elmét, Bismarckot izzgatta ez a gondolat, visarejével, germán szívóságával végre is hajtotta.

Bismarck mindjárt, midőn hatalomra került, rábirta Vilmos királyt, hogy minden erejével kitűnő hadsereget szervezzen, ami Roon tábornok segítségével sikerült is. Azután rávette a királyt, hogy ne küldjön képviselőt a frankfurti tanácskozásra, ahol az összes német fejedelmek a német *Bund* bajait orvosolni akarták. Poroszország ottól fogva külön utakon járt, bízva harkészségében, amelyet a schleswig-holsteini háború alatt kipróbált. Poroszország a hegemonia a német világban — szölt Bismarck s nyíltan oda kiáltotta versenytársának, Ausztriának: hátrább az agarakkal!

A két hegemoniáért versengő fél közt természetesen háborúra került a dolog (1866.), amely Ausztria gyászos vereségével végződött. A hádjárat ideje alatt már megalakult a déli és az északi német fejedelemségek szövetekezte; Bismarck eleinte azt hitte, hogy a két szövetséges csoportot Poroszország hegemoniája alatt egyesítheti. De belátta, hogy a német egységet csak vérell és vassal lehet összeforrasztani, hogy a csokély jelentőségű, mindig széjjelhezű és féltékenykedő elemek szilárd egységgé forrjanak. A híres emsi távirattal hadizenetre bírta Napóleon, aki belső zavarainak lecsillapítására ugys szükségét látta már valamely nagyobb szerű külső sikernek. Ká-

születlenül ment bele a nagy stíli háborúba, amely a sedani katasztrófával végződött 1870-ben, s Páris elfoglalásával 1871-ben. A győzelmes németekkel a véres tapasztalat megértette az egyesülés előnyeit: 1871. januárjában a versaillesi palotában német császárnak proklamálták Vilmos porosz királyt. Ezzel megszületett a XIX. század legújabb világhatalma: Németország és a XIX. század legújabb köztársasága, a francia köztársaság.

* * *

Az a hatalmas germán, aki ezt a nagy művet megteremtette s később is döntőn folyt be Európa politikai kialakulására, Bismarck volt.

Nem királyok csinálják a történetet, hanem olyan alakok, mint Bismarck. Semmi fejedelem nem végezhetne volna el helyette ezt a művet. Néptörzsekből nemzetet forrasztott ez a kemény karu kovács. Nemesak más nemzetekkel állította szembe az ő népét, hanem az egész világgal. Fölrázta, még pedig fölnél és gallérjánál fogva a német *Biedermairt*, aki bágyadtan és önzéret hijján pipálta napjait a Napóleon utáni idők szűk kunyhójában. Rajokba szedte e nép züllő ereit, hódítani küldte földet, tengereket, kereskedelmet és tiszteletet. Őt óceán tükreben nézi magát a német lobogó s a német kereskedő őt világrészbe szórja áruját hatalmas ágyuk fedezete alatt. Bismarck nyitotta meg a németiség számára a világot.

Hogyan? Minden eszközzel, ami csak halandó ember fegyvertárában található. Ha kellett: karddal és ágyúval. Ha kellett: germán őszinteséggel és keleti hitszegéssel. Ha kellett: koronás fökötől aláirt szerződésekkkel. Minden fegyverrel kivágta a hatvágást, de minden fegyvert csak egyetlen cél érdekében forgatott: a németiség nagygya nevelése volt ez a cél. Fajszeretete akkora, hogy legyőzi benne a morál és humanizmus parancsait is, ha éppen rákerül a sor. A német érdek az egyetlen szentség az ő oltárán s érte feláldozza az összes idegen isteneket. Egyetlen pomerániai katona esontjai többet érnek neki, mint egész KeletEurópa. Egyetlen német érdek becsesebb neki, mint az emberszeretet, a jog, a szabadság, az alkotmány és a törvény. Mindent megengedett magának a németiségért, semmit, a legesöppebb esöppséget sem ellene. Egy istene volt s ezt úgy hívták: Németország.

Nemesak rombolt, de ami nehezebb, teremteni is tudott a fajszeretetének ez az óriása. Bismarck mögéje állott az események kulisszáinak, mint egy minőr, aki messziről robbant, céltudatosan, hogy alapokat vágjon egy épület számára.

Bismarck önzetlen volt mint ember, hogy szédületesen önző legyen mint német. Nem dicőseget akart a maga számára, hanem megközelíthetetlen nagyságot a népe számára. A nemzeti érdekeknek vakmerő és igrálatlan istenítése soha monumentálisabb erővel nem jelentkezett a világtörténelemben, mint Bismarck cselekedeteiben.

Európának legközelebbi története az ő politikájának története.

E nagy küzdelmek hatása megérzett Magyarországon is. Deák Ferenc, a magyar polgár ideális megtestesülése, fáradhatatlanul követelte az abszolutisztikus uralom megszüntetését és az 1848-iki alkotmány helyreállítását. Az alkotmányos élet szünetelése korában a magyarság írók és deákpárti politikusok lelkesítése közepette erősen tömörült és szívósan kintartott Deák követelése mellett. Ausztria kimerült szerencsétlen háborúiban, németországi aspirációiról végleg le kellett mondania: utalva volt tehát Magyarországra.

(Folytatjuk.)

A nő, ki hitvesi hűségéből érdemet csinál, szemrehányást tesz férjének, hogy hozzá hűten nem lehet.

Bánfy Zeigmond hagyatékából.

Az ember természetből sem nem jó, sem nem rossz. Kicsi korában egy fejlődésre képesített csira, mely épp úgy egy befejlődik a műibe, mint a spárga növény az üvegborítékba, melylyel befedik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hódítás.

Lám, hogy rajonganak körül —
Hát, rajta csak, vigadj, örülj!

Öregje, ifja válogatlan!
Kínál kezével elbizottan.

Alig hogy ismer egyik-másik:
Már hivatalos s kezre számít.

Néhányszor látott valahol
S már vallomással ostromol.

Színét se tudja még szemednek,
S prédának néz, te dőre gyermek!

Mily hódítás! Egy báli este —
S öledbe hull a kész szerencso.

E kaposság ah! mily hízogó —
De hát igaz, mint kétszer kettő:

Csak azért bomlik a világ,
Soknak ki rá reményt is ad.

Ám viszont sokra nem becsülnek,
Ki mindenkit kegygyel kitüntet.

Mert jó perc s minden síheder
Mélton kínál meg kezével!

Prém József.

Égészséges-e a tánc.

Karnevál herceg nemsokára bevonul fényes kíséretével, és királysága az idén nagyon sokáig: február végéig fog tartani. Egyre másra alakulnak a bál-bizottságok, a posta csak egy óntja majd a sok szecessziós meghívót, — néhány nap még s zenétől, zsbongástól visszhangzik majd a főváros s az egész ország valamennyi táncterme. És e közben az a kérdés merül fel, *égészséges-e tulajdonképpen a tánc*. Egy orvos foglalkozik a kérdéssel és a következőket írja róla:

A tánc, amelynek apáink is kedvvel, szeretettel hódoltak, nagyon testedző mulatság, megkívánja a különböző izomcsoportok harmónikus együttműködését, azonkívül bizonyos, hogy sokkal határozottabb fejlődés az az ember, aki táncolni tud. Csak sajnálkozni lehet a mai és különösen a nagyvárosi enervált fiatalságon, amelyben nincs meg apáink pezsgő táncokévé, amely huzódzik a táncotól, a táncotermek mellékhelyiségeiben, a fehér asztalainál kritizál, vagy, ha már be is megy a táncosok közé, akiknek nem alvadt még meg egészen a vére, s nem petyhüdtek el teljesen az idegei, akkor sem táncol, csak lábatlankodik, ide-oda ödöng üntudatos mosolyal az ajkán.

Pedig a kiéltséget affektáló, vagy valósággal

kiélt fiatal emberek okosabban tennék, ha maguk is nekilátnának ennek az okos testi gimnasztikának. Persze nem mindenkinek egészséges a tánc. Szívbeteg, tüdőbajos ember, meg a vérszegény leány legokosabban tenné, ha egyáltalában nem táncolna, vagy legalább is nagyon keveset. És sajátságos, hogy éppen ezek a legszenvédélyesebb táncosok. Hanem most már a táncos, akár erőteljes, akár gyengébb szervezettel, tartsa szem előtt mindig, hogy amelyik pillanatban a szíve hevesebben kezd dobogni, avagy szédülés fogja el — abban a pillanatban hagyja abba a táncolást. Figyeljen arra is, hogy az első tánc ne tartson sokáig: a tüdőnek, a szívnek, az izmoknak meg kell szokniok előbb az élénkebb mozdulatokat.

A bál higiénéjének szempontjából legfontosabb a bál *ruházódás* kérdése, különösen pedig a nőknek kellene erre ügyelniük, akik az egészség legegységibb követelményeivel sem törődnek, ha a zsarnokul szélszélyes divat éppen így kívánja.

A *báli ruha könnyű és kényelmes legyen*, hogy könnyen lehessen benne lélekzetet venni; eléggé alkalmasak e tekintetben a mostan divatos francia *alacsony* fűzők, amelyekben a tüdő legalább némileg rendesen végezheti a működését.

A józan ész azt parancsolja, hogy *ne hordjunk magas sarku, keskeny orru cipőt*, — nos, a táncban meg valóságos gyötrelmet az ilyen cipő. *A táncos alacsony sarku, kényelmes szabású cipőt hordjon*.

Ezek a tanácsok hiábavalóak, az bizonyos, mert ha a *divat* nem ezeket állapította meg, nem is akad ember, aki kövesse őket, — hisz *csak* az egészség kívánja. Ügyeljen tehát a táncos legalább *más uton-módon* az egészségére.

A tánc után *közvetlenül* ne igyék hideg vizet, sok *tüdőgyulladásnak* volt már egy pohár hideg víz az okozója. Ha már iszik valaki, legfeljebb egy-két korty citromos vizet, vagy sörte, de itt igen fontos az, hogy *azután tovább táncoljunk*. Erre most azt lehet felelni, hogy aki szomjas, az inni akar. Igaz! Hiszen a testünk nagy részét víz teszi, a testet alkotó szövetek ugyiszólván át vannak a nedvességgel itatva s ez a nedvesség a hőmérsék növekedésével táncolás közben mint izzadság kiválik s bármilyen prózai is, de úgy van, hogy a szenvedélyes táncos *két liternyi* izzadságot választ ki; már most ebből az következik, hogy a testet alkotó szerves szövetek ennyi vízvesztésre kiszáradnak, az elvesztett nedvességet pótolni kell: az ember szomjazik. Lehet tehát inni a felhevült táncosnak, de mérséklettel és mindig *kortyonként*, mert a hirtelen ivás a belső részeket hirtelen vonja el a meleget, másnap azután meg van a *tüdőgyulladás*, vagy egyéb *lázos betegség*, amelynek elkerülése végett az is tanácsos volna, ha a táncosok végre abbahagynák a mulatságot rendesen befejező galoppozást és tíz-tizenöt pernyi pihenés után hagynák csak el a táncotermét.

— **Igazolás.** Dr. Nils Ekholm csaknem elment Andréval, s ha elment volna, aligha írhatta volna meg most értekezését egy folyóiratban. Dr. Nils Ekholm lelke ugyanis érzi annak a szükségét, hogy igazolja magát, miért lépett vissza a kockázatos vállalkozástól. Dr. Ekholm 1896-ban hozzátartozott André expedíciójához, amikor a Spitzbergákon hiába vártak kedvező szélre. A Spitzbergáról visszatérve Ekholm azt ajánlotta, hogy adják el a léggömböt, s csináltassanak helyette nagyobbat. Nobel, a dinamit föltalálója és Dikson Oszkár ajánlkoztak, hogy az új léggömb költségeit is viselik, de André már nem akarta tovább használni az utazást. Eredetileg ugyanis hateraz köbméteres léggömböt terveztek, de André utóbb, mert kísérletei jól sikerültek, csak négyezernyolcszáz köbméteres léggömböt rendelt. Amikor a léggömböt utóbb a Spitzbergákon kipróbálták, mindennap nagy gázvesztést konstataáltak s ezen a léggömb építője, a párisi Lachambre nem igen tudott segíteni. André azonban még so- akart új léggömböt csináltatni, bár Ekholm nagyon ajánlotta. A stockholmi fizikai társaságon utóbb vitakaztak is arról, hogy elég nagy-e a léggömb a hosszú utra, s André megmaradt a mellett, hogy elég erős. Ezért Ekholm visszalépett a merész vállalkozástól, s helyette Fränkel mérnök állott be harmadiknak. André később mégis megnagyobbította a régi léggömböt, amivel azonban csak rosszabb lett. Ezzel az Ekholm nézete szerint teljesen alkalmatlan léghajóval indult el André 1897 július 11-én északsarki útjára, amelyről olyan nehéz a visszatérés.

— **A tettes.** Chamberlainnek a kedvence virága az orchidea és Highburyben levő orchidea-üvegházai valóságos látványosság számba mennek. Ezeket az üvegházakat nemrégiben megnézte egy társaság. Amikor a vendégek elmentek, egy értékes növény el volt toposva. Chamberlain dühös volt mint egy sakál.

— **Ki taposta el ezt a virágot? — ordított rá a kertészre.**

A kertész a legnagyobb zavarban volt, s remegve mentegődött, hogy nem ő okozta a kárt.

— **Nagyon rosszult esett nekem — mondotta — amikor láttam, hogyan esett meg a dolog.**

— **Hát látta? Akkor bizonyosan a látogatók tették!**

— **Nem uram, nem ők voltak.**

— **Hát szóljon, ember, ki volt? Tudni akarom. Akkor mondta ki végre a kertész:**

— **Őn maga volt uram, láttam. Főli és alá tett szott járnai, mintha kerest volna, valamit próbált volna. Hallottam, hogy lord Salisburyt és Gladstone-t emlegeti, aztán egyet lendített a jobb karjával. És az orchidea oda lett.**

Chamberlain akkor már nevetett, nem haragudott többé.

REGÉNY.

Dodó főhadnagy igényei.

— Egy huszártiszt cartoucheából. —

(7) Irta: PEKÁR GYULA.

VIII.

Sebesen kocogó ügyetlen lépteket hallottam. Különösen hatott rám a zajuk. Nem tudtam, mi történik velem, csak azt éreztem, hogy az újság reszketni kezd a kezemben. Egyszerre aztán a lap csücske felett láttam, hogy valaki — egy sajátságos idomtalan valaki belép.

Egy meglehetősen kopott ruhás tömzsi veres ember lépett be. Pillanatra igazán azt hittem, valami szerényebb fürdői alkalmazott, tán valami kiboród, mert teljességgel nem nézett ki annak, amit mi bizonyos elfogadott ismervek szerint „ur”-nak nevezünk. Csudálatosan nagy kopasz fej billegett puha vállai között: e fejét öszbecsavarodó vörös és zsiros hájkrona véve körül, mely sörteszerű szakállba menvén át különös komikus nyakravalóképp haladt el az álla alatt. Bajusza borotválva volt és szabadon hagyva lelőg, nehéz vörös ajkait. Szempillájja és szemöldöke ugyiszólván nem volt. Leesüngő oreáit temérdek nagy szeplőfoltok boríták s formátlan tömpe orrán szőrös bibiresókok pirosítottak. Tudja az isten, én azt éreztem, nem lehet tiszta ember. . . . Az a rendetlen ruha, mely kocsonyászerű testén feszült, telve volt foltokkal és rövidke lábai gázlámpatalpszerű ocsmány cipőkben végződtek. Nem volt az az arc rossz, csak valami humoros brutalitás és mohó érzékiség

érzett ki belőle. Egészen úgy nézett ki, mint egy majom: egy emberről hízott vörös majom.

A szegény Mimózára néztem. Felkelt és ingadozva állt meg az asztal mellett. Még mindig nem hittem a szememnek, de az ő pillantása meggyőzött, hogy ez csakugyan a férj.

— **Meine Liebe. . . .** A szeplős és duzzadt nagy kezek az asszony finom derekához nyultak. Valami szinte illetlen mohósággal szorította zsiros ruhájához a csupa illat, csupa selyem asszonyt. Aztán a leesüngő nehéz ajkak reszketni kezdtek s késedelmeskedő gyönyörrel közeledtek az asszony összeszorított száájához. A szegény Mimóza behunyta a szemét. . . . Nem tudom, csak képzelődtem-e de mintha ajkai szélén még ott pihent volna az én csókok nyoma. A súlyos vörös szájj most letörölte, valósággal eltaposta ezt a gyöngéd nyomot. . . .

Nem bírtam többé magammal. Olyan undor fogott el, mintha csak *enyem* csókolott volna meg — mintha *enyem* szennyezett volna be a csókja. . . . Örtülkint ugrottam fel. Egész testemben reszkettem s ököbelszoruló kezem göresösen gyúrta össze az újságot.

— **Eressz . . . fuldoklott az asszony eltaszítva magát a mohó embert, — nem látod? . . .** Kérem csak főhadnagy ur, kérem . . . engedje meg, hogy megösmertessem a férjemmel. . . .

Eseklőleg nézett rám. Ajkai hangtalan mozogtak, — mintha azt mondták volna: „könyörülj! bocsáss meg! . . .”

A veres ember lilcegve fordult meg s kissé zavartan, de barátságosan nevetett. Nem mondom meg az igazi nevét, de körülbelül ilyen módon mutatta be magát:

— **Winter Miksa és társa . . . pardon a társam nincs itt. Szőnyegkereskedő vagyok s igen örülök a szerencsének he-he-he. . . .**

Ügyefogyottan nézett hol rám, hol a feleségére. De mégis inkább a feleségére, és pedig

nagyon szerelmesen. A balszeme kissé véres volt és könnyezni kezdett.

— **Szép fürdő, kellemes hely, he-he — folytatá aztán — de ugy-e, megengedi főhadnagy ur, hogy a viszontlátás öröme még egyszer megöleljem a feleségemet?**

— **De hová gondolsz az istenért? — sutogó az asszony rémülettel menekülve. — Önkénytelen felém huzódott.**

— **Kérem, csak tessék! — Kacagtam, torkom szakadtából kacagtam.**

— **Eh mit, keine Faxen, — mikor az ember négy hétig nem látta a feleségét, csak szabad megcsókolni!**

Kacagott ő is, de valami csunya szenvedélyességgel kapta el az asszonyt. És ismét láttam szeplős, nagy kezeit a dereka körül és súlyos ajkait a finom, leányos ajkakon.

Ugy éreztem, ha még egy pillanatig ott maradok, ráugrom arra az underító emberre s darabokra tépem. Torkom elszorult, — ordíthattam volna kinomban.

— **Ajánlom magam, jó éjszakát!**

Az asszony sehogyan tudott szabadulni a szeplős kezek közül. Arca fehér volt, reménytelenül nézett rám.

— **Főhadnagy ur . . . kérem . . . maradjon még egy kicsit . . .**

— **Eh, kedvesem, majd lesz szerencsénk holnap a báró urhoz! Most te is álmos vagy már — én is . . .**

Kedveskedőleg, szinte pártfogóan paskolta meg a felesége hátát s közben mintha hamiskánsan hunyorított volna rám.

— **Jóéjszakát, főhadnagy ur . . .**

(Vége következik.)

— A koplalás művészete. Abból az alkalomból, hogy Succi, a műkoplalót Amerikában dr. Almeida Dániel orvos leleplezte, érdekes adatokat közöl dr. Purjesz Ignác, a Rókus-kórház titkára, régi krónikák följegyzéseiből a távkoplalásra vonatkozólag. Hippokratés szerint az ember hét napig el lehet minden láplalék nélkül, Drusus Germanicus fia szintén csak hét napig bírta ki a koplalást. Cardanus állította szerint egy Ivorini nevű fiatal ember VII. Kelemen pápa idejében fogságba esvén, husz napig nem evett semmit. A krónika szerint Rudolf Frankenstein szíriai püspök két ízben negyven-negyven napig böjtölt. Leonardus Pistoriusis szoktatás után annyira vitte, hogy hetenként csak egyszer evett és ivott a nélkül, hogy baja esett volna. Gróf Giradesoit, a gvelfek egyik vezéré, a ghibellinek elfogták s börtönben hetvenegy napig (?) koplaltatták állítólag. Ezeket az adatokat a régi időben jegyezték föl, rájuk férne egy kis bizonyítás.

— Híres nőkről írt művek. Általában azt bizonyítja a tapasztalat, hogy azok között a nők között, akikről írtak, legtöbben vannak a balsorsuk révén hírnevessé vált fejedelmi nők, vagy azok az uralkodónők, akik jó vagy rossz tulajdonságaik által váltak ki. Azután következnek más nők, akik valami okból hírhedtekké lettek, végül csak harmadsorban azok a rendes polgári körből való hölgyek, akiket jó tulajdonságaik emeltek ki az ismeretlenség homályából. A legtöbb könyvet állítólag Mária Antoinetteről, Jeanne d'Arcról és Stuart Mária-ról írtak. Mária Antoinetteről színyolcvankilenc munkát ismernek, sőt bizonyára van róla legalább kétszáz könyv, az új "kiadásokat és az általános történelmi munkákat ide nem értve. Maria Antoinette-nél különösen feltűnő az, amitől mai hírneves nők sem szabadulnak meg, tudniillik, hogy nagyon sok hamis emlékiratot, levelezést közöltek vele kapcsolatosan. Már 1790-ben jelent meg Párisban „A királynő levelezése híres személyiségekkel”, 1795-ben pedig egy hamisított levél. Nem valódiak „Az ő fodrászának, Léonardnak a visszaemlékezései” sem, valamint a divatárusnője memoárjai sem. A „nyakék-pőről” egész irodalom keletkezett. Sajátságos könyvet adott ki a német J. F. Gaum: „Stuart Mária és Mária Antoinette a pokolban” (Ulm 1794.) Jeanne d'Arcról száznegyvennyolc munkát említenek, de a népszerű munkáknak csak egy része van ide értve. Stuart Mária-ról az életrajzi irodalom száznegyvenkét munkát mutat fel és ez a szám évről-évre szaporodik. Maria-Teréziáról megjelent nyolcvannyolc mű, Tudor Erzsébetről hatvannyolc, II. Katalin orosz cárnőről hatvanöt, Medici Mária-ról hatvanhét, svéd Krisztináról és Madame de Maintenonról negyvenkilenc-negyvenkilenc, Madame de Stael harmincöt, Luja királynőről harminchárom, Medici Katalinról harminchét, Madame de Sévigné-ről harmincegy, Berry hercegnőről huszonhét, Heloiseról huszonhat,

Carday Saroltáról huszonöt és Ninon de Lenclosról husz. Eugenia császárné ellen nagyon sok röpirat jelent meg.

— A repülőgép. Az új esztendőnek bizonyára sok dolga lesz a repülőgéppel is. Ezuttal egy new-yorki tudományos folyóiratban olvasható egy cikk, amely a léghajózás problémájáról szól. A kormányozható léghajót és a repülőgépet különbözteti meg a cikkíró. Amaz léggömb, amelyet valami módon függetlenné tesznek a levegő áramlataitól, a repülőgép pedig gép, amely könnyű gázak nélkül lebeg a levegőben. Néhány évvel ezelőtt azt tartották, hogy csak repülőgéppel oldható meg a léghajózás problémája. Azóta rájöttek, hogy egy tükéletes repülőgép magában véve nem képesíti még az embert a repülésre, hanem az embernek is alkalmazkodnia kell a géphez. Csak hogy nagyon kétséges, vajjon az ember megtanulhatja-e ezt az alkalmazkodást, sőt az eddigi eredmények szerint nagyon is valószínű. Lilienthal Berlinben és Picher Angliában évekig kísérleteztek repülőgéppel, s végre is egy kísérlet alkalmával életükkel fizették meg vakmerőségüket. Megpróbálták azután, hogy olyan repülőgépet készítsenek, amely önmagát kormányozza. Longley tanár amerikai fizikus, csinált is ilyet, de még számtalozó eredmény nélkül. Ezért egyelőre a könnyű gázzal megöltött léggömböt talán könnyebb lesz kormányozhatóvá tenni, mert ilyen esetben a levegőben maradás nem függ bizonyos gyorsaságtól. Ha elegendő nagy a léggömb, akkor bármily nehéz hajót föl tud emelni. A nehézség a kormányozható léghajónál csak abban áll, hogy olyan motort kell föltalálni, amely a nehéz léghajót ellenkező szél ellen kell erővel hajtsa. Ez a földat egyelőre szintén nincs megoldva s gróf Zeppelin legújabb léghajója sem fogja megoldani, mert csak mérsékelt szél ellen tud haladni. Óránként harmincöt kilométernyi gyorsasággal akar haladni, s így éppen egyenlő gyorsasággal szél ellen már nem mehet. De azért nagy várakozással tekintenek Amerika tudományos köreiből gróf Zeppelin próbálkozására, mely legközelebb a Boden-tavon történik meg.

— Civilizáció.

— Apa: Pistike, gyere velem az állatkertbe. Megnézzük az emberevőket.

— Pisti: És emberek esznek az emberevők?

— Apa: Olthoz azt, fiám.

— Pisti: És itt?

— Apa: Ide huskonzervet hoznak...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A telefonhálózat fejlesztése. A helyközi távbeszélő összeköttetések folytonos fejlesztése mindinkább több és több várost von be az országos táv-

beszélő hálózatba. Elkészült már a budapest-nagyvárad közti távbeszélő összeköttetés is, mely a közforgalomnak január 3-án adatik át. Ez új vonal lehetővé teszi, hogy a nagy magyar Alföld e virágzó városa a székes fővárossal és az azzal összeköttetésben levő 19 jelentősebb magyar várossal, valamint Béccsel ma már szintén közvetlenül érintkezhet távbeszélő útján. Ezzel egy lépéssel ismét közelebb jutottunk Hegedűs Sándor amaz életrevaló tervéhez, hogy az ország kereskedelmileg és gazdaságilag fejlettebb városai a távbeszélő fokozatos ki-terjesztése által egymással és a székes-fővárossal szorosabb összeköttetésbe jutnak. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a budapest-fümei közvetlen telefon-összeköttetések kiépítése is befejezéshez közeledik és közelebből szintén átadható lesz a közforgalomnak.

A kőbányai királyserfőző részvénytársaság — mint értesítünk — váltóhitelintézközbe fordult azzal a megkereséssel, hogy a váltóintézközök egy időre stabilizálják. Kétséget nem szenved, hogy a megkeresésnek eleget fognak tenni, miután a hitelzők részére veszély kizártnak tekinthető. A szorult helyzet egyrészt az építkezések alkalmával a feltöltésekhez vezetendő vissza, másrészt pedig a hosszabb idő óta tartó rossz konjunktúráknak tulajdonítható (sajnos, hosszabb idő óta a belföldi sűrűgyártás folytonosan esőkben); végül arra a körülményre vezetendő vissza, hogy a tegnapi életbe léptetett új sűrűdörvény következtében a raktáron levő sörmenyiszegek után nagyobb adótanfizetéseket kellett teljesíteni.

A papírárok emelkedése. A Magyar Kereskedelmi Csalnok papírkereskedői szakosztálya 1-én ülést tartott, amelyen a legkiválóbb fővárosi kereskedők vettek részt. A jelen volt érdekeltek az állapot beható megvitatása után egyhangulag elhatározták, hogy tekintettel a papírárok által a papírne-művek tekintetében életbe léptetett jelentékeny ár-emelkedésekre folyó hó 1-től kezdődőleg szintén megfelelő ár-emelkedéseket kénytelenek életbe lépteteni.

Sorsolás. A székesfővárosi 50 millió koronás kölesön XX-ik törlesztéses huzása ma délelőtt ment végbe Halmos János polgármester elnöklése mellett; a sorsolást Slatiny Ferenc számtanáros vezette. Kihúztak az alkalommal 3 darab 10 000 koronás kötvényt: 168 703 464 számuakat; 83 darab 2000 koronást: 8965 6667 12172 647 2070 11605 2810 11310 1405 14818 8990 16033 201 2533 869 7470 14808 9367 4556 4195 16026 2098 14581 2097 5695 14976 15209 14793 10368 4612 10666 711 12596 15116 9581 19336 6142 16029 4724 1886 2776 14704 4527 3892 3337 15357 18756 3145 2224 14586 4595 1283 9892 3815 3903 3902 5550 17023 16541 2949 14459 14727 14733 14729 734 7558 5690 15945 5721 5907 13043 6318 19198 16743 14276 5028 3357 7718 14819 15617 47 15297 6141. Ezenkívül kihúztak még 60 darab 200 koronás kötvényt.

Bésből telegrafálják: A hitelsorsjegyek mai sorsolásánál a következő sorszámkokat húzták ki: 178 302 320 421 1051 1056 1138 1230 1369 1720

Öreg asszony nem vén asszony.

(26)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

Az orosz és a japán mindig együtt voltak, pedig el lehet róluk mondani, hogy egy barát-ságban gyűlölködtek egymásra. Irigység és rosszakarat vezérelte őket. Egyik a másikról rosszat beszélt, folyvást ellentmondtak egymásnak, mindenféle bolond tréfákat csinált egyik a másiknak, veszekedtek és alkalmadtán nem egy gorbombaságot vágtak az egymás fejéhez. Az orosz hangos és jókedvű volt, — a japáni komoly és mélabus, az előbbi nagyon pontos, csaknem fősvény, — a másik bőkezű és pompaszerető, az egyik materialista és szkeptikus, — a másik szentimentális és hívő, amaz pajkos és elfogulatlan, — emez lágy szívű és bamba.

Mialatt a gőzhajó, melynek fedélzete a színes női ruhák, kalapok, zöld, piros és fehér napernyők tarka-barka seregétől valóóságos virágkosárral lett hasonlatos, derekával a vízbe mélyedt és gyorsan szelto a kristálytisza vizet, azalatt megtörtént a bemutatkozás Potapow és Yamagata és Navaredo grófné, d'Abalá grófnő és Ariberti Eri-prandogrófköz. A japáni Elizamelléül, míg az orosz állva maradt Cécilia előtt. Yamagata és a grófné Velence mélabus idealizmusáról beszéltek; Potapow pedig Céciliának melegen ajánlotta, hogy a Lidón bérletjegyeket vegyen a fürdőkre, mert így sokkal jobban jár. Csak szegény Eriprandóról nem igen vettek tudomást. A társalgás francia nyelven folyt s a gróf bizony hadilában állt a francia tudománnyal. Potapow, aki észrevette a fiatal gróf némaságát, egy ízben ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Parlez-vous français. Mr. le comte?

— Oh, très-peu! — felelte Prandino csukott szájjal. Azonnal elhallgatott s fülig pirult, mert nem volt egész bizonyos benne, hogy nem csinált-e hibát. Hogy zavarát palástolja, Gegióval kezdett játszani, és megmutogatta neki Frati és Sant-Elena szigetek csodás szépségeit. Gegio azonban nem is hallgatott rá, egész figyelmét Yamagata kötötte le, akire nagy szemeket meresztett. Mellékfoglalkozásul pedig a körmeit rágta.

Prandino unatkozott.

Bosszantotta ez a francia beszéd. Azt remélte, ha Velencében lesz, Eliza körül neki jut a legelső szerepe, és ime, az utolsót osztották neki.

Parthoz értek. Az ajtókat kinyitották, a hágesőt leeresztették és a tömeg kezdett kiszállni. Prandino addig működött a könyökeivel, míg csakhamar szorosán Eliza mögé került, és mikor ez kiszállt, a gróf megfogta az ajtót, rálépett a hágesóra. Ily módon ott maradt a grófné mögött és elzárta Yamagatának az utat.

Mindenki a lövönatokhoz rohant. Gyors egymásutánban, ahogy megteltek, el is indultak azonnal. Yamagata és Potapow, akiknek már voltak e téren tapasztalataik, nem vesztegették az időt udvariaskodásokkal. A követ felugrott a kocsi-ra és mindkét kezével vonszolta fel Céciliát a kocsi-ba, hátul pedig Potapow toltá fölfelé, aki megfordult és gyorsan Elizát is felségitte, maga is felugrott, Prandino, aki előtt ez a zűrzavar újság volt és aki nem volt az ilyen angolos modorhoz szokva, nem akart a hölgyek előtt fölszállni. Aztán meg a kocsi tömve van. Félénken és nyugtalanul rohan fel és alá, keresve egy kis helyet. Hiába! Mialatt keresgél, a kocsi elindul és Prandino ott marad, hosszú orral, kezén Gegióval. Ez meglátva, hogy a mama elment, előbb sirni, majd látva, hogy ez nem használ, ordítani kezd

Zavartan és szégyenkezve néz körül Ariberti. Most Badoerót hívja, de az is eltűnt.

Végre nem nagyon messze egy félig telt kocsi pillant meg, mely éppen indulóban van. Prandino szaladni kezd, maga után húzza Gegiót és felugrik a már mozgásban levő kocsi-ra.

— Ugy-e a Lidóra megy? — kérdezte li-hegve a kalauzt.

— Nem, Velencébe! — felelte ez kacagva.

— Jaj lett volna nekik, ha az én uramnak ilyen hangon mertek volna felelni! — kiáltott fel Cécilia, mikor Prandino később ezt a tréfát elmondta. Jaj lett volna nekik! Az is igaz, hogy az én uram ilyen ostobaságot nem is kérdezett volna, — tette hozzá logikus következással. Felt, hogy adós talána maradni ezzel az udvariassággal.

Mikor a fürdőépülethez ért, áthaladt az alacsony étermen és megállt az egyik kijáratnál, mely az erkélyre vezetett.

Az előtte nyugodtan elterülő tenger, a maga egyforma, átható kékjével jobban vakította mint a nap, melynek ezer meg ezer csillogó sugara rezgett a meleg hullámokon.

A vízen egyetlen vitorlát, az égen egyetlen felhőskét sem lehetett látni. A fénynek és az ég kékségének e végtelenjében még a gyorsröptű, fehérszárnyú sirály sem mutatkozott.

Ariberti szomjasan szívtá magába a pompás, éltető levegőt és a korláthoz lépett. De a fürdők felé siető idegenek sürgése-forgása és a tolongó velenceiek lármája csakhamar kizavarták merengéséből. E pillanatban éppen egy megesodálta a különböző viseletek sokféleségét, a legkiáltóbb színek összevisszaságát, — szóval ezt az egész babylonit zűrzavart: amilyen elragadtatással szemlélte az imént a tenger nagyszerű, fen-séges színjátékát. Mind ez mely hatással volt lelkére.

(Folytatás következik.)

1772 1942 2052 2150 2245 2350 2520 2796 2931 3166
 3418 3451 3519 3535 3589 3700 3709 3806 3817 3846
 3917 3993 4052 és 4147. A 300.000 koronás főnyeremény 3709 sor. 83 sz., a 60.000 koronás második nyeremény 1869 sor. 56 sz., a 30.000 koronás harmadik nyeremény 1188 sor. 73 sz. esett. 10.000 koronát nyertek 178 sor. 76 sz. és 3418 sor. 66 sz., 4000 koronát nyertek: 1369 sor. 5 sz., 3993 sor. 22 sz., 3000 koronát nyertek: 3166 sor. 29 sz., 3451 sor. 1 sz., 3519 sor. 56 sz., 2000 koronát nyertek: 1720 sor. 23 sz., 3418 sor. 79 sz. és 3535 sor. 51 sz.

A dunaszabályozási sorsjegyek 160.000 koronás főnyeremény 24630 sz., a második 40.000 koronás nyeremény 188949 sz., a 12.000 koronás harmadik nyeremény 53031 sz. esett. 10.000 koronát nyert 135447 sz. és 2000 koronát 230616 sz.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18.— frt pénzben, 18.50 forint árban. Bécsben a nyersszesz ára 19.20 forint pénzben, 19.40 forint árban.

Borjavasár. 1900. évi január hó 2-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvényláráságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 135 darab, leölt borju 12 darab, bécsi élő borju — darab, növendék marha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Argyezék azonos tételcélből: Argyezések. Belöldi élő borju 74—84 f.-ig, f. r. 86—96 f.-ig, kivétel 93 f.-ig, leölt borju 83—104 f.-ig, levonás nélküli bécsi leölt borju — krig. Növendék marha 42—48 f.-ig kilonként. Bárány élő 0.—, leölt bárány — koronáig páronként. A csekély felhajtás következtében az irányzat szilárd.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénylárásának tudósítása.) Felhajtás 200 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 45—46 f., kivétel 45 — f. kilonként, vagy 40—44 k.-ig páronként, középmínőségű ürü — fillér, páronként — korona, anyajuhok legjobb minőségű — fillér, páronként — korona, kivétel 45 — fillér, páronként — korona, kiverési juhok — koronáig, páronként — korona. Szerbiai juhok páronként — korona. Kecskék — korona páronként. Az üzlet élettelen.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székelyfűvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi jan. 2-án. Készlet 633 darab. Érkezett 366 darab. Összesen: 999 darab. Eladott 45 darab. Maradt 954 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban — koronáig, 220—280 kgr. sulyban 78—80 — koronáig, 320—380 kgr. sulyban 78—80 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos — koronáig. Malacok — korona kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3249 darab magyar, 523 darab galíciai, 83 darab bukovinai, 847 darab németországi, — összesen tehát 4707 darab szarvasmarha. Nagy felhajtás folytán árak 1—2 koronával gyengébbek.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő sulyban: magyar hizőőkör I. minőségű 70—77 fillér, kivétel 70 — korona, II. minőségű: 60—69 fillér, III. minőségű 50—59 fillér, galíciai hizőőkör I. minőségű 70—75 fillér, kivétel 70 — fillér, II. minőségű 61—69 f., III. minőségű 54—60 f., német hizőőkör I. minőségű 76—83—84 f., kivétel 76 — korona, II. minőségű 66—75 fillér, III. minőségű 58—65 fillér, legelő ökrök 44—56 fillér, arika és tehen 44—68 fillér.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek: 10.219 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3297 darab fiatal sertést, 6249 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 9546 darabot. Vontatott üzlet.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 80—83 fillér, kivétel 80 — fillér, középmínőségű sertés 76—78 — fillér, könnyű sertés 68—78 — fillér, fiatal sertés 70—80 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 2.

A buzaüzletben megnyitáskor lanyha volt az irányzat és az üzlet mindvégig csendes maradt. Összesen 12.000 métermázsa buza került forgalomba.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 2500 mm. 80 k. 8.35 K., 100 mm. 80 k. 8.05 K., 600 mm. 79.5 k. 8.25 K., 100 mm. 79.5 k. 8.10 K., 100 mm. 79.3 k. 7.95 K., 100 mm. 79 k. 8.15 K., 100 mm. 79 k. 8.05 K., 100 mm. 79 k. 8.— K., 100 mm. 79 k. 7.95 K., 100 mm. 78.5 k. 8.05 K., 200 mm. 78.5 k. 8.— K., 100 mm. 78.5 k. 7.85 K.

Pestmegyei: 150 mm. 79 k. 7.95 K., 100 mm. 78.5 k. 7.70 K., 100 mm. 77.6 k. 7.75 K., 100 mm. 77.4 k. 7.65 K., 1600 mm. 77 k. 7.82 1/2 K., 500 mm. 76.2 k. 7.55 K., 300 mm. 75.5 k. 7.50 K., 100 mm. 74.5 k. 7.45 K., 100 mm. 75 k. 7.25 K., 150 mm. 74.5 k. 7.35 K.

Bánáti: 1500 mm. 75.2 k. 7.60 K.
 Bácskai: 500 mm. 73.8 k. 7.45 K.
 Raktári: 500 mm. 73.8 k. 7.45 K.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 200 mm. 5.90 K.,
 Zab: 100 mm. 5.30 K., 100 mm. 5.30 K., 100 mm. 4.90 K., 100 mm. 5.— K., 100 mm. 4.92 1/2 K.,
 Lóheré: 30 mm. 6.950 K.

Értékpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	kg	100 kilogramm ár		100 kilogramm ár	
		K-től	K-ig	K-től	K-ig
tiszavidéki	0	77	7.75	7.75	80
"	"	77	7.81	7.81	80
"	"	78	7.85	7.85	81
"	"	79	7.90	7.90	81
fehértógyógy	0	77	7.75	7.75	80
"	"	77	7.81	7.81	80
"	"	78	7.85	7.85	81
"	"	79	7.90	7.90	81
pestvidéki	0	77	7.75	7.75	80
"	"	77	7.81	7.81	80
"	"	78	7.85	7.85	81
"	"	79	7.90	7.90	81
bánási	0	77	7.75	7.75	80
"	"	77	7.81	7.81	80
"	"	78	7.85	7.85	81
"	"	79	7.90	7.90	81
bácskai	0	77	7.75	7.75	80
"	"	77	7.81	7.81	80
"	"	78	7.85	7.85	81
"	"	79	7.90	7.90	81

Egyéb gabonafélék		kg	100 kilogramm ár	
			K-től	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	—	6.50	6.50
"	másodrendű	—	6.05	6.16
Arpa	elsőrendű	—	5.70	5.40
"	éretlen valós	—	5.45	5.20
Zab	sötétzészre való	—	6.25	6.16
"	világzészre való	—	5.85	5.45
Tengeri	6 bálnási	—	4.90	4.85
"	m. szemű	—	—	—
Repece	uj káposzta	—	11.50	12.25
"	bánási	—	—	—
Köles	"	—	5.50	5.80

A határidőzsetet folyamán a következő kitételek történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.84—7.83—7.82—7.81
Buza (1900.) okt.-re	7.95—7.94
Rozs áprilisra	6.41—6.40
Rozs októberre	—
Zab áprilisra (1900)	5.02—5.03
Tengeri 1900. májusra	4.95—4.94—4.93
Repece augusztusra	11.70—11.80

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.81—7.82
Buza októberre (1900.)	7.94—7.95
Rozs áprilisra (1900)	6.40—6.41
Rozs októberre (1900.)	6.48—0.
Tengeri májusra 1900.	4.93—4.94
Zab áprilisra	5.02—5.03
Repece augusztusra	11.70—11.80

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde kedvező hangulatot árukt el, a nélkül, hogy a beállott áremelkedések nevezetesekek lettek volna. Nálunk is ma a kötelező koronáértékben történnék a hivatalos jegyzések, ámbár a coulisse üzletét továbbra is forintban folytatja. Az idő majd itt is megszokottá fogja tenni az új rendszert, melyre való átmenetel a reláció egyszerűségénél fogva elvégre csak mégis lehetséges lesz. — A helyi piac csendes, de tartott volt.

A déli tözsde kevés változást tüntetett fel, ámbár a hangulat külföldi alacsonyabb jelentésekre inkább gyengébbnek volt mondható.

A helyi piac forgalma tartott árfolyamok mellett, de szűk határok közt folyt le.

Valuták és éreváltók valamivel gyengébbek.

Az árváltozásokra ma kitüntetett táblázat koronáértékben talált kifejezést.

Az értéktözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 753.—755.—, Osztrák hitelrészvény 754.60—756.00. Leszámítoló bank 503.50 korona.

A déli tözsde gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 754.—755.—, Osztrák hitelrészvény 754.20—756.60. Osztrák-magyar államvasuti részvény 640.—643.50. Déli vasút részvény 126.50—127.50. Közúti vasút 666.—671.—, Rimamurányi vasúti részvény 666.50—667.—, Schlick-féle gépgyár részvény 324.—, Ganz és társa gépgyár részvény 3560.—3580.— korona.

Utöltözde. A 4 órai zárlatkör maradt:

Osztrák hitelrészvény 752.50. Magyar hitelrészvény 750.—. Leszámítoló bank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény 666.—. Osztrák-magyar államvasút 634.50. Közúti vasút 668.—. Villamos vasút 350.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 38.—46.— korona, vörös aprószemű 52.—60.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 64.—68.— korona, nagyszemű 70.—73.— korona. Disznózsír: budapesti 49.—49.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 40.50—41.— korona, füstölt 46.—46.50 korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőségű — korona, 120 darabos 14.50—15.— korona, 100 darabos 19.75—20.— korona, 85 darabos 28.—28.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőségű 12.75—

13.— korona, 100 darabos 19.—19.25 korona, 85 darabos — korona. Szilva: szlovéniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.75—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavaszi buza 15.96. Tavaszi rozs 11.42. Tavaszi zab 10.68—10.70 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden nagyon kedvező az irányzat, különösen ipar-papírosokban.

A déli tözsden csendes volt az üzlet, mert Berlinből árfolyamhanyatlásokat jelentettek.

Zárlatkör ismét bányvadt az irányzat és üzletellen.

Bécs, január 2. (Magyar értéktözsde.) 4% aranyjárdék 96.55. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 137.25. Magyar vasúti kölcsön özletben 99.52. Magyar keleti vasúti állami kötvény 99.20. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 126.50. Rimamurányi vasútrészvény 332.50. Magyar koronajárdék 94.50. 4%-os Magyar földterem. kötvény 93.70. Magyar hitelintézet részvény 186.75. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 159.75. Kassa-oderbergi vasúti részvény 90.75. Magyar kereskedelmi bank 278.

Bécs, január 2. (Osztrák értéktözsde.) 4-2% papírjárdék 98.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 96.55. 1860-éki sorsjegy 136.50. Osztrák hitelsorsjegy —. Angol-osztrák bank 125.—. Bécsi bankgyűléslet 136.75. Osztrák-magyar bank 130.50. Déli vasút 26.80. Dunagőzhajózási részvény 71.40. Dohányrészvény 139.—. Császári és királyi arany 11.48. Német bankváltók 118.20. 4-2% osztrák járdék 98.35 Osztrák koronajárdék 98.90. 1864-éki sorsjegy 199.50. Osztrák hitelintézet részvény 235.50. Unionbank 156.—. Osztrák Länderbank 116.—. Osztrák-magyar államvasút 132.30. Elbavölgyi vasút 123.50. Alpesi bányarészvény 275.75. 20 frankos arany 19.22. Londoni váltóár 242.90. Bécsi Tramway 145.50. Az irányzat gyengébb.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.30 Magyar hitelrészvény 187.—. Angol-Osztrák bank 125.—. Union bank 155.75. Länderbank 116.—. bankgyűléslet 136.50. osztrák-magyar államvasút részvény 132.30. északnyugati vasút részv. 119.75. elbavölgyi vasút 124.25. dunagőzhajós részv. —. alpesi bányarészvény 275.25. májusi járdék 98.40. osztrák koronajárdék —. magyar aranyj. —. magyar koronajárdék 94.40. német birodalmi márká készpénz 118.15 ultimóra —. török sorsjegyek 129.—. rimamurányi vasúti 33.— déli vasút 26.50 dohányrészvény —. Napoleon d'or 19.20. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, január 2. (Tözsde tudósítás.) Az újv a tözsde nézve igen szilárd irányzattal kezdődött. Kohó- és bányarészvények véleményvásárlásokra tovább emelkedtek. Elhelyezési értékre nézve kezdeményezést várnak az elhelyezési szükséglettel, mely rendszerint a szelvényelvágsági határidőkor beáll. Jó hatást tett továbbá a tegnapi nagy aranybefolyás az angol bankba. Bankok általában szilárdak. A tözsde második órájában a forgalom meglehetősen csendes volt, de a szilárd alapirányzat fennmaradt. Magánleszámitolási kamatból 5 1/2%. Utöltözde ingadozó. Államvasutók bányvadtak bécsi hírekre és arra a hírre, hogy a társaságok beruházási kölcsönre fogják szorítani.

Berlin, január 2. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 97.75. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 94.40. Osztrák-magyar államvasút 134.50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 84.45. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.—. Alpesi bányarészvény 99.25. Discount-Commandit 193.10. Általános villamososági Edison 258.75. Gelsenkircheni 193.25. Laurakohó 155.50. 4-2% osztrákjárdék 97.75. 4% magyar aranyjárdék 97.30. Osztrák hitelrészvény 235.25. Déli vasút 29.20. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.—. 4% uj orosz kölcsön 99.20. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 93.30. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 157.—. Harpeni 204.—. Az irányzat szilárdabb.

Hamburg, január 2. (Zárlat.) 4-2% osztrákjárdék 97.40. 1860. sorsjegy 141.—. Déli vasút 29.15. 4% osztrák aranyjárdék 98.30. Osztrák hitelrészvény 235.30. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Olasz járdék 93.25. 4% magyar aranyjárdék 96.65. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, január 2. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 68.10. Magyar koronajárdék 94.40. Osztrák-magyar bank 151.00. Déli vasút 19.50. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 904.87 Bécsi bankgyűléslet 137.50. Villamos részvény 145.50. 8% osztrák magyar aranykötvény 80.10. 4-2% osztrákjárdék 97.80. 4% magyar aranyjárdék 97.30. Osztrák hitelrészvény 235.90. Osztrák-magyar államvasút 137.20. Északny. vasút —. Bécsi váltóár 843.75. Párisi váltóár 812.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 278.—. Az irányzat szilárd.

Páris, január 2. (Zárlat.) 3% francia járdék 99.35. Olasz járdék 94.50. Osztrák-magyar államvasút —. Francia 1863-éki járdék 98.25. 4% magyar aranyjárdék 99.50. Török dohányrészvény 290.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járdék 101.85. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék 97.10. Ottománbank 663.—. Párisi bankrészvény 1101. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 2. A sertésüzlet irányzata csendes.
 A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti sulyban) 82—83 fillérig. Öreg közép páronként 300—340 kilogramm terjedés sulyban — iradjéig. Fial nehéz (páronként 320 kilogramm feletti sulyban) 85—88 fillérig. Fialtal közép (páronként 251—320 kilogramm valós sulyban) 84—85 fillérig. Fialtal könnyű páronként 250 kilogramm terjedés sulyban 82—84 fillérig. —

II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 83—85 fillérig. — Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 82—83 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérig.

Sortéslétszám: 1899. dec. hó 30. napján volt készlet 23969 darab, 1900. január hó 1. napján felhajtott 1025 darab, 1900. évi január 1. napján elszállított 444 darab, 1900. január hó 2. napjára maradt készletben 24.550 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 2. —

Külviselek. Az igazságügyminiszter Fischer János, a temesvári ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt a temesvári törvényszékhez jegyzővé, Sztankay Jenő győri törvényszéki, valamint Mikovinyi Jenő deveseri járásbírói joggyakornokot a győri törvényszékhez és Virágh József szászabányi járásbírói joggyakornokot a fehértemplomi járásbíróshoz aljegyzőkké, Nagy Károly nagy-kanizsai törvényszéki díjnokot a perlaki járásbíróshoz irnokká nevezte ki. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Nagy Julia és Göbl Mária okleveles tanítóknékat a szolnoki állami elemi népiskolához rendes tanítóknékká, Bodali Pál okleveles tanítót a komolli állami elemi népiskolához rendes ta-

nítóvá, Varga István igazolványos altisztet az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumhoz szolgálatra nevezte ki.

Athezesek. Az igazságügyminiszter Páska Emil mária-radnai járásbírói díjnokot a lipcsei járásbíróshoz helyezte át. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Dárkó Béla dobsinai állami polgári iskolai segédtanítót, jelenlegi minőségében, az újpesti állami polgári fiúiskolához áthelyezte.

Pályázatok. Négy számtanácsosi, öt számvizsgálói, tizennégy I. osztályú számtiszt, tizennégy II. osztályú számtiszt, hat számsegédi, öt számgyakornoki, öt I. osztályú adóvégrehajtói, öt II. osztályú adóvégrehajtói állásra Budapest és környékére február 10-éig; aljegyzői állásra az erzsébetvárosi törvényszékhez két hét alatt; iródevizetelői állásra a nyitrai pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt; két joggyakornoki állásra a temesvári ítélőtábla kerületében január 15-ig; járásbírói állásra a gödöllői járásbíróshoz 4 hét alatt; aljegyzői állásra az aradi törvényszékhez 2 hét alatt; pénzügyi vigyázói állásra az ungvári pénzügyigazgatóságnál 4 hét alatt; postamesteri állásra Szakulyon (Kraszó-Szörény vármegye) január 25-ig; teleklönyvi átalakító díjnoki állásra a jászapáti járásbíróshoz 14 nap alatt; végrehajtói állásra az iglói járásbíróshoz 2 hét alatt; irnoki állásra a baáni járásbíróshoz 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, január 2.

Amennyiben a hiányosan beérkezett adatokból kitűnik, északnyugaton a légnyomás újra süllyedt, a keleti, illetve délkeleti maximum pedig megtartotta helyzetét. Az idő Európa déli felében ködös, borus és csak elvétve csapadékos. A hőmérséklet az évszakhoz képest magas. Hazánkban az idő ködös, nyirkos, a hőmérséklet átlag a fagypont körül van.

Budapestben az idő borus, ködös, délben a hőmérséklet másfelé fokozódik a fagypont felé.

Küldés: Ködös, nyirkos és az ország északnyugati felében esőre hajló idő várható, fagypont körül hőmérséklettel.

Vizálla s.

	jan. 1. m. t. e r	jan. 2. m. t. e r	jan. 1. m. t. e r	jan. 2. m. t. e r
Inn Duna	Sebárding 0.00 0.42	Passau 1.40 0.00	Linz 1.21 1.23	Bécs 3.22 3.19
	Pozsony 3.35 3.33	Komárom 1.27 1.28	Budapest 1.25 1.26	Paks 2.25 2.25
	Móhács 2.10 2.38	Gombos 0.00 0.00	Ujvidék 1.15 1.61	Pancsova 2.00 2.01
	Orsova 0.00 1.54	Magyarfalva 0.84 0.98	Zsolna 0.58 0.58	Trencsén 0.60 0.68
Morva Vág	Szered 1.40 1.00	Sz. Gothárd 0.00 0.68	Sárvár 0.00 0.82	Győr 1.03 2.08
	Péttau 0.00 1.10	Zákány 0.10 0.00	Barcs 0.64 0.24	Eszék 0.01 0.69
	Szatmár 1.15 1.14	Zágráb 2.26 2.36	Sziszek 0.60 7.00	Mitrovica 2.08 0.00
Szamos	Deés 0.12 0.20	Győr 1.03 2.08	M. Szeferd 1.15 1.14	Zágráb 2.26 2.36
	Sziszek 0.60 7.00	Mitrovica 2.08 0.00	Deés 0.12 0.20	Győr 1.03 2.08
Kraszna	N.-Maltény 0.00 0.00	Latorca 0.45 0.18	Homonna 0.25 0.15	Ungvár 0.00 0.00
Labarca				
Ung				
Tisza	M.-Széret 0.50 0.45	Tekeháza 0.40 0.40	V.-Nemény 0.00 0.00	Tokai 0.00 3.65
	Tisza-Füred 0.00 0.25	Szolnok 2.15 1.60	Csongrád 2.32 2.14	Szeged 2.06 2.03
	Török-Bocsa 2.00 1.80	Tütel 0.00 0.64	Bátárca 0.78 0.73	Hoór 0.00 0.64
Óndóva	Zemplén 0.00 0.25	Zsolna 2.00 2.00	H.-Németh 1.63 0.63	Margita 0.62 0.64
Topolya	B.-Ujfalva 0.12 0.81	Causca 0.00 0.00	N.-Várad 0.02 0.00	Gyoma 0.00 0.40
Podrog	Borosjenő 0.00 0.50	Békés 1.18 1.84	Makó 1.04 0.68	K.-Kostály 0.00 0.64
Sajó	Arad 1.20 1.25	Makó 1.04 0.68	K.-Kostály 0.00 0.64	Kiszlet 0.00 1.05
Hernád	Temesvár 0.00 0.00	Beeskerek 0.00 0.70		
Berettyó				
Körös				
Maros				

HIRDETMÉNY.

Alulírott egyesület ezennel tudtára adja a nagyérdemű közönségnek, hogy sorsjátékának 1-ső húzása

holnap csütörtökön este 8 órakor fog megtartani a Lipót-utcai új város ház közgyűlési társalgó termében, melyhez a t. közönség tisztelettel meghívatik.

Kiváló tisztelettel

a Budapesti Poliklinikai egyesület.

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Irodai-cikkek

Schwanhäusser

időt és pénzt takarítanak meg, rendet és kényelmet szereznek.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

Schwanhäusser

Bécs, I., Johannesgasse 2. I. em.

Titkos betegségek szakorvosa

granát, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szívenedéknök, 20 éves kórhisti és magán-gyakorlati tapasztalataival fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor
gyógyít férdánknál és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket

ugymint húgyszólyást, hólyag és vizeletlő bajokat, bulakóros sebeket, syphilist, énfertőzéstől eredő idegbajokat, a legmakacsabb borbajokat és az énfertőzéstől támadt idegbetegségeket.

Nemi gyengeségi állapotokat

meglehető biztos eredménytel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut. 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—11-ig, délután 3—8-ig.
Külön váróterem. Külön be- és kijárat.
Méréselt díjazás. Levelekre rögtön válasz.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.
(Rendes áru éves bérletjegyek kiadása a magy. kir. államvasutak összes vonalain)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a magy. kir. államvasutak összes saját vonalain érvényes (tehát az üzemen álló helyi érdekű vasutak kivételével) az 1900. évre ismét éves bérletjegyek fognak kiadni.

Ezen jegyek árai:
az I. osztályban 1000 korona,
a II. 700
a III. 400

Azonkívül minden jegyért 2 korona kiállítási illeték fizetendő.

A jegyek ára teljes összegben fizetendő akkor is, ha a jegy évközben váltatik.

Egyes vonalrészeken érvényes jegyek ki nem adatnak.

Az I. és II. osztályú éves bérletjegyek valamennyi rendes személyszállító vonaton, a III. osztályú bérletjegyek azonban csak személy és vegyes vonatokon érvényesek. Express vonatokon a bérletjegyek csak külön pótdíjjal ráfizetése mellett érvényesek.

Az éves bérletjegyek a magy. kir. államvasutak titkárságánál (Budapest, Andrássy-ut 73.), továbbá 1900. évi február hó végéig az I. és II. sz. városi menetjegyirodákban Budapesten, (Hungária szálloda) illetve (Cook Th. és fia cégnél, Vigadó-tér 4. sz.) adatnak ki, azonkívül a bécsi városi menetjegyirodában (Kärntnerring, Grand Hotel) is megrendelhetők.

Ezen bérletjegyek az esedékes összeg lefizetése, az újabb időből származó látogatójegy nagysága két arckép beküldése és a jegyvásárló nevének, foglalkozásának és lakóhelyének közlése mellett irásban is megrendelhetők.

A két arckép mindegyikét a tulajdonos az arckép képes oldalának alján tintával sajátkezűleg aláírni tartozik. A bérletjegyek használatára egybékint az azokban foglalt határozományok mérvődök. Budapest, 1899. december 27.

Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Chrysantéheme asszonyság.

Irtá:
Pierre Loti.

Francia eredetű fordította:
Irj. LONYAY SÁNDORNE.

Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhető:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában

Magy. kir. államvasutak. Hirdetmény.

Gács-bécsi vasuti kötelék. Uj függelék a díjszabás II. részhez. A gács-bécsi vasuti kötelékben 1897. évi január hó 1-től érvényes díjszabás II. részhez 1900. évi január 1-én uj függelék lép életbe, melyel egyidejűleg az 1899. évi január 1-től érvényben volt függelék hatályon kívül helyeztetik. A mennyiben az uj függelék által egyes viszonylatokban díjmérsékek állnak elő, a felemelt díjtételek csak 1900. évi február hó 15-től nyerne alkalmazást.

A függelék a végpályák igazgatóságainál és a részes állomásokon példányonként 20 fillért kaphatók. Budapest, 1899. évi december 28.

Magy. kir. államvasutak, egyuttal a részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Durbints sógor

Mert mondom, ha már irtak könyvet a lóru is, gyeszörül is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval az a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkozkodik, benne van a sógor tzehalála is még más efféle keserű történetek.
Egy könyv 1 forint.

Vérgyógyászat.

Uj gyógymód!

Napról-napra legjobb elismerésnek és elterjedésnek örvend! Még a legsúlyosabb régi betegségek is meggyógyíthatók

Dr. Kovács J.

egyet. orvost. hámpata rendelő-intézetben

Budapest,

V. ker., Váci-körut 18.

az általa feltalált uj gyógymód által. A hámpatia-vérgyógyászat föltulmulhatatlan gyógyhatásának bizonyult asthma, szív- és gyomorbántalmaknál, sápkórság, köszvény és hólyagbántalmaknál, súlyos idegbajok (migräne, álmatlanság, szédülés, hysteria és neurasthenia), makacs vér- és borbántalmaknál.

Egyetlen és leghatósabb védelem: szélhűdés, kezdődő vakság és elmezavar ellen. Meghívásra betegét látogat (vidéken is).

Rendelés: 9—1-ig és 3—7-ig.

Díjazott levélre válaszol.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

Babatündér.

Látványos ballet 1 felvonásban. Szerzették Hassreiter és Gaul. Zenéjét írta Bayer.

Utána:

A nürnbergi baba.

Víg opera 1 felv. Zenéjét szerző Adam Adolf. Szövegét írták Leuven és Beuven és Beauplan. Fordította Havi Mihály.

Végül:

A nap és föld

c. ballet 4 képben. Írták Gaul és Hassreiter. Zenéjét szerzette Bayer J. Kezdeté 5 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

Délután 2 1/2 óraker, tanuló előadás.

Bölcs Náthán.

Dramai költemény 5 felvonásban. Irta Lessing. Fordította Zichy Antal.

Este:

A dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felv. Herceg Ferencről.

Személyek:

Jób Sándor	Egressy Tárján	Császár Gergely
Vilma	Máróthy Loránt	Göszg Zilahi
Janka	Csillag T. Bilitzky	

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

A végrehajtó.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Sylvano és Artus. Fordította Béldi Izor.

Személyek:

Chéradame	Hegedüs	Pimpáret	Gyöngyi
Octavie	Nikó	Kapitány	Gál
Brocatel	Tapolczai	Cyprienne	Delli E.
Antoinette	Kalmár	Marianne	Boross F.
Largilette	Szerémy	Zélie	Makróczy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

A kis szökevény.

Operett 3 felv. Írták Hicks és Nich ll. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.

Személyek:

Lord Coodle	Tollagi	Gray	Küry Kl.
Lady Coodle	Krecsányi	Filpper	Kovács M.
Stanley Ed.	Szerdahelyi	Carmentita	Hegyi A.
Dorottya	Radványi	Alice	Kájolnai

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

Az asszonyregement.

Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irta: Reiner Ferenc, zenéjét szerzette: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, kamary: Hamvas Béla.)

Személyek:

Szerencsy	Rózsahegy	Boriszka	Fenyvessi
Északy	Margó	Annuska	Hében
Mariska	Gombaszögi	Mandl Manó	Sziklai
Juliska	Horváth	Rézi	Láng Etel

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szerda, 1900. évi január hó 3-án.

Transvaal.

Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvételei után készült 35 vetített képpel.

Ezt követi:

Kalotaszeg népköltése.

Irta és előadja Vikár Béla. Dallamok, szövegek bemutatásával és vetített képekkel. A dallamokat Tamás Kata kalotaszegi leány énekli, az ottani népviseletben.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

A Kőbányai Királysörfőző

Góliát Maláta-Kávéja

a legváplálabb. Ugyanazon malátából készül, amelyből a hirneves

Góliát Malátasör,

melyet Dr. Korányi és Dr. Kéty budapesti, és Dr. Benedict bécsi egyetemi tanár urak ajánlásai dícsérnek és gyengeségeknél mindenki sikerrel használ.

A Góliát Maláta-Kávé

minden más kávépótléknál jobb, táplálabb és egészségesebb; megrendelhető:

LANDAUER IGNÁC és FIAI

budapesti nagykereskedő cég vezérképviselői.

Kicsinyben kapható minden fűszerkereskedésben.

A Góliát Malátasör

megrendelhető: a Kőbányai Királysörfőző r.-t. gyári irodájában Kőbányán és városi irodájában Budapesten, VII., Kertész-utca 30.

TÜZIFA! KÉPES

4 méter kemény tűzifa fölaprítva, házhoz szállítva és behordva kapható

16 frtért

BÁCK JÓZSEFNÉL

V. ker. Kárpát-utca 19.

Telefon 31-35. Telefon 31-35.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

A legújabb attrakciók!

Nagyszerű műsor!

Krüger-fele villamos csillagok

16 hölgy elsőrendű szépségek

Albertus és Bartram

a legnagyobb amerikai szenzáció.

Mizzi Rositta Milton Trio

szubrette angol-német énekesnő

La belle Giovanitta

transzformáció táncosnő

MISS VONARE a világ legérdekesebb esodája

kitüntetett contorsionistánő

Bozena Bradsky nemzetközi énekesnő

Briston et Gilwartos

comique excentrique vig csavargók a biéklín

The 3 Wortley, a repülő atléták

és az összes szerződött specialitások.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a nappali pénztárnál és Weisz A. nagy szivartózsdejében IV., Károly-körút 26. szám.

A mulató villamos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették.

Rendelje meg

A Kereskedelmi

Vegyészet-et!

FRATELLI DEISINGER, FIUME.

Mégis csak legjobb a

KÁVÉ

Fiuméből

közvetlen a tengeri hajóról!

6 kg. Ceylon vagy Menado	8.33 frt
6 " Mokka vagy Kékjáva gyöny	8.33 " "
6 " Neigherry, erős	7.84 " "
6 " Portorice gyöny	7.50 " "
6 " Cuba, samatos	7.06 " "

TEA

1 kg. türmelek	2.40 frt
1 " Mandarin korvám	5.15 " "
1 " Császár korvák	6.40 " "

1/4 kgr. tea kínai dobozban a kávéhoz csomagolható. Az összes árak származásnak valódi igazságot kezeséget vállalunk. Egy posztos csomagolás 1 vagy 3 fajta kávéból is. 4 liter Kiválórum hordócskéban 7.50 frt. Az árak olvashatók, bérmentve minden más költség nélkül értendők.

Árúpot ingyen bérmentve küld:

FRATELLI DEISINGER, FIUME.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsgarçon

énekes bohózat Leitner H.-tól. Zenéje Knoch A.-tól.

Személyek:

Max Silbermann	... Rott ur
Paula, seine Gattin	... Rück kisasszony
Witwe Blum, ihre Mutter	... Weiss assz.
Dawid Lueger	... Schönberg ur
Schlesinger	... Steinhart ur
Rosa, seiner Frau	... Schindler assz.
Dr. Korsodi, Arzt	... Pfeiffer ur
Bertha	... Dworski kisassz.
Emma	... Steiger
Magda	... Lengyel

Történik Silbermann lakásán esküvője napján.

10 óraker Előzőleg 10 óraker

Szenzációs ujdonság!

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmista.

„Ein Chamer“

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Huzás már holnap!

Nagy Tàrgy-

SORSJÁTÉK

a budapesti poliklinikai egyesület (kórház) javára.

Főnyeremény

100,000 korona értékű tárgy

5 nyeremény a 20.000 korona értékű tárgy stb.

a melyek kívánatra 20% levonással készpénzben is kifizettetnek.

Egy sorsjegy ára

1 korona.

Minden sorsjegy mind a hat huzáson utánfizetés nélkül játszik s így egyetlen egy sorsjeggyel 6 főnyereményt is meg lehet útni.

Sorsjegyek kaphatók a nagy

JÓTÉKONYSÁGI SORSJÁTÉK

kezelőségénél, a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórháza) javára, Budapest, Kossuth Lajos-utca 1., továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalokban, a m. kir. államvasutak személypénztárainál és minden dohánytőzsdejében.